

SPRÁVA O ČINNOSTI

**Hlavného banského úradu
a
obvodných banských úradov Slovenskej republiky**

za rok 2019

OBSAH

Predhovor	4
1. Orgány štátnej banskej správy	5
1.1 Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky	5
1.2 Hlavný banský úrad	5
1.3 Obvodné banské úrady	6
2. Úlohy orgánov hlavného dozoru	6
2.1 Hlavný banský úrad	7
2.2 Obvodné banské úrady	10
3. Činnosť orgánov hlavného dozoru	14
3.1 Banská-správná činnosť	15
3.1.1 Správne úkony	15
3.1.2 Úhrady za dobývacie priestory, úhrady za vydobyté nerasty a uskladňovanie plynov a kvapalín	15
3.1.3 Správne poplatky	17
3.2 Výkon hlavného dozoru	17
3.2.1 Inšpekčná činnosť	17
3.2.2 Sankcie	19
3.2.3 Vyšetrovanie príčin havárií a závažných pracovných úrazov	19
3.2.4 Niektoré aktuálne riešené problémy	21
3.2.5 Overovanie odbornej spôsobilosti	23
3.2.6 Spolupráca s inými orgánmi a organizáciami, prednášková činnosť	24
3.2.7 Medzinárodná spolupráca	26
4. Banská-hospodársky vývoj	26
4.1 Uhlie a lignit	26
4.2 Ropa, gazolín a zemný plyn	26
4.2.1 Ropa, gazolín a zemný plyn v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave	27
4.2.2 Ropa, gazolín a zemný plyn v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	28
4.3 Rudy	28
4.3.1 Rudy v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave	28
4.3.2 Rudy v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici	28
4.3.3 Rudy v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	29
4.3.4 Rudy v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi	29
4.4 Nerudné suroviny - magnezit	30
4.4.1 Magnezit v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	30
4.4.2 Magnezit v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi	30

4.5	<i>S o ľ</i>	31
4.6	<i>Stavebný kameň</i>	31
4.6.1	Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave	31
4.6.2	Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici	32
4.6.3	Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	32
4.6.4	Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi	32
4.6.5	Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi	33
4.7	<i>Štrkopiesky a piesky</i>	33
4.7.1	Štrkopiesky a piesky v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave	33
4.7.2	Štrkopiesky a piesky v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici	33
4.7.3	Štrkopiesky a piesky v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	34
4.7.4	Štrkopiesky a piesky v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi	34
4.7.5	Štrkopiesky a piesky v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi	34
4.8	<i>Tehliarske suroviny</i>	35
4.8.1	Tehliarske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave	35
4.8.2	Tehliarske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici	35
4.8.3	Tehliarske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	35
4.8.4	Tehliarske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi	35
4.8.5	Tehliarske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi	36
4.9	<i>Vápence a cementárske suroviny</i>	36
4.9.1	Vápence a cem. suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave	36
4.9.2	Vápence a cem. suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici	36
4.9.3	Vápence a cem. suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	36
4.9.4	Vápence a cem. suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi	36
4.10	<i>Vápence na špeciálne účely</i>	37
4.10.1	Vápence na špeciálne účely v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici	37
4.10.2	Vápence na špeciálne účely v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	37
4.10.3	Vápence na špeciálne účely v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi	37
4.11	<i>Vápence vysoko percentné</i>	38
4.11.1	Vápence vysoko percentné v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave	38
4.11.2	Vápence vysoko percentné v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	38
4.11.3	Vápence vysoko percentné v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi	38
4.12	<i>Ostatné suroviny</i>	38
4.12.1	Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave	39
4.12.2	Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici	39
4.12.3	Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach	39
4.12.4	Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi	39
4.12.5	Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi	40
5.	<i>Bezpečnosť práce a ochrana zdravia pri práci</i>	40
5.1	Banská technológia a bezpečnosť práce	41

5.1.1	Hlbinné dobývanie	41
5.1.1.1	Bezpečnosť podzemných diel	42
5.1.1.1.1	Dlhé banské diela	42
5.1.1.1.2	Likvidácia vyrúbaných priestorov	43
5.1.1.1.3	Dobývacie metódy	44
5.1.1.1.4	Vetranie baní	45
5.1.1.1.5	Požiarna ochrana a prevencia v podzemí	48
5.1.1.1.6	Strojné a elektrické zariadenia používané v podzemí	51
5.2	<i>Povrchové dobývanie</i>	51
5.2.1	Strojné a elektrické zariadenia pri povrchovom dobývaní	52
5.2.2	Úprava a zušľachtovanie nerastov pri povrchovom dobývaní	52
5.3	<i>Výbušniny</i>	53
5.4	<i>Verejne prístupnené podzemné priestory</i>	55
5.5	<i>Osobitné zásahy do zemskej kôry</i>	56
5.5.1	Hermetickosť	57
5.6	<i>Ostatné činnosti vykonávané banským spôsobom</i>	58
5.7	<i>Vyhradené technické zariadenia</i>	61
6.	<i>Banská záchranná služba</i>	61
7.	<i>Baníctvo a životné prostredie</i>	64

Predhovor

„*Správa o činnosti Hlavného banského úradu a obvodných banských úradov Slovenskej republiky za rok 2019*“ (ďalej len „správa“) bola vypracovaná Hlavným banským úradom podľa § 40 ods. 5 písm. g) zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 51/1988 Zb.“), na základe ktorého je táto správa verejne sprístupnená na internetovej stránke Hlavného banského úradu www.hbu.sk.

Správa pozostáva z textovej a tabuľkovej časti a je zostavená tak, aby údaje v nej uvedené bolo možné porovnať s údajmi z predchádzajúcich rokov. Je určená pre všetkých, ktorí sa zaujímajú o ochranu a využívanie nerastného bohatstva, banskú činnosť, činnosť vykonávanú banským spôsobom, výbušniny, výbušné predmety a muníciu alebo o technické zariadenia používané pri týchto činnostiach.

Správa podáva informácie a uvádza základné údaje o stave vo využívaní ložísk vyhradených a nevyhradených nerastov, likvidácii a zabezpečovaní banských diel a lomov, úprave a zušľachtovaní nerastov, osobitných zásahov do zemskej kôry, zabezpečovaní a likvidácii starých banských diel, sprístupňovaní banských diel a starých banských diel pre múzejné a iné účely a prácach na ich udržiavaní v bezpečnom stave a zabezpečovaní ochrany výhradných ložísk v určených dobývacích priestoroch a chránených ložiskových územiach atď. Uvádza aj niektoré údaje o výrobe a používaní výbušnín, výbušných predmetov, munície a príslušných vybraných zariadení a tiež aj o používaní vybraných banských zariadení a o používaní niektorých vyhradených technických zariadení pri vyššie uvedených činnostiach.

Cieľom správy je poskytnúť prehľad o celkovej činnosti Hlavného banského úradu a obvodných banských úradov Slovenskej republiky ako orgánov hlavného dozoru podľa zákona č. 51/1988 Zb. a tiež ako orgánov štátnej správy na úseku výbušnín, výbušných predmetov a munície podľa § 67 zákona č. 58/2014 Z.z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 58/2014 Z.z.“) v roku 2019.

Pri jej zostavovaní boli použité správy o činnosti jednotlivých obvodných banských úradov Slovenskej republiky a to Obvodného banského úradu v Bratislave, Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici, Obvodného banského úradu v Košiciach, Obvodného banského úradu v Prievidzi a Obvodného banského úradu v Spišskej Novej Vsi.

V Banskej Štiavnici, 28. apríl 2020

Ing. Bohumír Zvrškovec
predseda úradu

1. Orgány štátnej banskej správy

Podľa § 38 zákona č. 51/1988 Zb., orgánmi štátnej banskej správy sú:

- Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej banskej správy,
- Hlavný banský úrad s postavením národného orgánu štátnej banskej správy Slovenskej republiky,
- obvodné banské úrady a to:
 - Obvodný banský úrad v Bratislave,
 - Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici,
 - Obvodný banský úrad v Košiciach,
 - Obvodný banský úrad v Prievidzi,
 - Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Hlavný banský úrad a obvodné banské úrady vykonávajú okrem štátnej banskej správy podľa zákona č. 51/1988 Zb. aj štátnu správu na úseku výbušnín, výbušných predmetov a munície podľa zákona č. 58/2014 Z.z. spolu s ministerstvom vnútra a ministerstvom obrany.

1.1 Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“)

- riadi výkon štátnej banskej správy,
- zabezpečuje a koordinuje v súčinnosti s ústrednými orgánmi úlohy medzinárodnej spolupráce v oblasti štátnej banskej správy,
- rozhoduje o odvolaniach vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol Hlavný banský úrad,
- vydáva osvedčenie o vhodnosti osobitného zásahu do zemskej kôry na účely konverzie podľa osobitného predpisu,
- vydáva záväzné stanovisko o tom, či pri riešení stretov záujmov prevažuje všeobecný hospodársky záujem alebo verejný záujem na využití výhradného ložiska nad oprávneným záujmom vlastníka alebo iných oprávnených osôb podľa osobitného predpisu,
- pri príprave všeobecne záväzných právnych predpisov v odvetví ťažby a úpravy tuhých palív, ťažby ropy a zemného plynu, ťažby rudných a nerudných surovín a v oblasti vyhľadávania a prieskumu rádioaktívnych surovín a ich ťažby spolupracuje so Slovenskou banskou komorou a s inými profesijnými združeniami a spolkami v oblasti ťažobného priemyslu,
- po dohode so Slovenskou banskou komorou všeobecne záväzným právnym predpisom upraví vzhľad a formu, funkčné a stavovské označovanie, nosenie a nadobúdanie slávnostných banických uniforiem.

1.2 Hlavný banský úrad

Hlavný banský úrad je rozpočtová organizácia so sídlom v Banskej Štiavnici. V rámci rezortu MH SR má Hlavný banský úrad má postavenie národného orgánu štátnej banskej

správy SR. Na čele Hlavného banského úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva minister hospodárstva Slovenskej republiky.

Hlavnému banskému úradu sú podriadené obvodné banské úrady. Hlavný banský úrad zabezpečuje osobné a vecné potreby obvodných banských úradov.

Hlavný banský úrad plní úlohy hlavného dozoru orgánov štátnej banskej správy, riadi činnosť obvodných banských úradov a rozhoduje o odvolaniach proti ich rozhodnutiam. Môže preniesť výkon hlavného dozoru u niektorých organizácií v obvode pôsobnosti jedného obvodného banského úradu na iný obvodný banský úrad, alebo poveriť obvodného banského inšpektora jedného obvodného banského úradu plnením úloh hlavného dozoru na inom obvodnom banskom úrade.

Hlavný banský úrad vykonáva správu internetovej stránky www.hbu.sk orgánov hlavného dozoru, ktorá disponuje podrobnými kontaktnými údajmi vzťahujúcimi sa k Hlavnému banskému úradu a obvodným banským úradom, ďalej údajmi, ktoré tieto orgány získavajú z úradnej činnosti a údajmi, ktorých zverejnenie vyplýva zo zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

1.3 Obvodné banské úrady

Obvodné banské úrady plnia úlohy hlavného dozoru orgánov štátnej banskej správy.

Na čele každého obvodného banského úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva predseda Hlavného banského úradu.

Obvody pôsobnosti obvodných banských úradov sú ustanovené vyhláškou MH SR č. 333/1996 Z.z., ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti jednotlivých obvodných banských úradov.

2. Úlohy orgánov hlavného dozoru

Hlavný banský úrad a obvodné banské úrady vykonávajú **hlavný dozor** nad dodržiavaním zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej „len zákon č. 44/1988 Zb.“), zákona SNR č. 51/1988 Zb., zákona č. 58/2014 Z.z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 58/2014 Z.z.“) a nad predpismi vydaných na ich základe a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, pokiaľ upravujú ochranu a využívanie ložísk nerastov, bezpečnosť prevádzky, zabezpečenie chránených objektov a záujmov pred účinkami banskej činnosti, podmienky na používanie výbušnín a výbušných predmetov, podmienky na výskum, vývoj, pokusnú výrobu, výrobu, spracovanie, nadobúdanie, prepravu, skladovanie, evidenciu, skúšanie, delaboráciu, zneškodňovanie, likvidáciu a ničenie výbušnín, výbušných predmetov a munície a pomôcok na používanie výbušnín, podmienky revízie a opravy munície, vyhľadávanie nevybuchutej munície a humanitárneho odminovania, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť technických zariadení, požiaru ochranu v podzemí a pracovné podmienky, v organizáciách pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom a pri výrobe a používaní výbušnín, výbušných predmetov a munície. Okrem toho Hlavný banský úrad a obvodné banské úrady plnia ďalšie úlohy vyplývajúce im zo všeobecne záväzných právnych predpisov.

2.1 Hlavný banský úrad

Hlavný banský úrad (ďalej len „HBÚ“) pri výkone hlavného dozoru podľa zákona SNR č. 51/1988 Zb.:

- ukladá opatrenia na zabezpečenie racionálneho využívania ložísk nerastov a na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky a za tým účelom organizuje, riadi a vykonáva osobitné previerky,
- vykonáva previerky pracovísk, činností a technických zariadení a pritom zisťuje, ako obvodné banské úrady plnia povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 44/1988 Zb., zákona SNR č. 51/1988 Zb., zákona č. 58/2014 Z.z. a predpisov vydaných na ich základe,
- dáva súhlas na zriadenie, prípadne nariaďuje zriadenie hlavných banských záchranných staníc a obvodných banských záchranných staníc, určuje ich sídla a vymedzuje ich pôsobnosť, schvaľuje ich služobné poriadky, určuje podmienky na ustanovenie do funkcií a preveruje odbornú spôsobilosť ich vedúcich zamestnancov a dozerá na stav, organizáciu a vybavenie hlavných a obvodných banských záchranných staníc; môže tiež vzhľadom na povahu prác a ich rizikovosť a s prihliadnutím na miestne podmienky nariadiť, aby organizácia pri činnosti vykonávanej banským spôsobom zabezpečila banskú záchrannú službu,
- v súvislosti s plnením úloh pri výkone hlavného dozoru vykonáva prehliadky objektov, zariadení a pracovísk a pritom kontroluje, ako sa plnia povinnosti vyplývajúce z banského zákona, zákona SNR č. 51/1988 Zb., zákona č. 58/2014 Z.z. a predpisov vydaných na ich základe, ak upravujú ochranu a využívanie ložísk nerastov, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky, zabezpečenie chránených objektov a záujmov pred účinkami banskej činnosti, pri výrobe, uskladňovaní a používaní výbušnín, výbušných predmetov a munície, ako aj iných všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti technických zariadení a pracovných podmienok vrátane predpisov o požiarnej ochrane v podzemí,
- nariaďuje odstrániť zistené závady a nedostatky,
- na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky je oprávnený nariadiť nevyhnutné opatrenia,
- pri zistení závad, ktoré zrejme a bezprostredne ohrozujú celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť prevádzky a technických zariadení, prípadne majetku a ktoré nemožno ihneď odstrániť, nariaďuje zastavenie prevádzky organizácie, alebo jej časti, prípadne technických zariadení, a to v nevyhnutnom rozsahu až do odstránenia závad,
- vedie súhrnnú evidenciu dobývacích priestorov a ich zmien,
- posudzuje odbornú spôsobilosť zamestnancov v rozsahu ustanovenom banským zákonom, zákonom SNR č. 51/1988 Zb. a predpismi vydanými na ich základe a vydáva týmto zamestnancom príslušné osvedčenia alebo oprávnenia na výkon funkcií, alebo im tieto osvedčenia alebo oprávnenia odníma,
- zabezpečuje medzinárodnú výmenu informácií s príslušnými orgánmi štátnej banskej správy členských štátov a Európskou komisiou,
- vypracúva každoročne súhrnnú záverečnú správu o činnosti HBÚ a obvodných banských úradov najneskôr k 30. aprílu nasledujúceho roka a túto verejne sprístupní a oznámi zverejnenie záverečnej správy Európskej komisii,

- oznamuje Európskej komisii diskriminačné konanie tretích krajín pri udeľovaní a používaní povolenia na vyhľadávanie, prieskum a ťažbu uhl'ovodíkov, ak ho o to organizácia požiada, alebo ak sa o diskriminácii dozvie,
- koná o sťažnosti proti postupu obvodného banského úradu v konaní o prevod dobývacieho priestoru na inú organizáciu podľa osobitného predpisu,
- rozhoduje v prípade pochybností, či ide o vybrané banské zariadenie, ktoré nie je určeným výrobkom,
- povoľuje používať vybrané banské zariadenie, ktoré nie je určeným výrobkom,
- určuje organizáciu alebo znalca na vyhotovovanie odborného posudku podľa § 8c ods. 6 písm. a) a b),
- nariaďuje overovaciu prevádzku vybraného banského zariadenia, ktoré nie je určeným výrobkom,
- dáva predchádzajúci súhlas na zmenu na vybranom banskom zariadení, ktoré nie je určeným výrobkom, ktorá by mohla mať vplyv na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky,
- schvaľuje typy dopravníkových pásov a plastické hmoty na ich použitie v podzemí,
- vydáva oprávnenie na overovanie bezpečnosti vyhradených technických zariadení oprávneným právnickým osobám (tzv. OPO),
- je odvolacím správnym orgánom vo veciach vyvlastňovania podľa § 41a zákona SNR č. 51/1988 Zb.,
- plní úlohy orgánu dohľadu podľa zákona č. 264/1999 Z.z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pri činnostiach podľa zákona SNR č. 51/1988 Zb.,
- môže uložiť pokutu podľa § 44 zákona SNR č. 51/1988 Zb.

HBÚ podľa § 69 zákona č. 58/2014 Z.z. plní úlohy hlavného dozoru orgánov štátnej správy vo veciach výbušnín, výbušných predmetov a munície a vykonáva hlavný dozor nad dodržiavaním tohto zákona a riadi činnosť obvodných banských úradov a rozhoduje o odvolaniach proti ich rozhodnutiam vo veciach výbušnín, výbušných predmetov a munície. Ďalej pri výkone hlavného dozoru:

- ukladá opatrenia vo veciach výbušnín, výbušných predmetov a munície a opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky a na tento účel organizuje, riadi a vykonáva osobitné previerky,
- vykonáva previerky pracovísk, činností a technických zariadení a pritom zisťuje, ako obvodné banské úrady plnia povinnosti vyplývajúce pre nich z tohto zákona a príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov,
- overuje odbornú spôsobilosť osôb v rozsahu určeným týmto zákonom a vydáva im príslušné osvedčenia alebo oprávnenia a odoberá ich,
- vydáva a odoberá poverenia podľa tohto zákona,
- zabezpečuje medzinárodnú výmenu informácií s príslušnými orgánmi štátov, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Európskou komisiou,
- povoľuje používanie výbušnín, výbušných predmetov alebo pomôcok na používanie výbušnín, ak sa majú používať v podzemí,
- vydáva oprávnenej osobe povolenie podľa § 41 písm. a),
- vydáva povolenie používať vybrané zariadenie a nariaďuje overovaciu prevádzku vybraného zariadenia,

- vedie evidenciu povolení a poverení vydaných podľa § 7, § 27 ods. 3, § 39 ods. 2 a § 41 písm. a) a evidenciu technických vedúcich odstrelcov, pyrotechnikov a odpaľovačov ohňostrojov podľa § 37 ods. 1,
- prideluje kód jednoznačnej identifikácie,
- ukladá pokuty podľa § 78,
- vydáva rozhodnutie o uznávaní dokladov o odbornej spôsobilosti vydaných ich držiteľom v štáte, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo vo Švajčiarskej konfederácii; pri vydávaní rozhodnutia posudzuje, či obsah vykonanej skúšky o odbornej spôsobilosti vykonanej v štáte jej držiteľa obsahovo zodpovedá skúške podľa tohto zákona,
- kontroluje oprávnenie alebo osvedčenie pri predaji pyrotechnických výrobkov.

Podľa § 23 zákona č. 514/2008 Z.z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov HBÚ:

- rozhoduje po prerokovaní s ministerstvom v prípade pochybnosti, či ide o ťažobný odpad, na ktorý sa vzťahuje tento zákon,
- rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam obvodných banských úradov vydaných podľa tohto zákona
- je orgánom štátneho dozoru podľa § 26 tohto zákona.

HBÚ podľa zákona č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon):

- je kontrolným orgánom podľa tohto zákona,
- zodpovedá za presadzovanie povinností ustanovených v osobitných predpisoch,
- spolupracuje so Slovenskou obchodnou inšpekciou, s Úradom verejného zdravotníctva, so Slovenskou inšpekciou životného prostredia, s Národným inšpektorátom práce a s colnými orgánmi,
- je odvolacím orgánom vo veciach, v ktorých rozhodli v prvom stupni obvodné banské úrady,
- zasiela MH SR súhrnnú správu o výsledkoch vykonaných kontrol, uložených nápravných opatreniach a pokutách.

HBÚ podľa § 20 ods. 3 zákona č. 258/2011 Z.z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov na úseku ukladania CO₂:

- rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam obvodných banských úradov, vydaných podľa tohto zákona,
- predkladá Komisii žiadosť o stanovisko k žiadosti o vydanie povolenia na ukladanie,
- zasiela obvodným banským úradom stanovisko Komisie k žiadosti o vydanie povolenia na ukladanie,
- informuje Komisiu o splnení podmienky vydania povolenia na ukladanie,
- informuje Komisiu o rozhodnutí o povolení na ukladanie,
- zverejňuje na svojom webovom sídle zápisnicu o prehliadke,
- zasiela Komisii návrh rozhodnutia o prechode povinností na obvodný banský úrad,
- vydáva rozhodnutia o prechode povinností na obvodný banský úrad a oznamuje Komisii konečné rozhodnutie obvodného banského úradu; ak sa toto rozhodnutie odlišuje od stanoviska Komisie, tento rozdiel zdôvodní,

- prevádzkuje a sprístupňuje obsah informačného systému ukladania,
- spolupracuje v rámci cezhraničnej prepravy a cezhraničného úložného komplexu s príslušným orgánom členského štátu,
- každé tri roky od účinnosti tohto zákona predkladá Komisii súhrnnú správu o uplatňovaní tohto zákona,
- je orgánom štátneho dozoru.

Podľa § 3 ods. 6 NV SR č. 298/2012 Z.z. o systéme identifikácie a sledovanosti výbušnín na civilné použitie má HBÚ kompetencie na pridelenie trojmiestneho číselného kódu pre každé miesto výroby výbušnín na Slovensku.

HBÚ je podľa § 20 NV SR č. 70/2015 Z.z. orgánom dohľadu nad trhom pre pyrotechnické výrobky kategórie P2, T2 a F4.

2.2 Obvodné banské úrady

Obvodné banské úrady (ďalej len „OBÚ“) pri výkone hlavného dozoru:

- v súvislosti s plnením úloh pri výkone hlavného dozoru vykonávajú prehliadky objektov, zariadení a pracovísk a pritom kontrolujú, ako sa plnia povinnosti vyplývajúce z banského zákona, zákona SNR č. 51/1988 Zb. a predpisov vydaných na ich základe, ak upravujú ochranu a využívanie ložísk nerastov, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky, zabezpečenie chránených objektov a záujmov pred účinkami banskej činnosti, pri výrobe, uskladňovaní a používaní výbušnín, výbušných predmetov a munície, ako aj iných všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti technických zariadení a pracovných podmienok vrátane predpisov o požiarnej ochrane v podzemí,
- vyšetrujú príčiny vzniku závažného pracovného úrazu, ktorého dôsledkom nastala smrť, alebo pri ktorom došlo k ťažkej ujme na zdraví, a vyšetrujú príčiny vzniku havárie,
- nariaďujú odstrániť zistené závady a nedostatky. Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky sú oprávnené nariaďovať nevyhnutné opatrenia. Ak zistia závady, ktoré zrejme a bezprostredne ohrozujú celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť prevádzky a technických zariadení, prípadne majetku a ktoré nemožno ihneď odstrániť, nariaďujú zastavenie prevádzky organizácie alebo jej časti, prípadne ich technických zariadení, a to v nevyhnutnom rozsahu až do odstránenia závad,
- sú povinné bez zbytočného odkladu preskúmať odôvodnenosť požiadavky odborového orgánu na prerušenie práce podľa osobitného predpisu,
- dozerajú na stav, vybavenie a činnosť banskej záchrannej služby a preverujú odbornú spôsobilosť jej vedúcich zamestnancov s výnimkou zamestnancov hlavných banských záchranných staníc a obvodných banských záchranných staníc,
- dozerajú, či organizácie riadne vedú evidenciu a registráciu pracovných úrazov a vyhodnocujú zdroje a príčiny úrazovosti,
- kontrolujú vykonávanie prehliadok a skúšok technických zariadení,
- preverujú skúškami u pracovníkov znalosť predpisov, ktorú títo pracovníci potrebujú na výkon riadiacich a kontrolných funkcií. Posudzujú odbornú spôsobilosť pracovníkov na výkon vybraných funkcií a vydávajú im osvedčenia alebo oprávnenia na výkon funkcií, prípadne im tieto osvedčenia alebo oprávnenia odnímajú,

- plnia úlohy orgánu zodpovedného za posudzovanie odpadov z ťažobného priemyslu umiestnených na odvaloch, odkaliskách alebo iných úložiskách hmôt,
- určujú, menia alebo zrušujú chránené ložiskové územia a dobývacie priestory a vedú ich evidenciu, vydávajú predchádzajúce rozhodnutie na zmluvný prevod dobývacieho priestoru,
- povoľujú otváрку, prípravu a dobývanie výhradných ložísk a v určených prípadoch vyhľadávanie a ložiskový geologický prieskum výhradných ložísk banskými dielami; pred zastavením prevádzky v banských dielach a lomoch povoľujú ich zabezpečenie alebo likvidáciu hlavných banských diel a lomov, predlžujú platnosť povolení banskej činnosti, povoľujú banské diela a banské stavby pod povrchom vrátane stavieb na povrchu bezprostredne slúžiacich ich prevádzke, a to ťažné veže, jamové budovy, strojovne ťažných strojov, ventilátorovne a banské stavby slúžiace otváрке, príprave a dobývaniu výhradného ložiska a úprave nerastov v súvislosti s ich dobývaním v lomoch a skrývkach v hraniciach vymedzených čiarou skutočne vykonanej skrývky alebo vykonávanej ťažby, pokiaľ sa nevykonala rekultivácia pozemku a ich užívanie, zmeny a odstránenie,
- určujú nevyhnutné opatrenia, najmä poradie a spôsob vydobytia výhradných ložísk, ak by otvárkou, prípravou a dobývaním bola ohrozená prevádzka alebo využitie výhradného ložiska v dobývacom priestore inej organizácie,
- nariaďujú, ak je to z hľadiska bezpečnosti prevádzky nevyhnutné, aby časť výhradného ložiska v dobývacom priestore jednej organizácie vydobyla iná organizácia, alebo ak je potrebné, aby si organizácia zriadila banské dielo v dobývacom priestore inej organizácie; rovnako postupujú, ak je nevyhnutné spoločné užívanie banských diel a zariadení,
- povoľujú dobývanie ložísk nevyhradených nerastov, ako aj zabezpečenie banských diel a lomov a likvidáciu hlavných banských diel a lomov, banské stavby slúžiace dobývaniu ložiska nevyhradeného nerastu a úprave nerastov v súvislosti s ich dobývaním vrátane umiestnenia stavby, ich užívanie, zmeny a odstránenie, v lomoch v hraniciach územia vymedzeného v rozhodnutí o využití územia na dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu, ak sa nevykonala rekultivácia pozemku,
- vydávajú záväzné stanovisko na povolenie stavieb a zariadení v chránenom ložiskovom území a chránenom území pre osobitné zásahy do zemskej kôry a k rozhodnutiu o využití banských diel, banských stavieb a lomov na iné účely po trvalom zastavení prevádzky v banských dielach a lomoch,
- nariaďujú vyhotovenie alebo doplnenie banskomeračskej a geologickej dokumentácie, ak chýbajú, sú neúplné alebo ak sú v nich závary,
- povoľujú sprístupňovanie banských diel a starých banských diel pre muzeálne a iné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave, osobitné zásahy do zemskej kôry a zabezpečenie alebo likvidáciu starých banských diel,
- vydávajú, menia a zrušujú banské oprávnenia a vedú banský register,
- v rámci inšpekčnej činnosti preverujú podania fyzických osôb a právnických osôb, ktoré upozorňujú na porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov uvedených v § 39 ods. 1 zákona SNR č. 51/1988 Zb. organizáciami, pri vykonávaní banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, alebo inej činnosti upravenej týmto zákonom,
- vykonávajú správu úhrad za dobývacie priestory, úhrad za nerasty vydobyté z výhradných ložísk a úhrad za uskladňovanie plynov, alebo kvapalín v prírodných horninových štruktúrach a v podzemných priestoroch,
- môžu uložiť pokutu podľa § 44,

- plnia ďalšie úlohy vyplývajúce z banského zákona, zákona SNR č. 51/1988 Zb. a iných všeobecne záväzných právnych predpisov,
- vykonávajú štátnu správu na úseku prevencie závažných priemyselných havárií podľa zákona č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

OBÚ vykonávajú dozor aj nad dodržiavaním zákona č. 58/2014 Z.z.

Pri jeho výkone:

- vykonávajú prehliadky objektov, zariadení a pracovísk a pritom kontrolujú plnenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ak upravujú výrobu výbušnín, výbušných predmetov a munície, ich používanie, skladovanie a evidenciu u výrobcu, dovozcu a predajcu, ako aj z iných všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti technických zariadení a pracovných podmienok,
- vyšetrojú príčiny vzniku závažného pracovného úrazu, ktorého dôsledkom nastala smrť alebo pri ktorom došlo k ťažkej ujme na zdraví, a vyšetrojú príčiny vzniku havárie,
- nariaďujú odstrániť zistené závady a nedostatky,
- preskúmajú bez zbytočného odkladu odôvodnenosť požiadavky odborového orgánu na prerušenie práce,
- dozerajú, či oprávnená osoba riadne vedie evidenciu a registráciu pracovných úrazov, a vyhodnocuje zdroje a príčiny úrazovosti,
- overujú odbornú spôsobilosť v rozsahu určenom týmto zákonom a vydávajú príslušné osvedčenia o odbornej spôsobilosti alebo oprávnenia o odbornej spôsobilosti, prípadne ich odoberajú,
- objasňujú a prejednávajú priestupky podľa všeobecného predpisu o priestupkoch,
- ukladajú pokuty podľa § 78,
- nariaďujú nevyhnutné opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky,
- nariaďujú oprávnenej osobe zastavenie prevádzky alebo jej časti, prípadne jej technických zariadení v nevyhnutnom rozsahu až do odstránenia závad, ak ide o závady, ktoré zrejme a bezprostredne ohrozujú celospoločenský záujem,
- povoľujú ťahacie práce, ohňostrojné práce a vyhľadávanie munície, predlžujú platnosť rozhodnutí o povolení ťahacích prác, ohňostrojných prác a vyhľadávania munície, nariaďujú skúšobný odstreľ,
- povoľujú umiestnenie stavby a užívanie, zrušenie alebo odstránenie skladov výbušnín, výbušných predmetov a munície, určujú ochranné pásmo skladu výbušnín, výbušných predmetov a munície a rozsah obmedzení v ochranných pásmach za podmienok určených v § 17 až 24,
- vedú evidenciu oprávnených osôb, ktorým vydali povolenie na vykonávanie ťahacích prác alebo ohňostrojných prác, povolenie na odber výbušnín a povolenie na užívanie, zrušenie alebo odstránenie skladov výbušnín a evidenciu oprávnení strelmajstrov,
- povoľujú odber výbušnín a zasielajú rovnopis povolenia na odber výbušnín vydaného podľa § 40 ods. 1 ministerstvu,
- v rámci dozornej činnosti preverujú podania osôb, oznámenia orgánov verejnej správy, ktoré upozorňujú na porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov,

- preverujú na základe vlastných poznatkov, na základe podania osôb, oznámenia orgánov verejnej správy, či osoba vykonávala alebo vykonáva činnosť bez oprávnenia, povolenia alebo súhlasu,
- kontrolujú oprávnenie alebo osvedčenie pri predaji pyrotechnických výrobkov,
- plnia ďalšie úlohy vyplývajúce im z tohto zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Podľa § 24 zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov OBÚ:

- rozhodujú o povolení výnimky z niektorých ustanovení tohto zákona,
- rozhodujú o zaradení úložiska, ktorým je odval a odkalisko, vzniknuté pri banskej činnosti, do zodpovedajúcej kategórie,
- schvaľujú plán nakladania a jeho zmeny,
- povoľujú zriadenie, užívanie, zmeny a uzavretie úložiska, ktorým je odval a odkalisko, vzniknuté pri banskej činnosti,
- prijímajú oznámenia a správy prevádzkovateľov a nariaďujú potrebné opatrenia týkajúce sa úložiska, ktorým je odval a odkalisko, vzniknuté pri banskej činnosti, a zabezpečujú vypracovanie znaleckého posudku týkajúceho sa takéhoto odvalu a odkaliska,
- vydávajú súhlas s uzavretím úložiska, ktorým je odval a odkalisko, vzniknuté pri banskej činnosti, a nariaďujú vykonanie potrebných opatrení na takomto odvale a odkalisku po jeho uzavretí,
- prijímajú oznámenie prevádzkovateľa o vytvorení osobitného účtu na odvádzanie účelovej finančnej rezervy pre úložisko, ktorým je odval a odkalisko, vzniknuté pri banskej činnosti, každoročne kontrolujú výšku odvedených prostriedkov a vydávajú súhlas na čerpanie prostriedkov z tohto účtu,
- informujú ministerstvo o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že prevádzka úložiska, ktorým je odval a odkalisko, vzniknuté pri banskej činnosti, ktoré sú úložiskom kategórie A, alebo závažná havária vzniknutá na takomto odvale alebo odkalisku, môže mať významný cezhraničný vplyv,
- poskytujú potrebné údaje do informačného systému,
- sú orgánom štátneho dozoru,
- ukladajú pokuty,
- plnia ďalšie úlohy vo veciach nakladania s ťažobným odpadom podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov.

Podľa zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon) OBÚ:

- vykonávajú kontrolu podľa osobitného predpisu dodržiavania ustanovení osobitných predpisov, tohto zákona a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na základe tohto zákona,
- určujú podmienky a lehoty na vykonanie nápravy, ak zistia pri kontrole nedostatky pri uvedení látok, látok v zmesiach alebo látok vo výrobkoch alebo ich používaní podľa tohto zákona a osobitných predpisov,
- ukladajú nápravné opatrenia na odstránenie protiprávneho stavu podľa § 32 v oblasti používania látok, látok v zmesiach alebo látok vo výrobkoch; ak hrozí poškodenie zdravia alebo životného prostredia, alebo ak k nim už došlo, môže nariadiť zneškodnenie nebezpečnej

- látky alebo nebezpečnej zmesi alebo nebezpečného výrobku na náklady ich vlastníka, prípadne držiteľa, ak nie je známy vlastník, a ukladajú pokuty podľa § 33 až 35,
- zasielajú centru dostupné informácie, či sa prostredníctvom vynucovacích a monitorovacích činností nezistilo možné riziko registrovaných látok pre zdravie alebo životné prostredie,
 - zasielajú MH SR súhrnnú správu o výsledkoch vykonaných kontrol, uložených nápravných opatreniach a pokutách a ďalšie súhrnné správy.

Podľa § 20 ods. 4 zákona č. 258/2011 Z. z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov OBÚ na úseku ukladania CO₂:

- určujú, menia alebo zrušujú chránené územia osobitných zásahov do zemskej kôry určené na zabezpečenie úložísk,
- vydávajú povolenia na ukladanie,
- zasielajú HBÚ odpis žiadostí o povolenie na ukladanie,
- predkladajú HBÚ odôvodnenie rozhodnutí o povolení na ukladanie,
- v prípade potreby aktualizujú zmeny v prevádzke úložiska,
- aktualizujú alebo rušia povolenie na ukladanie,
- vydávajú nové povolenia na ukladanie alebo uzatvorenie úložiska,
- vykonávajú činnosti podľa § 8 ods. 12, ak nevydajú nové rozhodnutie o povolení na ukladanie,
- vydávajú rozhodnutia o schválení plánu monitorovania,
- vydávajú rozhodnutia o schválení aktualizovaného plánu monitorovania,
- vykonávajú priebežné prehliadky úložných komplexov,
- vykonávajú následné prehliadky úložných komplexov,
- vydávajú rozhodnutia o schválení plánu nápravných opatrení,
- zabezpečujú vykonanie dodatočných nápravných opatrení,
- vydávajú rozhodnutia o schválení plánu pre etapu po uzavretí úložiska,
- vydávajú rozhodnutia o schválení aktualizovaného plánu pre etapu po uzavretí úložiska,
- zodpovedajú za splnenie povinností podľa § 14 ods. 6,
- vykonávajú práce po vydaní rozhodnutia o prechode povinností,
- povoľujú prístup podľa § 18,
- vytvárajú osobitný účet na prijímanie finančnej úhrady,
- rozhodujú o výške primeraného finančného zabezpečenia a finančnej úhrady,
- nariaďujú umožnenie prístupu a vykonanie potrebných opatrení,
- poskytujú HBÚ potrebné údaje do informačného systému ukladania,
- sprístupňujú informácie pre verejnosť,
- sú orgánom štátneho dozoru,
- ukladajú pokuty,
- plnia ďalšie úlohy podľa tohto zákona.

3. Činnosť orgánov hlavného dozoru

HBÚ a OBÚ, ako orgány štátnej správy vykonávali v roku 2019 hlavný dozor v súlade so zákonnými kompetenciami v subjektoch, využívajúcich celkom 940 ložísk nerastov, z ktorých bolo 565 výhradných ložísk a 375 ložísk nevyhradených nerastov.

Členenie ložísk podľa druhu nerastov je prehľadne uvedené v **Prílohe č. 23**.

3.1 Banská – správna činnosť

3.1.1 Správne úkony

O rozsahu činnosti orgánov hlavného dozoru v roku 2019 vypovedá aj počet realizovaných správnych úkonov. Na všetkých banských úradoch (HBÚ spolu s OBÚ) bolo vykázaných spolu 49 003 správnych úkonov. Z toho na HBÚ bolo vykonaných 21 796 správnych úkonov a na OBÚ spolu 27 207 správnych úkonov.

Vysoký počet vykonaných správnych úkonov, t. j. 13 671 predstavujú úkony ekonomického úseku vo vzťahu k štátnemu rozpočtu. Tento počet úkonov súvisí so zavedením podrobnejšej evidencie spracovania ekonomických záznamov z účtovného denníka vedeného vo vzťahu k účtovaniu v štátnej pokladnici. Správu ekonomiky napr. účtovanie faktúr, správa účtov, správa úhrad atď. vykonáva ekonomické oddelenie na HBÚ, preto tieto úkony podstatnou mierou zvyšujú celkový počet vykonaných správnych úkonov na HBÚ.

Prehľad o vykonaných vybraných správnych úkonoch je uvedený **Prílohe č. 24-I** v členení podľa jednotlivých orgánov hlavného dozoru, ako aj podľa jednotlivých druhov nerastov, s ktorými tieto správne úkony súviseli.

V **Prílohe č. 24-II** sú prehľadne uvedené údaje o vykonaných „iných správnych úkonoch“, t.j. o úkonoch vykonaných najmä na ekonomickom úseku a úkonoch vykonaných vo veciach štátnozamestnaneckého pomeru a vo veci výkonu práce vo verejnom záujme.

Členenie správnych úkonov orgánov hlavného dozoru podľa oblasti kompetencií, v ktorých boli realizované, prehľadne uvádza **Príloha č. 25-I** a **Príloha č. 25-II**. Z týchto príloh vidieť, že pomerne veľký počet správnych úkonov predstavujú

- aprobácie predsedami úradov, ktoré sa odvíjajú od počtu zaregistrovaných spisov a ich registratúrnych záznamov všetkých banských úradov,
- iné správne úkony,
- odsúhlasovanie úhrad za dobývacie priestory a vydobyté nerasty ...,
- bezpečnosť práce a prevádzky,
- vydávanie vyjadrení a pod.

3.1.2 Úhrady za dobývacie priestory (ďalej len „DP“), úhrady za vydobyté nerasty a uskladňovanie plynov a kvapalín

OBÚ, ako správcovia úhrad za DP, vydobyté nerasty a uskladňovanie plynov a kvapalín, pravidelne zabezpečujú odvody financií do štátneho rozpočtu, environmentálneho fondu a do rozpočtu obcí. Pri tejto činnosti sa riadia najmä ustanoveniami zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 44/1988 Zb.“) a Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 50/2002 Z.z. o úhrade za DP, úhrade za vydobyté nerasty a o úhrade za uskladňovanie plynov a kvapalín v znení

neskorších predpisov. V tomto postavení, ako správcovia úhrad za DP a vydobyté nerasty vykonali v roku 2019 aj niekoľko kontrol v náhodne vybraných subjektoch, t.j. platcoch, pri ktorých overovali správnosť výšky vypočítaných, ako aj uhradených platieb. V prípadoch zistenia nesprávneho výpočtu, oneskoreného zaplataenia, alebo nezaplataenia úhrad, nedoplatky vymáhali zákonnými prostriedkami.

Výška odvodov za DP je prehľadne uvedená v nasledujúcej **Tabuľke č. 1:**

Príjmy z úhrad za dobývacie priestory [€]						
Rok	OBÚ BA	OBÚ BB	OBÚ KE	OBÚ PD	OBÚ SNV	Spolu
2018	154 020,16	69 043,52	134 103,76	98 254,24	30 538,44	485 960,12
2019	153 356,28	79 001,72	133 439,88	96 262,60	30 538,48	492 598,96

Tabuľka č. 1: Prehľad príjmu do štátneho rozpočtu a rozpočtu obcí z úhrad za DP

Výška odvodov za vydobyté nerasty a za uskladnenie plynov a kvapalín je prehľadne uvedená v nasledujúcej **Tabuľke č. 2** a v **Tabuľke č. 3**.

Príjmy z úhrad za vydobyté nerasty [€]						
Rok	OBÚBA	OBÚ BB	OBÚ KE	OBÚ PD	OBÚ SNV	Spolu
2018	573 052,04	165 142,32	517 870,96	496 104,17	564 651,50	2 316 820,99
2019	704 478,83	193 854,32	447 310,93	490 359,35	532 424,66	2 368 428,09

Tabuľka č. 2: Prehľad príjmu do Environmentálneho fondu z úhrad za vydobyté nerasty

Príjmy za uskladňovanie plynov [€]			
Rok	2017	2018	2019
Úhrada	1 251,761,50	1 406 509,66	1 718 902,18

Tabuľka č. 3: Prehľad príjmu do Environmentálneho fondu z úhrad za uskladňovanie plynov a kvapalín.

Pozn.: Organizácie, ktoré vykonávajú uskladňovanie plynov a kvapalín v prírodných horninových štruktúrach sú lokalizované v obvode pôsobnosti OBÚ – BA, preto správu úhrad v týchto prípadoch vykonáva iba OBÚ – BA.

3.1.3 Správne poplatky

Banské úrady ako orgány štátnej správy v roku 2019 vyžadovali úhradu správnych poplatkov za úkony, ktoré sú uvedené v Sadzobníku správnych poplatkov zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

Správne poplatky spravuje a eviduje prevádzkovateľ centrálnej evidencie poplatkov, t.j. Slovenská pošta, a.s.

Celková suma vybratých správnych poplatkov predstavuje 28 448,50 eur.

Prehľad o platbách správnych poplatkov podľa jednotlivých úradov je prehľadne uvedený v **Tabuľke č. 4**.

Vybraté správne poplatky [€]						
Úrad rok	HBÚ	OBÚ BA	OBÚ BB	OBÚ KE	OBÚ PD	OBÚ SNV
2018	4 641,00	3 896,50	3 855,00	3 334,00	3 865,50	4 685,00
2019	5 916,50	6 104,50	4 469,00	3 056,00	4 892,00	4 010,50

Tabuľka č. 4: Prehľad správnych poplatkov vybraných orgánmi hlavného dozoru.

3.2 Výkon hlavného dozoru

Vykonávanie hlavného dozoru vyplýva HBÚ a OBÚ ako orgánom štátnej banskej správy zo zákona č. 51/1988 Zb., zákona č. 44/1988 Zb. a zákona č. 58/2014 Z.z. Príslušné kompetencie týchto orgánov hlavného dozoru v členení podľa štruktúry úloh, ktoré im vyplývajú aj zo všeobecne záväzných právnych predpisov sú podrobnejšie uvedené v kapitole 2 tejto správy.

3.2.1 Inšpekčná činnosť

Jedným z hlavných nástrojov, ktorými orgány hlavného dozoru prostredníctvom banských inšpektorov vykonávajú svoje povinnosti a kompetencie priamo v jednotlivých dozorovaných subjektoch sú inšpekcie, t.j. prehliadky (vykonávajú ich OBÚ) a previerky (vykonáva ich HBÚ).

V roku 2019 bola inšpekčná činnosť orgánov hlavného dozoru zameraná zväčša na dodržiavanie predpisov upravujúcich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) a bezpečnosť prevádzky (ďalej len „BP“), ochranu a využívanie ložísk nerastov a používanie výbušnín na trhacie práce.

Inšpekčná činnosť však bola zameraná aj na dodržiavanie ustanovení Nariadenia vlády SR č. 50/2002 Z. z. o úhrade za DP, úhrade za vydobyté nerasty a o úhrady za uskladňovanie plynov alebo kvapalín, ako aj na správnosť výpočtu výšky úhrady.

Orgány Hlavného dozoru si popri vykonávaní inšpekčnej činnosti v roku 2019 plnili zároveň aj úlohy vyplývajúce im zo Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike do roku 2020 a programu jej realizácie na roky 2016 až 2020 (ďalej len

„Stratégia BOZP“) schválenej uznesením vlády SR č. 468 z 12. 10. 2016, kde bol kladený dôraz hlavne na prevenciu.

Celkom bolo v roku 2019 vykonaných 1054 inšpekcií, čo predstavuje 1238 inšpekčných dní. Inšpekčných dní je viac, ako samotných inšpekcií. Je to z dôvodu, že rozsahovo podrobnejšie zamerané inšpekcie bolo potrebné rozložiť do niekoľkých dní, spravidla postačilo do dvoch.

Pokiaľ ide o počet inšpekcií osobitne zameraných len na stav BOZP a BP, týchto bolo v roku 2019 vykonaných spolu 747, z čoho bolo 67 mimoriadnych kontrol a 14 následných kontrol, ktoré sú zväčša zamerané na zlepšenie stavu BOZP a BP na základe opatrenia, uloženého kontrolovanému subjektu na predchádzajúcej inšpekcii. Medzi inšpekcie, resp. inšpekčné výkony zamerané na BOZP a BP sú zahrnuté aj výkony, ktoré súvisia s účasťou na kolaudačnom konaní, resp. s vybavovaním podnetov alebo vyšetrovaním udalostí na úseku BOZP, resp. BP a tiež aj vykonávanie poradenskej činnosti zameranej na BOZP a BP. Tých bolo vykonaných spolu 152.

Pozn.:

Vyhodnotenie časti vykonaných inšpekcií v roku 2019, ktoré boli zamerané osobitne na stav BOZP a BP je prevzaté zo Správy o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vývoji pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce z oblasti hlavného dozoru štátnej banskej správy SR za rok 2019, ktorá je zverejnená na internetovej stránke orgánov hlavného dozoru www.hbu.sk.

Z inšpekčnej činnosti vyplýva, že k najčastejšie zisteným nedostatkom v roku 2019 patrili nedostatky v oblasti dodržiavania predpisov upravujúcich BOZP a BP pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom, konkrétne pri riadení BOZP a BP, ďalej pri organizácii práce a pri prevádzkovaní vyhradených technických zariadení.

Z výsledkov vykonaných inšpekcií však vyplýva, resp. možno pozorovať prehlbujúci sa deficit kvalifikovaných zamestnancov v organizáciách. Bežné sú situácie, že kvalitní, skúsení a už zapracovaní zamestnanci migrujú za lepšie platenými príležitosťami. Na pracovné pozície, na ktorých sa vykonáva činnosť v bezprostrednom styku s horninovým masívom či už v podzemí, ale aj na povrchu, ktoré sú spojené s neodstrániteľným rizikom ohrozenia a poškodenia zdravia sú prijímaní zamestnanci s nepreskúmanými odbornými znalosťami a čo je horšie, bez dostatočnej praxe a skúseností v náročnom banskom prostredí. V mnohých prípadoch dochádza ku kumulovaniu funkcií a preťažovaniu jednotlivcov. Je to aj dôsledkom nedostatku odborne spôsobilých osôb, ale aj úsporných opatrení uplatňovaných organizáciami. Následne potom dochádza k podceňovaniu rizík a ohrození pri vykonávaných činnostiach a tiež k určitým nedôslednostiam pri riadení činností.

Je pozorovateľné, že už aj tak pomerne veľmi riziková práca pri banskej činnosti, činnosti vykonávanej banským spôsobom, resp. pri výrobe alebo manipulácii s výbušninami, výbušnými predmetmi alebo muníciou sa stáva ešte rizikovejšou aj z dôvodu pôsobenia rôznych vonkajších vplyvov, napríklad tlaku na dodržiavanie termínov výstavby alebo náhlych, resp. stupňujúcich sa požiadavkách na zvýšenie odbytu napr. aj pri ťažbe v povrchových lomových prevádzkach.

Riadna a precízna kontrola a zabezpečenie pracoviska pred začatím prác, najmä po odstrele, vrátane jeho riadneho odvetrania je zvlášť v podzemí a najmä pri razení v zložitých geologických podmienkach náročné, niekedy aj zdĺhavé. Týka sa to však aj lomových prevádzok na povrchu, najmä po výdatnej prehánkovej činnosti (dlhotrvajúce výdatné dažde a pod.). Preto vo väčšine prevádzok, kde je vykonávaná banská činnosť, ale aj činnosť vykonávaná banským spôsobom a najmä činnosť v oblasti výbušnín, výbušných predmetov

a munície, je potrebné z hľadiska BOZP a BP prácu posudzovať osobitne s prihliadnutím na miestne podmienky, resp. meniaci sa vplyv prostredia. Skúsenosti z minulosti, potvrdzujú, že pri tlaku na zvyšovanie výkonov pri razení, ale aj pri dobývaní a tiež aj pri výrobe a spracúvaní výbušnín, výbušných predmetov a munície, dochádza k určitému podceňovaniu miery hroziaceho nebezpečenstva, resp. jeho nepostrehnutiu, či už priamo na pracovisku alebo v jeho blízkosti, alebo k nedôslednému posúdeniu stavu a úrovne bezpečnosti, resp. k podceneniu rizika vyplývajúceho z danej činnosti a tým k zvýšeniu pravdepodobnosti vzniku nešťastia.

Prehľadne je členenie inšpekcií podľa jednotlivých banských úradov, ako aj druhu nerastov uvedené v **Prílohe č. 26**.

3.2.2 Sankcie

Na základe výsledkov z vykonaných inšpekcií bolo za zistené porušenia predpisov uložené v roku 2019 spolu 79 pokút v celkovej sume 72 757,00 eur.

Z tohto počtu bolo jednotlivcom uložené 38 blokových pokút v celkovej sume 961,00 eur. Jednotlivcom (zamestnancom) však bolo uložených aj 15 pokút rozhodnutím, v celkovej sume 20 262 eur.

Organizáciám bolo zistené porušenia predpisov uložené rozhodnutím spolu 26 pokút v celkovej sume 51 534,00 eur.

Prehľadne je členenie pokút podľa druhu nerastov ťažených organizáciami uvedené v **Prílohe č. 27**

3.2.3 Vyšetrovanie príčin havárií a závažných pracovných úrazov

Havárie a závažné pracovné úrazy pri činnostiach podliehajúcich hlavnému dozoru orgánov štátnej banskej správy vyšetrujú OBÚ na základe kompetencií a postupov, vyplývajúcich im z vyhlášky SBÚ č. 387/1990 Zb. o vyšetrovaní príčin havárií a závažných pracovných úrazov pri činnostiach podliehajúcich hlavnému dozoru orgánov štátnej banskej správy a podľa Opatrenia predsedu HBÚ č. 2/2005, ktorým sa vydáva metodické usmernenie OBÚ na vyšetrovanie závažných pracovných úrazov a havárií.

OBÚ v Bratislave v roku 2019 nezaevidoval žiadnu haváriu ani závažný pracovný úraz, zaevidoval však 19 registrovaných pracovných úrazov a dve mimoriadne udalosti.

Prvá mimoriadna udalosť - v organizácii Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Ťažobný úsek Čáry došlo 04. 08. 2019 pri razení prieskumnej chodby 106 618-0 k zhoršeniu bansko - geologických podmienok pri razení – presýpaniu piesku z hornej pravej strany chodby a postupne sa objavujúca sa voda. K strate na životoch ani k ohrozeniu zdravia a majetku v súvislosti s touto udalosťou nedošlo.

Druhá mimoriadna udalosť - v organizácii NAFTA a.s., Bratislava došlo 09. 10. 2019 pri likvidácii sondy Závod 89 k poškodeniu tlmíča nárazu pri hornom bloku kladkostroja nábehom kladkostroja do koruny súpravy BIR 8005. K ohrozeniu zdravia zamestnancov v súvislosti s touto udalosťou nedošlo.

Rozsah mimoriadnej udalosti ktorá vznikla v podzemí bane Čáry pri jej vzniku naznačoval takú mieru závažnosti, že organizácia v ktorej sa udalosť stala bezodkladne, tak

ako jej to ustanovuje v § 21 ods. 1 vyhláška Slovenského banského úradu č. 21/1989 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom v podzemí jej vznik ohlásila OBÚ.

Priebeh samotných udalostí však nevytvoril dôvodnú podmienku pre ich vyšetrovanie OBÚ.

OBÚ v Banskej Bystrici v roku 2019 nezaznamenal žiadne závažné prevádzkové nehody (havárie), nebezpečné udalosti ani závažné pracovné úrazy. Zaevidoval však celkom 15 pracovných úrazov, ktoré nemali charakter závažného pracovného úrazu.

OBÚ v Košiciach v roku 2019 nezaznamenal žiadne závažné prevádzkové nehody (havárie), ani mimoriadne udalosti. Zaevidoval však celkom 21 registrovaných pracovných úrazov, ktoré nemali charakter závažného pracovného úrazu a vyšetroval príčiny vzniku dvoch závažných pracovných úrazov s následkom smrti.

Prvý sa stal 06. 01. 2019 o 10:30 v podzemí tunela stavby „Diaľnica D1 Prešov západ – Prešov juh“ na pracovisku západného portálu južnej tunelovej rúry, v organizácii TuCon, a.s., Žilina – Bánová. Postihnutým bol Richard Janič, nar. 04. 11. 1978, slobodný.

Druhý sa stal 08. 10. 2019 o 08:00 v podzemí, v chodbe M1 stavby Pivnica, investora Chateau GRAND BARI s.r.o., Košice. Postihnutým bol Zoltán Bogoly, nar. 13. 07. 1969, ženatý, občan českej republiky, konateľ spoločnosti COASTER CZECH, s.r.o., Praha, ktorý vykonával práce na stavbe pivnice na objednávku investora.

OBÚ v Prievidzi v roku 2019 zaevidoval 7 mimoriadnych udalostí a 109 registrovaných pracovných úrazov. Nezaznamenal žiadny smrteľný pracovný úraz.

Zaregistroval však a začal vyšetrovanie jedného závažného pracovného úrazu, ktorý sa stal 03. 11. 2019 o 07:52 hod. v podzemí Ťažobného úseku Handlová, organizácie Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Prievidza, na pracovisku steny č. 212 019-95 s komplexným mechanizovaným porubom.

Mimoriadne udalosti boli zaznamenané tieto:

- I. Mimoriadna udalosť sa stala 14. 01. 2019 o 01:55 hod. v podzemí ŤÚ Nováky, organizácie HBP, a.s. Prievidza, kde v chodbe č. 111 112-05 asi 3 m od predstihu vybuchol el. kábel. Nastalo zadymenie a zvýšenie koncentrácie škodlivín. Dispečer požiadaval o výjazd HBZS, ktorá však do podzemia nesfárala, pretože do jej príchodu prítomní zamestnanci pomocou prenosných hasiacich prístrojov požiar kábla priamym zásahom uhasili.
- II. Mimoriadna udalosť sa stala 31. 01. 2019 o 12:30 hod. v podzemí ŤÚ Nováky, organizácie HBP, a.s. Prievidza, kde náhly vznik tlakových prejavov v chodbe č. 011 107-0 zapríčinil pritlačenie 6 kV VN kábla, ktorý začal horieť. Dispečer bane požiadaval o výjazd HBZS, táto však do podzemia nesfárala, pretože požiar uhasili zamestnanci úseku pomocou prenosných hasiacich prístrojov priamym zásahom.
- III. Mimoriadna udalosť sa stala 05. 04. 2019 o 01:50 hod. v podzemí ŤÚ Handlová, organizácie HBP, a.s. Prievidza, kde na stenovom porube KMP 212 019-95 z nadložných vrstiev spoza sekcie č. 50 došlo k vytečeniu vody a koloidného materiálu, ktoré v množstve asi 5 m³ vytiekli do drevochodby. V stenovom porube sa bahniny roztekli po hrabľovom dopravníku až k dobývaciemu kombajnu. Všetkých 9 pracovníkov zo stenového porubu bolo odvolaných. Organizácia situáciu nevyhodnotila ako mimoriadnu udalosť, ktorú by mal riadiť VLH, na posúdenie situácie a určenie ďalšieho postupu prác sfárala komisia organizácie, ktorá určila postup na likvidáciu následkov.
- IV. Mimoriadna udalosť sa stala 06. 04. 2019 o 10:30 hod. v podzemí ŤÚ Nováky, organizácie HBP, a.s. Prievidza, kde počas dopravy výbušnín pomocou závesnej

lokomotívy na stenový porub 107 086-95 došlo k strate jedného kartónu výbušnín Slavit. Po zistení straty bola odstavená odtážba a bolo nariadené dohľadanie výbušnín po dopravnej trase. Privolaný vedúci trhacích prác, ktorý danú udalosť prešetroval dohľadal cca 90 % z celkového strateného množstva.

- V. Mimoriadna udalosť sa stala 11. 04. 2019 o 19:43 hod. v podzemí ŤÚ Handlová, organizácie HBP, a.s. Prievidza, kde na pracovisku komplexného mechanizovaného porubu č. 212 019-95, spoza sekcie č. 50 došlo z nadložných vrstiev (**opakovane**) k vytečeniu vody a koloidného materiálu. Pracovníci z ohrozenej oblasti a celého revíru boli odvolaní. Komisia organizácie posúdila vzniknutý stav a navrhla spôsob odstránenia následkov havárie, ktorú sa po niekoľkých hodinách podarilo zdolať a prevádzku steny obnoviť.
- VI. Mimoriadna udalosť sa stala 03. 06. 2019 o 02:35 hod. v podzemí ŤÚ Nováky – 11. ťažobné pole, organizácie HBP, a.s. Prievidza, kde spoza dočasnej penovej hrádze v chodbe č. 111 306-05, uzatvárajúcej dorúbaný a zdemontovaný stenový porub č. 111 017-96, zo strany pásovej chodby č. 111 117-05 vystupoval dym a zvyšovali sa koncentrácie škodlivín. Došlo k odvolaniu zamestnancov z ohrozeného úseku a bol privolaný banský záchranný zbor HBZS, ktorý v nasledujúcej pracovnej zmene mimoriadnu udalosť zdolal a na pracovisko boli nasadení kmeňoví zamestnanci a pôvodné práce obnovené.
- VII. Mimoriadna udalosť sa stala 23. 12. 2019 o 12:00 hod. v podzemí ŤÚ Nováky – 11. ťažobné pole, organizácie HBP, a.s. Prievidza, kde dispečer bane zistil na pracovisku JUH, BD č. 06 251 0 výskyt CO nad povolený rozsah a metánu nad 0,8 %, ktorý trval viac ako 8 hod. Vzhľadom k tomu, že toto pracovisko je nečinné, bez ľudí, situáciu začal riešiť úsek vetrania a odvodňovania, ktorý sa s problémom vysporiadal sám. Napriek tomu bolo toto zistenie nahlásené aj HBZS, ktorej výjazd však nebol potrebný.

Pozn.: Rozsah týchto mimoriadnych udalostí pri ich vzniku naznačoval takú mieru závažnosti, že organizácia bezodkladne, tak ako jej to ustanovuje v § 21 ods. 1 vyhláška Slovenského banského úradu č. 21/1989 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom v podzemí, ich vznik nahlásila OBÚ. Priebeh samotných udalostí však nevytvoril dôvodnú podmienku pre ich vyšetrovanie OBÚ.

OBÚ v Spišskej Novej Vsi v roku 2019 nezaevidoval žiadne závažné prevádzkové nehody (havárie), ani mimoriadne udalosti, ani závažný pracovný úraz. Zaevidoval však celkom 45 registrovaných pracovných úrazov, ktoré nemali charakter závažného pracovného úrazu.

Prehľad o vyšetrovaných závažných pracovných úrazoch a haváriách v členení podľa jednotlivých druhov ťažených nerastov je uvedený v **Prílohách č. 28 až č. 32a**.

3.2.4 Niektoré aktuálne riešené problémy

HBÚ v roku 2019 rozhodoval o 14 riadnych opravných prostriedkoch - odvolaniach proti rozhodnutiam obvodných banských úradov. Z tohto počtu napadnutých rozhodnutí potvrdil 9 rozhodnutí, pričom odvolania zamietol ako neodôvodnené, 2 rozhodnutia zmenil a uviedol do súladu s platnými právnymi predpismi, pričom odvolanie zamietol, 1

rozhodnutie zrušil a vrátil prvostupňovému orgánu na nové prejednanie a rozhodnutie a o dvoch odvolaniach sa rozhoduje.

Mimoriadnych opravných prostriedkov – preskúvaní rozhodnutí súdom je na HBÚ zaznamenaných celkom 16.

V procese preskúvania súdmi je celkom 11 káuz.

Súdy konanie o žalobe zastavili - 1x a žalobu zamietli – 4x.

Pozitívny stav resp. pozitívny vývoj v oblasti mimoriadnych opravných prostriedkov oproti predchádzajúcim rokom bol docielený systematickou riadiacou činnosťou (periodické porady predsedov OBÚ SR a oddelenia ochrany a využívania nerastných surovín a výbušnín a oddelenia banskej bezpečnosti na HBÚ), ako aj nepravidelnou konzultačnou činnosťou predsedu HBÚ na jednotlivých obvodných banských úradoch na úrovni predsedu OBÚ a vedúcich oddelení OBÚ.

OBÚ v Bratislave v roku 2019 sledoval vývoj súdneho konania na Krajskom súde v Trnave, týkajúceho sa preskúmania rozhodnutia HBÚ o odvolaní k rozhodnutiu úradu o povolení likvidácie časti lomu v DP Dechtice a vývoj súdneho konania na Krajskom súde v Bratislave, týkajúceho sa preskúmania rozhodnutia HBÚ o odvolaní k rozhodnutiu úradu o vyvlastnení pozemkov v DP Vysoká pri Morave III. – časť A.

OBÚ v Banskej Bystrici v roku 2019 podobne, ako v predchádzajúcom období riešil najmä problémy vyplývajúce z nepresnej a nejednoznačnej legislatívy. Išlo o sankcionovanie porušenia platných prepisov súvisiacich s vykonávaním trhacích prác, ktoré však nespádajú do taxatívne vymenovaných „iných správnych deliktov“ ustanovených zákonom č. 58/2014 Z.z., za ktoré možno uložiť sankciu, ale len „oprávnenej osobe“ t. j. podnikateľovi, nie teda osobe, ktorá porušenie priamo zavinila; ďalej sankcionovania používania pojazdných skladov výbušnín a sankcionovania za priestupky uvedené v § 80 ods. 1 písm. b) a d) zákona č. 58/2014 Z.z.

OBÚ v Košiciach v roku 2019 riešil ešte od roku 2009 prebiehajúci zaujímavý spor o určenie dobývacieho priestoru Červenica, ktorého držiteľom je od 06. 11. 2019 organizácia Opálové bane Libanka s.r.o. so sídlom v Prešove, teraz s obchodným menom Slovenské opálové bane, s.r.o..

Ďalej riešil ďalšie zaistenie bezpečnosti na lúhovacom poli v dobývacom priestore „Prešov I - Solivary“, kde v minulosti prebiehala ťažba soli organizáciou SOLIVARY, akciová spoločnosť Prešov, na ktorú bol v júni 2009 vyhlásený konkurz a ktorá sa vyhyba komunikácii s OBÚ.

OBÚ v Prievidzi v priebehu roka 2019 konal vo veci došlého podania Krajského súdu v Trenčíne vo veci žaloby Urbárskeho pozemkového spoločenstva so sídlom 958 54 Hradište (ďalej len „UPS“) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia OBÚ v Prievidzi vo veci výkonu činnosti v lome Dedová, ktoré dobývanie ložiska nerastu na pozemkoch v správe a užívaní UPS Hradište neprípúšťa. Krajský súd v Trenčíne v danej veci vydal Rozsudok, v ktorom zamietol súdnu žalobu UPS Hradište. Voči Rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podalo UPS Hradište v roku 2019 kasačnú sťažnosť.

OBÚ v Spišskej Novej Vsi v roku 2019 riešil problematiku predpokladaného ukončenia dobývania sadrovca a anhydritu v hlbinej bani „Mária“ v Novoveskej Hute organizáciou VSK, a.s., neskôr VSK, s.r.o. Na posúdenie veci bolo organizácii nariadené vypracovanie niekoľkých odborných posudkov, ktoré mali preukázať dopad a dôsledky zatopenia časti podzemných priestorov pri ukončení banskej činnosti na životné prostredie.

Ďalej riešil problematiku starých banských diel, resp. problematiku prejavov banskej činnosti na povrch. Zistené, resp. ohlásené skutočnosti v oblasti bezpečnosti a ohrozenia

života, zdravia a majetku boli riešené vydaním niekoľkých záväzných príkazov na odstránenie nebezpečných stavov.

Osobitnú pozornosť venoval OBÚ aj procesu zatápania bane v Nižnej Slanej, či už sa jednalo o kolaudáciu stavieb a zariadení pred ústím štôlne „Marta“, odkiaľ bude banská voda vytekať, alebo to bol monitoring výšky hladiny stúpajúcej banskej vody, ktorá k 02. 10. 2019 v jame „Gabriela“ dosiahla úroveň 143 m od ústia jamy.

OBÚ tiež v súčinnosti s Okresným úradom Spišská Nová Ves, organizáciou VSK MINERAL, s.r.o. Košice, Políciou SR, obecným úradom Markušovce a inými dotknutými subjektmi riešil situáciu návštev starého banského diela RŠT – 2, známeho tiež, ako KótaZulu664. V danej veci bol vydaný záväzný príkaz na odstránenie zistených nedostatkov, ktoré boli odstúpené Polícii SR, ktorá voči osobám, ktoré nerešpektovali zákaz vstupu do uvedeného starého banského diela začala sankčné konanie.

3.2.5 Overovanie odbornej spôsobilosti

HBÚ a OBÚ v roku 2019 overili odbornú spôsobilosť a na základe úspešne vykonanej skúšky vydali spolu 114 osvedčení o odbornej spôsobilosti podľa vyhlášky MH SR č. 208/1993 Z.z. o požiadavkách na kvalifikáciu a o overovaní odbornej spôsobilosti pracovníkov pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom (t.j. na funkcie: vedúci bane, vedúci lomu, vedúci pracovník, projektant, bezpečnostný technik a vedúci likvidácie havárie). Ďalej vydali 2 rozhodnutia o schválení odbornej spôsobilosti osoby na vykonávanie funkcie podľa bankých predpisov a 1 potvrdenie o overení odbornej spôsobilosti osoby na vykonávanie funkcie podľa bankých predpisov

Ďalej HBÚ a OBÚ v roku 2019 vydali v oblasti BOZP a BP spolu 64 rozhodnutí o povolení výnimky z bankých predpisov, ktoré upravujú BOZP a BP.

HBÚ v roku 2019 vydal 9 rozhodnutí o uznaní dokladov o odbornej kvalifikácii a 3 rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o uznanie dokladu o odbornej kvalifikácii podľa zákona č. 422/2015 Z.z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vydal tiež 5 rozhodnutí o uznaní odbornej kvalifikácie hlavný banký merač a na základe výsledku skúšky vydal 1 osvedčenie o odbornej spôsobilosti hlavného bankého merača.

Ďalej HBÚ v roku 2019 vydal podľa § 5 ods. 6 zákona č. 51/1988 Zb. a zároveň aj podľa § 27 ods. 3 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov 6 subjektom oprávnenie na výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce.

Tiež vydal 5 rozhodnutí o povolení vybraného bankého zariadenia na používanie v podzemí.

V oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície vydali HBÚ a OBÚ na základe výsledku skúšky spolu 54 osvedčení o odbornej spôsobilosti strelmajster a v 13 prípadoch predĺžili platnosť osvedčenia na túto činnosť, vydali 1 osvedčenie o odbornej spôsobilosti technický vedúci odstrelův a vydali 5 rozhodnutí o uznaní odbornej kvalifikácie pyrotechnik. Ďalej HBÚ vydal spolu 10 rozhodnutí týkajúcich sa špecializovaných činností z oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície. Z činností v tejto oblasti HBÚ každoročne vypracováva podľa článku III. bodu B uznesenia Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky č. 238 z 26. novembra 2008 a metodiky na vypracúvanie správy o bezpečnosti Slovenskej republiky o situácii na úseku výbušnín a pyrotechnických výrobkoch, osobitnú „Správu o

bezpečnosti Slovenskej republiky“, ktorú predkladá Bezpečnostnej rade SR. Bližšie údaje o činnosti HBÚ a OBÚ v tejto z pohľadu BOZP a BP osobitne špecifickej oblasti je možné získať z príslušnej správy. Údaje z nej nie sú použité v tejto Správe o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce.

3.2.6 Spolupráca s inými orgánmi a organizáciami, prednášková činnosť

Spolupráca dozorných orgánov v roku 2019 pokračovala už tradične Odborovým zväzom pracovníkov baní, geológie a naftového priemyslu SR, Slovenskou banskou komorou, Slovenským združením výrobcov kameniva (SZVK), Slovenskou baníckou spoločnosťou, Slovenskou spoločnosťou pre víťacie a trhacie práce, Fakultou baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií Technickej univerzity v Košiciach a tiež so Slovenským ústavom technickej normalizácie, najmä prostredníctvom niektorých SKTC.

HBÚ a Národný inšpektorát práce majú podpísanú vzájomnú Dohodu o spolupráci od roku 2013. Banské úrady spolupracujú aj s Národným inšpektorátom práce, ako aj jednotlivými krajskými inšpektorátmi práce (napr. pri určovaní hranice dozoru nad BOZP a BP). Zástupca HBÚ bol v novembri 2019 vymenovaný generálnym riaditeľom NIP za člena Koordinačného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ktorý je poradným orgánom ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

OBÚ a tiež HBÚ v súčinnosti so Slovenskou inšpekciou životného prostredia Slovenskej republiky vykonávali v súlade so zákonom č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov koordinované kontroly na úseku prevencie závažných priemyselných havárií v organizáciách (podnikoch) spadajúcich pod hlavný dozor, na ktoré sa vzťahuje tento zákon.

Na základe zákona č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov je nadviazaná aj spolupráca banských úradov s Národnou agentúrou pre sieťové a elektronické služby v oblasti zabezpečovania funkčnosti tzv. jednotných kontaktných miest, ktoré boli alokované na okresných úradoch všeobecnej štátnej správy

HBÚ a OBÚ SR prostredníctvom svojich inšpektorov spolupracujú aj so Slovenskou spoločnosťou pre trhacie a víťacie práce v Banskej Bystrici - najmä pri výučbe v strelmajstrovských kurzoch (lektorská činnosť) a tiež s viacerými organizáciami pri vykonávaní lektorskej a prednáškovej činnosti zameranej na odbornú prípravu odborne spôsobilých zamestnancov organizácií.

HBÚ a OBÚ SR spolupracujú tiež so Slovenskou plavebnou správou Bratislava a to nielen pri riešení otázok BOZP a BP pri používaní plávajúcich ťažobných zariadení.

V oblasti výbušnín a vyšetrovania závažných pracovných úrazov banské úrady spolupracujú s krajskými a okresnými riaditeľstvami Policajného zboru SR a s Kriminalistickým a expertíznym ústavom. V oblasti predaja pyrotechnických výrobkov spolupracujú aj so Slovenskou obchodnou inšpekciou, s ktorou spolupracuje HBÚ aj na úseku chemických látok.

Zástupca HBÚ je členom poradnej komisie vo vzťahu k uplatňovaniu nariadenia REACH na Slovensku.

V rámci konzultácií a prípravy vysokoškolsky vzdelaných odborníkov v oblasti baníctva, ale aj v oblasti vykonávania skúšok a vydávania odborných posudkov pre rozhodovaciu činnosť HBÚ a OBÚ SR pokračovala aj spolupráca s Fakultou baníctva,

ekológie, riadenia a geotechnológií Technickej univerzity v Košiciach, a tiež aj so Strojníckou fakultou Technickej univerzity v Košiciach.

HBÚ v spolupráci so Slovenským združením výrobcov kameniva (ďalej len „SZVK“), usporiadal dňa 12. 04. 2019 vo Zvolene v poradí už X. Odborný seminár SZVK so zameraním na uplatňovanie banských bezpečnostných predpisov na zaistenie BOZP a BP a aktuálnych ďalších predpisov súvisiacich s výkonom banskej činnosti (ďalej len „BČ“) a činnosti vykonávanej banským spôsobom (ďalej len „ČVBS“) v nadväznosti na praktické skúsenosti z týchto činností. Seminár sa konal pod záštitou predsedu Hlavného banského úradu. Na tomto seminári predseda HBÚ, ako i ďalší zástupcovia – vedúci kancelárie predsedu HBÚ a inšpektori OBÚ SR odprednášali rad prednášok s problematikou z oblasti BOZP a BP a špeciálnej legislatívy (banských predpisov), ktoré boli pripravené na základe praktických skúseností z výkonu hlavného dozoru pri BČ a ČVBS.

Skúsenosti z vykonávania hlavného dozoru nad BOZP a BP pri BČ a ČVBS v Slovenskej republike boli predsedom HBÚ a vedúcim kancelárie predsedu prezentované i na zahraničnej konferencii v Českej republike v Jihlave, ktorá sa konala v dňoch 15. – 16. 05. 2019. Gestorom konferencie bol predseda Českého banského úradu.

Zástupcovia OBÚ sa zúčastnili na medzinárodnej konferencii, ktorá sa konala 22. – 24. 05. 2019 v Starej Lesnej pod názvom „Trhacia technika 2019“ a na medzinárodnej konferencii, ktorá sa konala 03. – 04. 10. 2019 v Jasnej pod názvom „Súčasná a budúca baníctva a geológie“.

Problematica BOZP a BP bola prednášaná a diskutovaná tiež aj na seminári organizovanom OBÚ v Košiciach, ktorý sa konal na Šírave v dňoch 20. – 21. 06. 2019. Seminára sa zúčastnil aktívne, t.j. s prednáškou a prezentáciou celoslovenského pohľadu na výkon hlavného dozoru nad BOZP a BP pri BČ a ČVBS i vedúci kancelárie predsedu HBÚ.

Predseda HBÚ, ako i ďalší zástupcovia HBÚ a OBÚ SR prednášali osobitne zamerané prednášky na XXI. Odbornom seminári SZVK, ktorý sa konal pod záštitou MH SR, v dňoch 24. – 25. 10. 2019 v Novom Smokovci. Okrem vyššie uvedených prednáškových a konzultačných činností zástupcovia HBÚ publikovali svoje odborné články i v časopise SZVK.

K určitým formám spolupráce s inými inštitúciami, ale najmä s dozorovanými organizáciami, resp. k prednáškovej činnosti je možné pričleniť aj takú činnosť orgánov dozoru, ktorú tieto poskytujú v rámci bezplatnej poradenskej činnosti. Táto bola v roku 2019 najčastejšie poskytovaná v oblasti praktickej aplikácie bansko-bezpečnostných predpisov, vyhradených technických zariadení, vybraných banských zariadení, vybraných zariadení ako aj v oblasti projektovej prípravy objektov, zariadení a prác súvisiacich s BČ alebo ČVBS, prípadne inej činnosti upravenej zákonom č. 51/1988 Zb., resp. zákonom č. 58/2014 Z. z.

Skúsenosti z praxe jednoznačne poukazujú na to, že orgány hlavného dozoru pôsobia síce ako nástroj kontroly, ale poradenská činnosť, týmito orgánmi aplikovaná bezprostredne počas, prípadne po vykonanej inšpekčnej činnosti je účelná, vhodná a potrebná. V rámci výkonu hlavného dozoru vzniká totiž vhodná príležitosť na podávanie informácií o aktuálnych právnych predpisoch najmä v oblasti BOZP a BP. Využívanie tejto príležitosti je možné považovať za jeden z najjednoduchších ale zároveň aj najúčinnějších spôsobov prevencie v oblasti BOZP a BP. Zástupcovia organizácií takúto možnosť využívajú najmä na riešenie pálčivých problémov z pohľadu aplikácie príslušných predpisov v praxi.

3.2.7 Medzinárodná spolupráca

V roku 2019 boli zo strany HBÚ odprezentované skúsenosti z vykonávania hlavného dozoru nad BOZP a BP pri vykonávaní BČ a ČVBS v Slovenskej republike predsedom HBÚ a vedúcim kancelárie predsedu na zahraničnej konferencii v Českej republike v Jihlave, ktorá sa konala v dňoch 15. – 16. 05. 2019. Gestorom konferencie bol predseda Českého banského úradu.

Vedúci kancelárie predsedu HBÚ sa v dňoch 25. – 27. 09. 2019 zúčastnil 25. Stretnutia predstaviteľov štátnych banských správ EÚ, ktoré sa konalo v Nemeckom Cottbuse. Popri nosnej téme rokovaní „Ochrana spoločnosti a životného prostredia v aktívnych a opustených baniach“ boli na stretnutí prezentované aj výsledky z oblasti BOZP a BP z oblastí hlavných dozorov jednotlivých zúčastnených krajín.

4 BANSKO – HOSPODÁRSKY VÝVOJ

V roku 2019 bolo OBÚ v Slovenskej republike evidovaných celkom 940 ložísk nerastov v podzemí i na povrchu. Hospodársky význam majú hlavne ložiská energetických surovín (hnedé uhlie, ropa, zemný plyn), rúd (Au, Ag, Zn), magnezitu, stavebných materiálov (stavebný kameň, štrkopiesky a piesky, tehliarske suroviny), vápencov (výroba cementu, vápna a iné špeciálne účely), ale aj ostatných surovín (bentonit, perlit, mastenec a iné).

Prehľadne sú ložiská nerastov uvedené v **Prílohe č. 23**.

4.1 Uhlie a lignit

V Slovenskej republike sa ťaží hnedé uhlie a lignit hlbinným spôsobom. Celá ročná ťažba sa spotrebuje na energetické účely. Výhrevnosť slovenského uhlia je štandardná, t.j. 9 – 14 MJ/kg.

V roku 2019 aktívne ťažila uhlie organizácia Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Matice slovenskej 10, 971 01 Prievidza, ktorá vykonávala banskú činnosť (ťažbu uhlia) v dobývacích priestoroch Handlová, Nováky I., Cigeľ (tu však vykonávala len likvidáciu podzemných priestorov), ktoré sa nachádzajú v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi a v DP Gbely III., ktorý sa nachádza v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave, t.j. v baniach: baňa (ťažobný úsek) Cigeľ, baňa (ťažobný úsek) Handlová, baňa (ťažobný úsek) Nováky a baňa (ťažobný úsek) Čáry.

Prehľadne sú údaje o ťažbe hnedého uhlia a lignitu a počte zamestnancov pri jeho ťažbe uvedené v **Prílohách č. 3 a č. 4**.

4.2 Ropa, gazolín a zemný plyn

V Slovenskej republike je ťažba ropy, gazolínu a zemného plynu ako aj podzemné uskladňovanie plynov v prírodných horninových štruktúrach lokalizované v obvodoch pôsobnosti OBÚ v Bratislave a OBÚ v Košiciach.

4.2.1 Ropa, gazolín a zemný plyn v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave

Zhodnotenie ťažby ropy - v roku 2019 vyťažila organizácia NAFTA a.s., Bratislava celkom 4 337 ton ropy. Išlo o ropu poloparafinickú z ložísk : Gajary – bádén 1 936 ton (DP Gajary), Jakubov (Dúbrava) 1 568 ton (DP Jakubov I), Jakubov – západ 770 ton (DP SUCHOHRAD) a Studienka 62 ton (DP Studienka – Závod), a z objektu Dúbrava – juh 1 tonu (Prieskumné územie Bažantnica).

Zhodnotenie ťažby gazolínu – v roku 2019 ťažba gazolínu prebiehala kontinuálne s primárnou ťažbou zemného plynu, alebo jeho získavaním separáciou z procesu ťažby plynu pri jeho podzemnom uskladňovaní v objekte Gajary – bádén a Láb. V roku 2019 boli organizáciou NAFTA a.s., Bratislava získané separáciou z vyťaženého zemného plynu tieto objemy z jednotlivých ložísk: Závod – mezozoikum 254 ton (DP Závod), Jakubov – sever 16 ton (DP Kostolište), Jakubov – juh 8 ton (DP Plavecký Štvrtok I) a pri prevádzke Podzemného zásobníka zemného plynu Láb 16 ton (CAG Gajary a CA PZZP Láb).

Celková ťažba gazolínu v NAFTA a.s., Bratislava v roku 2019 dosiahla hodnotu 294,0 ton.

Zhodnotenie ťažby zemného plynu v roku 2019:

Z plynových ložísk bolo vyťažené v DP Závod 13 399,561 tis. m³, v DP Gajary 2 778,852 tis. m³, v DP Kostolište 5284,309 tis. m³, v DP SUCHOHRAD 2 016,699 tis. m³, v DP Studienka – Závod 1 096,699tis. m³, v DP Trakovice 1 296,739tis. m³, v DP Záhorská Ves 3 756,482 tis. m³, v DP Plavecký Štvrtok I 1 409,491 tis. m³ a v Prieskumnom území Bažantnica 10 901,190, celkove 41 940,022 tis. m³ zemného plynu.

Z ložísk ropy bolo, ako sprievodný plyn vyťažené v DP Jakubov I 462,178 tis. m³, v DP Gajary 401,838tis. m³, v DP SUCHOHRAD 153,133tis. m³, v DP Studienka – Závod 3,250 tis. m³ a v objekte Dúbrava – juh (Prieskumné územie Bažantnica) 0,687 tis. m³ zemného plynu, celkove 1 021,086 tis. m³.

Spolu v roku 2019 vyťažila organizácia NAFTA a.s., Bratislava 42 961,108 tis. m³ zemného plynu.

Z ložiska zemného plynu v DP Golianovo vyťažila Organizácia ENGAS spol. s r.o., Nitra v roku 2019 celkom 5 860,587 tis. m³ zemného plynu. Zemný plyn bol dodávaný spoločnosti OPM 2 SR s.r.o., Nitra, na výrobu tepla v teplárni Nitra – Chrenová a na výrobu elektrickej energie v Mestskej elektrárni Nitra.

Z ložiska zemného plynu v DP Horná Krupá vyťažila organizácia COMAG spol. s r.o., Bratislava v roku 2019 celkom 0,05 tis. m³ zemného plynu v súvislosti s kontrolou stavu a overovania funkčnosti produkčných križov na sondách HK – 1 a HK- 5.

Celkový objem ťažby zemného plynu v roku 2019 v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave predstavoval 48 821,745 tis. m³.

Prehľad ťažby ropy, gazolínu a zemného plynu je uvedený v **Prílohe č. 5 a č. 6**.

Prehľad o počte zamestnancov pri ťažbe ropy a zemného plynu a pri podzemnom uskladňovaní plynu je uvedený v **Prílohách č. 8 a č. 9**.

4.2.2 Ropa, gazolín a zemný plyn v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

Organizácia NAFTA a.s., Bratislava v roku 2019 pokračovala vo vyhľadávacom a podrobnom geologickom prieskume vyhradeného nerastu horľavého zemného plynu v prieskumnom území (ďalej len „PÚ“) „Východoslovenská nížina“ – odovzdaním schválenej záverečnej správy geologickej úlohy „Prieskum uhl'ovodíkov v PÚ Východoslovenská nížina za obdobie 2003 – 2018“ a v PÚ „Beša“ – prehodnocovaním dostupných geologických dát.

V roku 2019 bolo určené PÚ „Pavlovce nad Uhom“ na výkon vyhľadávacieho a podrobného ložiskového prieskumu na horľavý zemný plyn, spracovaním archívnych materiálov, geologického zámeru a návrhu geologických prác. Držiteľom predmetného PÚ je organizácia Slovakian Horizon Energy, s.r.o. Bratislava s 50 % účasťou organizácie NAFTA a.s., Bratislava.

V etape ťažobného ložiskového prieskumu organizácia NAFTA a.s., Bratislava skúmala a spresňovala geologické a banskotechnické podmienky dobývania ložísk v dobývacích priestoroch. V DP „Kapušíanské Kľačany“ pokračovala s prípravou podkladov pre konverziu navrhovaných objektov ložiska „Ptrukša“ na uskladňovanie.

Ťažba zemného plynu a gazolínu bola vykonávaná aj na ložiskách Trhovište – Pozdišovce v DP „Pozdišovce I“, Stretava v DP „Pavlovce nad Uhom“, Senné v DP „Pavlovce nad Uhom I“, Bánovce nad Ondavou v DP „Bánovce nad Ondavou“, Lastomír v DP „Lastomír“, Žbince v DP „Žbince“, Ptrukša v DP „Kapušíanské Kľačany“ a Moravany v DP „Moravany“.

Ťažba zemného plynu v roku 2019 predstavovala 31,106 mil.m³, ťažba gazolínu bola 1697 ton.

4.3 Rudy

4.3.1 Rudy v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave

V obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave bola banská činnosť na ložiskách rúd vykonávaná v DP Pezinok a v DP Pezinok II.

DP Pezinok – Po útlme dobývania antimónových rúd v závode Pezinok Rudných baní, š.p., Banská Bystrica sa následne začali vykonávať likvidačné a zabezpečovacie práce na banských dielach. V roku 2019 bolo na likvidáciu lomu v DP Pezinok použitých 53 770 t materiálu.

DP Pezinok II. – V dôsledku zániku oprávnenia na dobývanie výhradného ložiska v DP Pezinok II. sa v tomto DP žiadna činnosť nevykonávala. Banské diela - štôlna v DP Pezinok II. sú v zabezpečení. Na prevod tohto DP na inú organizáciu bolo v Obchodnom vestníku oznámené výberové konanie, ktoré v sledovanom období ešte ukončené nebolo.

Pri uvedených činnostiach bolo v roku 2019 zamestnaných spolu 6 zamestnancov v danom prípade sa však nejednalo o dobývanie rudy.

4.3.2 Rudy v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici

Rudné baníctvo je reprezentované organizáciami Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša – Hámre, ORTAC s.r.o. Kremnica a Rudné bane š. p. Banská Bystrica.

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša – Hámre v roku 2019 vykonávala otváрку, prípravu a dobývanie výhradného ložiska v dobývacom priestore Banská Hodruša, ložiskový geologický prieskum výhradného ložiska banskými dielami a dobývanie polymetalického zrudnenia Pb, Zn, Cu s obsahom Au, Ag, v osobitnom DP Banská Štiavnica VII. Zároveň v roku 2019 vykonávala banskú činnosť- sprístupňovanie starých banských diel pre múzejné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave v historickej bani Vsechsvätých na základe rozhodnutia OBÚ, ktorým bola povolená banská činnosť do 31. 12. 2033.

ORTAC, s.r.o. Kremnica v roku 2019 nedobývala výhradné ložisko Kremnica – Šturec Au-Ag v dobývacom priestore Kremnica. V tomto roku realizovala len práce na sprístupnení banských diel na múzejné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave v lokalite Šturec, ktoré boli povolené do roku 2028.

Rudné bane š. p. Banská Bystrica v roku 2019 pokračovali v zabezpečovaní banských diel v dobývacom priestore Dúbrava, resp. vykonávali práce súvisiace so zabezpečením a likvidáciou banských diel a starých banských diel.

4.3.3 Rudy v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

V obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach sa v roku 2019 nevykonávala žiadna ťažba ani ložiskový geologický prieskum rudných ložísk.

4.3.4 Rudy v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi

Organizácia GEMER-ORR, s.r.o. Humenné vykonávala v priebehu roku 2019 banskú činnosť v banských dielach bane „Mária“ v dobývacích priestoroch „Rožňava I.“ a „Rožňava III.“ Táto činnosť bola zabezpečovaná organizáciou TRATEC s.r.o. Prešov. Banská činnosť bola zameraná odvodňovanie banských diel, čistenie a rekonštrukciu banských diel na VI. obzore. Taktiež táto organizácia zabezpečovala montáž potrubia pre čerpanie banských vôd zo slepej jamy pod úrovňou VI. obzoru, tak aby hladina vody bola stále minimálne na úrovni 80 m pod úrovňou VI. obzoru. Zároveň aj realizovala dobývanie výhradného ložiska Rožňava - Strieborná žila v množstve 0,95 kt.

Organizácia Rudné bane, š.p. Banská Bystrica, stredisko Spišská Nová Ves na základe rozhodnutia Okresného úradu v Rožňave, odborom starostlivosti o životné prostredie o povolení stavby „Odvodnenie ložiska sideritových rúd Nižná Slaná“ realizovala v roku 2018 stavbu „SO 02 - Odvodňovacia prípojka“. Organizácia požiadala o vydanie povolenia na užívanie vodnej stavby „Odvodnenie ložiska sideritových rúd Nižná Slaná, SO 02 - Odvodňovacia prípojka“. Konanie bolo v roku 2019 opakovane prerušené. Po vydaní povolenia na užívanie stavby bude celá predmetná stavba pripravená na odvádzanie banských vôd z postupne zatápajúcej sa jamy Gabriela.

Na základe rozhodnutia Okresného úradu v Spišskej Novej Vsi, odborom starostlivosti o životné prostredie v roku 2018 pokračovali práce na stavbe „Oporný múr pri Slovinskom potoku“. Na základe rozhodnutia MH SR ktorým bol schválený 3. dodatok k „Plánu zabezpečenia a likvidácie“ v roku 2019 pokračovali práce na terénnych úpravách závalového pásma v oblasti Krížová Rudňany, ktoré boli sústredené na zavážanie závalu pod haldou 5 RP II.

Ďalej boli vykonané práce na zabezpečení ústia (portálu) starého banského diela - štôlne v Obci Čučma. Do ústia štôlne boli osadené uzamykatel'né železné mreže. Vykonané boli práce na zabezpečení ústia (portálu) starého banského diela štôlne „Berta“ v k.ú.

Krásnohorské Podhradie a tiež práce na zabezpečení ústia starého banského diela štôlne „Svätá Helena“ pri malom lome v k.ú. Poprad, mestská časť Kvetnica.

Bola tiež vykonávaná pravidelná údržba odkaliska Smolník a Bodnarec v Slovinkách a čistenie Rudnianskeho potoka pred vyústením odvodnenia zo štôlne Rochus.

Prehľad o dobývaní rúd, výrobe koncentrátov a počte zamestnancov pri dobývaní rúd je uvedený v **Prílohách č. 10 a č. 11.**

4.4 Nerudné suroviny - magnezit

V Slovenskej republike je ťažba nerudných surovín, resp. magnezitových hornín lokalizovaná v obvodoch pôsobnosti OBÚ v Košiciach a v OBÚ v Spišskej Novej Vsi.

4.4.1 Magnezit v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

Organizácia MEOPTIS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Lachova 37, ktorá má povolenú banskú činnosť - otváрку, prípravu a dobývanie výhradného ložiska magnezitu v DP „Košice“ v ložiskovej časti „Medvedza“ na výstupku V-602, v roku 2018 nevydobyla a ani nevyťažila magnezit z tohto ložiska. Podľa „Plánu zabezpečenia banských diel, lomu a povrchových objektov DZ Bane Bankov“ boli v roku 2019 boli v podzemí a na povrchu tejto bane vykonávané aj naďalej ďalšie zabezpečovacie práce (najmä prehliadky a kontroly banských diel, objektov a zariadení v podzemí a na povrchu, prehliadky a kontroly závalového pásma, čerpanie vôd, skúšky a revízie na funkčných zariadeniach, kontrolné merania banského ovzdušia, údržba, opravy a obnova zariadení, prevádzkovanie funkčnej skládky odpadov a ďalšie zabezpečovacie práce podľa overeného plánu a to najmä meranie napätovo – deformačných stavov v horninovom masíve, merania prítokov vôd, údržba telefónov a signalizácie, prehliadka územia v rámci DP, prehliadky dopravných ciest a ciest určených na chôdzu zamestnancov).

Divízy závod Bočiar vo vlastníctve organizácie SMZ, a.s. Jelšava, pokračoval vo výrobe slinkov z prachových úletov dovážaných z Jelšavy.

4.4.2 Magnezit v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi

V organizácii SMZ a.s., Jelšava predstavovala celková ťažba magnezitu 887,3 kt, čo je oproti roku 2018 menej o 43,3 kt.

V organizácii SLOVMAG, a.s. Lubeník sa celkovo vyťažilo 114,2 kt magnezitovej suroviny, čo je oproti roku 2018 viac o 4,1 kt.

V organizácii Gemerská nerudná spoločnosť, a.s. Hnúšťa sa vyťažilo 14,0 kt magnezitovej suroviny, čo predstavuje oproti roku 2018 zvýšenie ťažby o 0,8 kt.

Celkovo bolo v roku 2019 vyťažené 1015,5 kt magnezitovej suroviny. Oproti roku 2018, keď bolo vyťažené spolu 1053,9 kt, vykazuje ťažba magnezitu zníženie o 38,4 kt, pri zníženom počte zamestnancov o 15 osôb.

Rok 2019 znamenal k zníženiu odbytu magnezitu. Bolo vyrobených 615,2 kt koncentrátu, čo predstavuje pokles oproti roku 2018 o 0,3 kt.

Prehľad o dobývaní magnezitu, výrobe koncentrátov a počte zamestnancov pri dobývaní magnezitu je uvedený v **Prílohách č. 12 a č. 13.**

4.5 Sol'

V Slovenskej republike sa v súčasnosti soľ dobýva len v **DP Zbudza**. V minulosti bola soľ dobývaná aj v **DP Prešov I – Solivary**, v súčasnosti sa však v tomto DP už soľ (soľanka) nedobýva. Obidva tieto DP sa nachádzajú v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach.

DP „Prešov I – Solivary“ - V súčasnosti je v DP „Prešov I – Solivary“ takmer neriešiteľný právny stav. DP je v súčasnosti bez oprávnenej organizácie, ktorá by bola nositeľkou práv a povinností a stále hrozia škody na životnom prostredí. Likvidačné práce neboli vykonané. Výsledky zabezpečovacích prác vykonaných v roku 2010 boli zdevastované fyzickými osobami. Zabezpečovacie práce už nie sú vykonávané, ústia jednotlivých vrtov, nebezpečné časti podrúbaného územia nie sú označené a zabezpečené. Tlaky a deformácie v otvorených komorách – kavernách okolo lúhovacích vrtov sa prejavujú na povrchu zvyšovaním tlaku vo vrtoch a deformáciou terénu. V tomto DP platia OBÚ v Košiciach nariadené opatrenia naposledy známemu vlastníkovi vrtov – organizácii EKOFARMA, s.r.o. na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky a zariadení lúhovacieho poľa (pravidelné kontroly zabezpečenia ústia jednotlivých vrtov a stavu akumulčných nádrží a ich zabezpečenie na zabránenie úniku soľanky do terénu). Táto organizácia je v súčasnosti nezastihnuteľná.

DP „Zbudza“ – v tomto DP bola v roku 2019 vykonávaná banská činnosť, t.j. ťažba soli organizáciou PROROGO, s.r.o. Táto organizácia vykonávala ťažbu z vrtov č. P3 a P4. Soľ sa dobývala vrtmi z povrchu lúhovaním, pričom bola využívaná dobývací metóda neriadeného priameho lúhovania sólovrtu a neriadeného priameho lúhovania vrtov zapojených v batérii na povrchu pomocou tlakového čerpadla. Lúhovacím médiom bola voda a slabo nasýtená soľanka. Z vrtov sa vyťažilo 0,004 kt soli. Soľanka bola odvádzaná do zbernej nádrže, a z nej prečerpaná do autocisterny a prevezená do areálu závodu v Strážskom, kde bola v úpravni vody demineralizovaná. Soľanka nebola spracovaná vo výrobnom závode. Výrobný závod nie je vybudovaný. Úprava a zušľachtovanie neboli vykonávané. Organizácia zintenzívnila prípravné práce na dostavbu ťažobného závodu, výstavbu novej trasy soľankovodu Zbudza – Strážske (vysporiadanie pozemkov) a výstavbu spracovateľského závodu.

Prehľad o dobývaní a výrobe soli a o počte zamestnancov pri jej dobývaní je uvedený v **Prílohách č. 14 a č. 15.**

4.6 Stavebný kameň

4.6.1 Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave

Z porovnania celkového objemu dobývania stavebného kameňa v roku 2019 oproti roku 2018 vyplýva nárast dobývania o 124,0 kt. Najväčším producentom stavebného kameňa na jednu ťažobnú lokalitu sa stala opäť organizácia ALAS SLOVAKIA, s.r.o., Bratislava, ktorá v DP Sološnica vydobyla 1 055,0 kt melafýru, ďalej v DP Trstín vydobyla 612,0 kt dolomitov a v DP Lošonec 415,0 kt melafýru.

Medzi ďalších významných producentov stavebného kameňa patrila organizácia Výroba kameňa a pieskov, spol. s r.o., Buková, ktorá v DP Buková vydobyla 180,0 kt dolomitov, organizácia KAMENOLOMY, s.r.o., Nové Mesto nad Váhom, ktorá v DP Hubina vydobyla 145,9 kt dolomitov, organizácia SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK š.p., Banská Štiavnica, odštepňý závod Bratislava, ktorá v DP Devín vydobyla 134,7 kt granodioritu a organizácia Calmit, spol. s r.o., Bratislava, ktorá v DP Žirany vydobyla 128,0 kt vápenca – stavebného kameňa.

V roku 2019 bolo celkom vydobytých 3 076,5 kt stavebného kameňa.

V počte zamestnancov zamestnaných pri dobývaní stavebného kameňa sa situácia v porovnaní s predchádzajúcim rokom zmenila, došlo k poklesu počtu zamestnancov o 8.

V roku 2019 pracovalo pri dobývaní stavebného kameňa 184 zamestnancov (**Príloha č. 16**).

4.6.2 Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici

V roku 2019 bolo vyťažené celkom 3 656,7 kt stavebného kameňa. Túto činnosť zabezpečovalo 413 zamestnancov. Pri porovnaní ťažby a počtu zamestnancov pri ťažbe za rok 2019 s predchádzajúcim ročným obdobím bol nasledovný stav:

Ťažba stavebného kameňa v porovnaní s rokom 2018 bola vyššia o 100 kt. Nárast bol zaznamenaný napr. v lomoch Vrútky - Dubná Skala, Krnišov Tepličky, pokles ťažby bol zaznamenaný v lome Liptovská Porúbka. V ostatných lomoch bol zaznamenaný viac-menej vyrovnaný stav voči predchádzajúcemu obdobiu.

Počet zamestnancov zamestnaných pri dobývaní stavebného kameňa bol v roku 2019 391, čo je oproti roku 2018 o 22 viac. Tento nárast by mohol signalizovať zmenu trendu znižovania počtu zamestnancov v minulosti.

Prehľad o dobývaní stavebného kameňa a počte zamestnancov pri jeho ťažbe je uvedený v **Prílohe č. 16BB**.

4.6.3 Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

Celková ťažba stavebného kameňa v roku 2019 bola vo výške 3 629 kt, oproti roku 2018 bola nižšia o 645 kt. Celkový počet zamestnancov pri ťažbe bol 255, oproti roku 2018 sa znížil o 18 zamestnancov.

Prehľad o dobývaní stavebného kameňa a počte zamestnancov pri jeho ťažbe je uvedený v **Prílohe č. 16KE**.

4.6.4 Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi

Stavebného kameňa bolo v roku 2019 vyťažených 4 749,4 kt. Oproti roku 2018 došlo k poklesu o 554,1 kt. Počet zamestnancov bol 226, čo je menej o 14 zamestnancov oproti roku 2018.

Prehľad ťažby stavebného kameňa a počtu zamestnancov zamestnaných pri ťažbe je prehľadne uvedený v **Prílohe č. 16 PD**.

4.6.5 Stavebný kameň v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi

V roku 2019 bolo vytŕažené 1107,3 kt stavebného kameňa čo predstavuje zníženie ťažby oproti roku 2018 o 55,3 kt. Počet zamestnancov pri ťažbe stavebného kameňa klesol o 16 zamestnancov.

Najväčší podiel na dosiahnutej úrovni ťažby majú organizácie EUROVIA – Kameňolomy, s.r.o. Košice, ktorá v lome Hranovnica - Dubina vytŕažila 189,1 kt melafýru, organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. Zvolen, ktorá v dobývacom priestore „Olcava“ pri dobývaní vápenca vytŕažila 182,9 kt, organizácia VSK MINERAL, s.r.o. Košice, ktorá vytŕažila v lome Grétla 115,0 kt suroviny, organizácia LOMY MTD s.r.o. Prešov, ktorá vytŕažila v lome Poľanovce 112,9 kt granodioritu, organizácia KAM - BET spol. s.r.o. Čoltovo, ktorá vytŕažila v lome Čoltovo 110,8 kt vápenca, organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. Zvolen, ktorá v lome Husiná - Hôrka vytŕažila 99,9 kt čadiča a v lome Husiná 96,4 kt čadiča.

V 8 prípadoch je ťažba vykonávaná v dobývacích priestoroch (výhradné ložisko nevyhradeného nerastu) a v 14 prípadoch ide o dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu.

V roku 2019 sa ďalej pokračovalo s prípravnými prácami pri otváraní nového lomu granitu – žuly v dobývacom priestore „Mokrú Lúka“ organizáciou VSK MINERAL, s.r.o. Košice.

Prehľad o dobývaní stavebného kameňa a počte zamestnancov pri jeho ťažbe je uvedený v **Prílohe č. 16SNV**.

4.7 Štrkopiesky a piesky

4.7.1 Štrkopiesky a piesky v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave

V roku 2019 bol celkový objem vydobytých štrkopieskov a pieskov 9 006,2 kt. V porovnaní s rokom 2018 je o 197,0 kt vyšší, čo je pravdepodobne dôsledok nárastu spotreby štrkopieskov na trhu stavebných látok.

Počet zamestnancov pri dobývaní štrkopieskov a pieskov bol 367, zaznamenal pokles v porovnaní s rokom 2018 o 4 zamestnancov.

Prehľad o dobývaní pieskov a štrkopieskov a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 17BA**.

4.7.2 Štrkopiesky a piesky v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici

Celková ťažba štrkov a pieskov bola v roku 2019 487,5 kt, čo je v porovnaní s rokom 2018 o 15,5 kt viac.

Počet zamestnancov v roku 2019 bol 78, čo je viac o 19 zamestnancov oproti roku 2018.

Prehľad o dobývaní pieskov a štrkopieskov a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 17_{BB}**.

4.7.3 Štrkopiesky a piesky v obhode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

Ťažba štrkopieskov a pieskov bola v roku 2019 spolu 1 315,6 kt, oproti roku 2018 klesla o 103,7 kt. Počet zamestnancov klesol zo 100 na 98 zamestnancov.

Prehľad o dobývaní pieskov a štrkopieskov a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 17_{KE}**.

4.7.4 Štrkopiesky a piesky v obhode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi

V ťažbe štrkopieskov a pieskov, došlo k poklesu ťažby v porovnaní s rokom 2018. V roku 2019 bolo vyťažené 1 121,7 kt, čo predstavuje pokles oproti roku 2018 o 244,9 kt. Počet zamestnancov bol 59, čo je oproti roku 2018 menej o 8 zamestnancov. Ťažba pieskov a štrkopieskov bola aj v roku 2019 usmerňovaná, resp. závislá od potrieb a požiadaviek odberateľov, výrazne aj od pokračovania dostavby úsekov diaľnice Bratislava - Žilina a výrobu betónových zmesí. Najväčšie objemy ťažieb boli v okresoch Žilina, Trenčín, Ilava, Bytča a Považská Bystrica.

Prehľad o dobývaní pieskov a štrkopieskov a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 17_{PD}**.

4.7.5 Štrkopiesky a piesky v obhode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi

Celková ťažba štrkopieskov a pieskov v roku 2019 dosiahla objem 301,6 kt, oproti roku 2018 ide o mierne zvýšenie o 5,5 kt pri znížení počtu zamestnancov o 2 zamestnancov.

Najväčšou ťažobnou organizáciou z pohľadu množstva vyťaženej suroviny bola organizácia RIVERSAND, a.s. Bratislava ktorá vyťažila na ložisku nevyhradeného nerastu „Veľká Lomnica I.“ 99,8 kt štrkopieskov, potom organizácia AGROSTAV stavebno – obchodné družstvo Poprad, ktorá vyťažila na ložisku nevyhradeného nerastu „Rakúsy“ celkom 78,0 kt štrkopieskov, ďalej organizácia CRH (Slovensko), a.s. Rohožník, ktorá vyťažila v dobývacom priestore „Plaveč I.“ celkom 74,2 kt štrkopieskov a organizácia Chrumex s.r.o. Lenka, ktorá vyťažila na ložisku nevyhradeného nerastu „Abovce I. - Pasienky“ celkom 49,5 kt štrkopieskov.

Prehľad o dobývaní pieskov a štrkopieskov a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 17_{SNV}**.

4.8 Tehliarske suroviny

4.8.1 Tehliarske suroviny v obhode pôsobnosti OBÚ v Bratislave

Dobývanie tehliarskej suroviny v roku 2019 v porovnaní s rokom 2018 zaznamenalo pokles o 1,2 kt. Najväčší objem tehliarskej suroviny vydobyła organizácia Wienerberger s r.o., Zlaté Moravce, ktorá v DP Zlaté Moravce II. vydobyła 285,3 kt a v DP Boleráz vydobyła 135,1 kt. Ďalšími subjektami, ktoré dobývali tehliarske suroviny bola organizácia Pezinské tehelne – Paneláreň, a.s., Pezinok, ktorá v DP Pezinok I. vydobyła tehliarske suroviny v objeme 156,8 kt a z ložiska nevyhradeného nerastu v k.ú. Pezinok 10,2 kt.

Na ostatných ložiskách tehliarskych surovín sa dobývanie v roku 2019 nevykonávalo. Celkový objem vydobytých tehliarskych surovín v roku 2019 bol 577,2 kt.

V počte zamestnancov pri ťažbe tehliarskych surovín v porovnaní s rokom 2018 nastal pokles o 2. V roku 2019 pracovalo pri dobývaní tehliarskych surovín 26 zamestnancov.

Prehľad o dobývaní tehliarskej suroviny a o počte zamestnancov pri jej dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 18BA**.

4.8.2 Tehliarske suroviny v obhode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici

V roku 2019 organizácie vydobyli 79,2 kt tehliarskych surovín. V porovnaní s rokom 2018 je to nárast o 28,0 kt. Pri dobývaní boli v roku 2019 zamestnaní 4 pracovníci (je to o 3 menej oproti roku 2018).

Prehľad o dobývaní tehliarskej suroviny a o počte zamestnancov pri jej dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 18BB**.

4.8.3 Tehliarske suroviny v obhode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

Ťažba tehliarskych hlin v roku 2019 bola vykonávaná v DP „Drienov“ a „Močarmany“ a dosiahla celkom 173 kt, čo je o 104 kt menej ako v roku 2018. Počet zamestnancov, tj. 18 sa nezmenil.

Prehľad o dobývaní tehliarskej suroviny a o počte zamestnancov pri jej dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 18KE**.

4.8.4 Tehliarske suroviny v obhode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi

Dobývanie tehliarskych surovín vykazovalo aj v roku 2019 trend stagnácie. Ťažba bola 21 kt, čo je nárast o 21 kt oproti roku 2018. V odvetví boli zamestnaní 2 zamestnanci, čo je nárast o dvoch oproti r. 2018.

Prehľad o dobývaní tehliarskej suroviny a o počte zamestnancov pri jej dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 18PD**.

4.8.5 Tehliarske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi

Ťažba tehliarskej suroviny je povolená len v dobývacom priestore „Behynce“, organizácii IPEĽSKÉ TEHELNE, a.s. Lučenec. V roku 2019 táto organizácia tehliarske suroviny neťažila. V ostatných dobývacích priestoroch nie je dobývanie povolené.

Prehľad o dobývaní tehliarskej suroviny a o počte zamestnancov pri jej dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 18_{SNV}**.

4.9 Vápence a cementárske suroviny

4.9.1 Vápence a cementárske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave

Objem dobývania vápencov a cementárskych surovín bol 959,7 kt., v porovnaní s rokom 2018 zaznamenal pokles o 785,5 kt. Dobývanie tohto druhu nerastov sa vykonávalo naďalej v šiestich DP (Pohranice, Sološnica I., Žirany, PODBRANČ I., Jablonica a Dechtice).

Počet zamestnancov zamestnaných pri dobývaní vápencov a cementárskych surovín bol 63, oproti roku 2018 zaznamenal pokles o 7 zamestnancov.

Prehľad o dobývaní vápencov a cementárskych surovín a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 19_{BA}**.

4.9.2 Vápence a cementárske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici

Stav v dobývaní vápencov a cementárskych surovín sa oproti roku 2018 nezmenil. Na ložisku Tuhár bol vykonaný prepočet zásob a organizácia eviduje na ložisku zásoby stavebného kameňa a zásoby dekoračného kameňa. V roku 2019 bol dobývaný len stavebný kameň.

Prehľad o dobývaní vápencov a cementárskych surovín a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 19_{BB}**.

4.9.3 Vápence a cementárske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

Celková ťažba vápencov a cementárskych surovín v roku 2019 dosiahla 169,5 kt. Oproti roku 2018 vzrástla o 22,2 kt. Počet zamestnancov klesol na 16 zamestnancov.

Prehľad o dobývaní vápencov a cementárskych surovín a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 19_{KE}**.

4.9.4 Vápence a cementárske suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi

V ťažbe vápencov a cementárskych surovín došlo v roku 2019 k miernemu poklesu ťažby o 24,7 kt. Celková ročná ťažba 1383,8 kt bola dosiahnutá v DP Horné Srnie I a Ladce

II. Oproti roku 2018 boleť DP Horné Srnie I ťažba zvýšená o 23,3 kt, a v DP Ladce II došlo k poklesu o 48,0 kt. Počet zamestnancov bol 49, čo je menej o 3 zamestnancov ako v roku 2018.

Prehľad o dobývaní vápencov a cementárskych surovín a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 19_{PD}**.

4.10 Vápence na špeciálne účely

Vápence na špeciálne účely sa v roku 2019 dobývali len v lokalitách, ktoré spadajú do obvodov pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici, OBÚ v Košiciach a v OBÚ v Prievidzi.

4.10.1 Vápence na špeciálne účely v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici

V roku 2019 bolo v dobývacom priestore Selce vydobyté 57,0 kt (nárast o cca 31 kt oproti roku 2018) suroviny pri dobývaní ktorej boli nárazovo zamestnaní 3 pracovníci.

Prehľad o dobývaní vápencov na špeciálne účely a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 20_{BB}**.

4.10.2 Vápence na špeciálne účely v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

Ťažba vápencov pre špeciálne účely v roku 2019 bola 27,8 kt, čo je o 20,4 kt menej ako v roku 2018. Dobývanie sa vykonávalo v DP „Ladmovce II“ a „Oreské“. Celkový počet zamestnancov v roku 2019 klesol na 8.

Prehľad o dobývaní vápencov na špeciálne účely a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 20_{KE}**.

4.10.3 Vápence na špeciálne účely v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi

V roku 2019 dosiahla ťažba vápencov na špeciálne účely 1413,8 kt, čo je oproti roku 2018 viac o 220,4 kt. Výrazné zvýšenie ťažby o 322,2 kt oproti roku 2018 bolo zaznamenané v DP Lietavská Lúčka, nárast o 7,5 kt bol aj v DP Lietavská Svinná. Pokles ťažby oproti roku 2018 bol zaznamenaný v DP Čachtice a to o 65,9 kt, v DP Strážavy Polom o 14,7 kt, v DP Rožňové Mitice o 13,7 kt a v DP Nové Mesto nad Váhom o 15,0 kt (prebiehajúca likvidácia). Počet zamestnancov bol celkom 24, čo je o 4 zamestnancov menej ako v roku 2018.

Prehľad o dobývaní vápencov na špeciálne účely a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 20_{PD}**.

4.11 Vápence vysokopercenčné

Vysoko percenčné vápence sa v roku 2019 dobývali len v lokalitách, ktoré spadajú do obvodov pôsobnosti OBÚ v Bratislave, OBÚ v Košiciach a v OBÚ v Spišskej Novej Vsi.

4.11.1 Vápence vysoko percenčné v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave

Objem dobývania vápencov vysokopercenčných v DP Rohožník III. bol 1 820,4 kt., v porovnaní s rokom 2018 bol o 107,7 kt vyšší. Počet zamestnancov bol 20, oproti roku 2018 zostal nezmenený.

Prehľad o dobývaní vysoko percenčných vápencov a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 21_{BA}**.

4.11.2 Vápence vysoko percenčné v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

Dobývanie a úprava vysokopercenčných vápencov sa vykonávala v DP „Včeláre“ a v DP „Host'ovce“. Celková ťažba v roku 2019 bola 1 562 kt, oproti roku 2018 klesla o 329,3 kt. Počet zamestnancov klesol na 25 zamestnancov.

Prehľad o dobývaní vysoko percenčných vápencov a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 21_{KE}**.

4.11.3 Vápence vysoko percenčné v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi

Objem ťažby vysokopercenčných vápencov v roku 2019 bol 472,7 kt. Oproti roku 2018 klesol o 2,2 kt. Vyťažené množstvo bolo závislé na vnútroorganizačných opatreniach v organizácii Carmeuse Slovakia, s.r.o. Slavec, pričom ťažba v roku 2019 bola vykonávaná prevažne len v lome „Včeláre“. V DP „Slavec“ bola ťažba len symbolická v množstve 13,3 kt. V organizácii Calmit spol. s r.o. Bratislava bola ťažba organizovaná v jednotlivých prevádzkach v rámci SR podľa potrieb tejto organizácie.

Najvyššia ťažba bola zaznamenaná v organizácii Calmit, spol. s r.o. Bratislava v DP „Tisovec“ - 377,4 kt a v DP „Jaklovce“ - 82,0 kt.

Prehľad o dobývaní vysoko percenčných vápencov a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 21_{SNV}**.

4.12 Ostatné suroviny

Medzi „ostatné suroviny“ sa zaraďujú napr. zlievarenské piesky, sklárske piesky, dolomity pre sklárne, dolomity pre hutníctvo, dekoračný kameň, bentonit, keramické íly, žiaruvzdorné íly, kaolín, kremičité piesky, perlit, zeolit, kaolín, živce, mastenec, baryt, siderit, sadrovec, anhydrit, travertín, amfibolit, brucit, mramor, tufy, tufity, opály. Ich ložiská

sú lokalizované rôzne po celom Slovensku a ich špecifické vlastnosti sú charakterizované lokalitou, v ktorej sa ťažia.

4.12.1 Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave

Sa v roku 2019 dobývali v DP Šajdíkove Humence (zlievarenské a sklárske piesky – 251,8kt), v DP Bažantnica (sklárske a zlievarenské piesky – 217,5kt), v DP Šaštín (zlievarenské a sklárske piesky – 150,0kt) a v DP Borský Peter (sklárske a zlievarenské piesky – 129,8kt).

Celkový objem dobývania týchto surovín dosiahol 749,1 kt a v porovnaní s rokom 2018 klesol o 26,6 kt.

Dobývanie dekoračného kameňa v DP Levice III - Zlatý Onyx, v DP Chtelnica a v lome Šiklôš v chránenom ložiskovom území Mýtne Ludany sa v roku 2019 nevykonávalo.

Počet zamestnancov pri dobývaní ostatných surovín v roku 2019 bol 43, oproti roku 2018 klesol o 3 zamestnancov.

Prehľad o dobývaní ostatných surovín a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 22BA**.

4.12.2 Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici

V roku 2019 sa dobýval bentonit, keramické a žiaruvzdorné íly, kaolín, kremité piesky a perlit.

Celková ťažba ostatných surovín dosiahla 378,11 kt. V porovnaní s rokom je to viac o 54,27 kt. Počet zamestnancov bol 80, čo je o 4 zamestnancov viac, ako v roku 2018.

Prehľad o dobývaní ostatných surovín a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 22BB**.

4.12.3 Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

V roku 2019 sa dobývali ložiská zeolitu, bentonitu, kaolínu, živcov, tufov a keramických ílov. Neťažilo sa ložisko drahého opálu. Celková ťažba dosiahla 275,3 kt, čo je o 24,8 kt menej oproti roku 2018. Celkový počet zamestnancov bol 61, oproti roku 2018 klesol o 14 zamestnancov.

Prehľad o dobývaní ostatných surovín a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 22KE**.

4.12.4 Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi

V roku 2019 bola vykonávaná ťažba dolomitov pre sklárne a dolomitov pre hutníctvo v DP Malé Kršteňany, DP Malé Kršteňany I, Rajec - Šuja, Rožňové Mitice a Stráňavy - Polom.

Celkom bolo vyťažené 896,8 kt nerastnej suroviny, čo predstavuje pokles oproti roku 2018 o 50,9 kt. Mierny nárast ťažby oproti roku 2018 bol zaznamenaný v DP Strážavy – Polom o 13,7 kt a Rajec – Šuja o 8,0 kt. V ostatných DP bol zaznamenaný pokles ťažby. Počet zamestnancov bol 19, čo je o jedného zamestnanca oproti roku 2018.

Prehľad o dobývaní ostatných surovín a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 22_{PD}**.

4.12.5 Ostatné suroviny v obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi

Ťažbu mastenca na ložisku Mútnik, v roku 2019 organizácia Gemerská nerudná spoločnosť, a.s. Hnúšťa nevykonávala.

Spoločnosť Rudohorská investičná spoločnosť, a.s. Spišská Nová Ves, ktorá zabezpečovala dobývanie barytovej suroviny prostredníctvom organizácie SABAR, s.r.o. Markušovce, dobývanie sideritových rúd sa nevykonávalo. Na majetok organizácie SABAR, s.r.o. Markušovce Okresný súd Košice I dňa 22. 11. 2019 vyhlásil konkurz a z tohto dôvodu organizácia nepredložila ročnú správu o činnosti, t.j. ani výšku ťažby barytovej suroviny za rok 2019.

Organizácia EUROTALC s.r.o. Gemerská Poloma na ložisku mastenca v Gemerskej Polome vyťažila doposiaľ najvyššie množstvo mastenca 70,1 kt (v roku 2018 - 43,0 kt).

Organizácia CRH (Slovensko), a.s. Rohožník vykonávala dobývanie sadrovca v bani Fortuna Gemerská Hôrka. V roku 2019 vyťažila historicky najvyššie množstvo sadrovca - 50,0 kt. Naopak znížené množstvo vyťaženého nerastu bolo zaznamenané v dobývacom priestore „Spišské Podhradie – Dreveník“ kde sa vyťažilo len 7,9 kt travertínu (v roku 2018 - 20,5 kt).

Ťažba sadrovca a anhydritu v DP „Spišská Nová Ves“ organizáciou VSK s.r.o. Spišská Nová Ves - Novoveská Huta v bani „Mária“ v Novoveskej Hute predstavovala objem 8,3 kt, čo je zvýšenie ťažby oproti roku 2018 o 1,0 kt. Na ložisku Šafárka - DP „Spišská Nová Ves I“ sa v roku 2019 ťažba nevykonávala.

Organizácia Gemerská nerudná spoločnosť, a.s. Hnúšťa, ktorá prevzala dobývacie práva od organizácie INTOCAST Slovakia, a.s. so sídlom v Košiciach – Šaci vyťažila v roku 2019 z ekologicky záťažového odvalu v Hnúšti 2,1 kt nevyhradeného nerastu – brucitu, čo je o 0,4 kt menej ako v roku 2018.

Organizácia ISPA Prešov, s.r.o. v roku 2019 nevykonávala ťažobné práce

Prehľad o dobývaní ostatných surovín a o počte zamestnancov pri ich dobývaní je uvedený v **Prílohe č. 22_{SNV}**.

5. Bezpečnosť práce a ochrana zdravia pri práci

Základným pilierom, na ktorom je postavená starostlivosť o ochranu a bezpečnosť zdravia pri práci v Slovenskej republike je čl. 36 písm. c) Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého majú zamestnanci v Slovenskej republike právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky.

Zákony upravujúce bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky platné v Slovenskej republike a predpisy vydané na ich základe sú vydané v súlade

s požiadavkami kladenými na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky v Európskej únii a ustanovujú základné požiadavky na to, aby úroveň pracovných podmienok v Slovenskej republike bola vytváraná na podstate spravodlivosti a uspokojenia z práce pre každého zamestnanca, pretože jedine takéto podmienky môžu vytvoriť predpoklad náležite pokojnej a bezpečnej práce, spokojnosť zamestnancov a znížiť predpoklady na vznik úrazov pri vykonávaní pracovnej činnosti.

Tieto predpoklady však ovplyvňuje aj stav a kvalita osobnosti zamestnancov, úroveň ich zodpovednosti a prístupu k plneniu si svojich pracovných povinností, dôslednosť riadiacich a kontrolných zložiek v organizáciách, ako aj riziko práce, pretože pri väčšine pracovných pozícií pri dobývaní nerastov, resp. pri iných činnostiach, ktoré sú dozorované orgánmi hlavného dozoru ide o činnosti pri bezprostrednom styku s horninovým masívom či už v podzemí alebo na povrchu, resp. o iné činnosti, na ktoré pôsobia aj vonkajšie nepriaznivé vplyvy, ktoré nie je možné spoľahlivo vylúčiť, pri ktorých pretrvávajú, resp. ktoré zhoršujú už aj tak vysoké neodstrániteľné riziko ohrozenia a poškodenia zdravia a tým aj s vyšší výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania.

Údaje o stave vo vývoji pracovnej úrazovosti v roku 2019 spracoval HBÚ z podkladov, ktoré mu poskytli jednotlivé OBÚ a uviedol ich nielen v tejto správe o činnosti, ale aj v samostatnej *„Správe o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vývoji pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce z oblasti hlavného dozoru štátnej banskej správy SR za rok 2019“*, ktorá je zverejnená na internetovej stránke orgánov dozoru www.hbu.sk.

Doplňujúce údaje o počte vyšetrovaných závažných pracovných úrazov a havárií, priemyselných havárií a chorôb z povolania prehľadne uvádzajú **Prílohy č. 28 až č. 32**.

5.1 Banská technológia a bezpečnosť práce

Kompetencie orgánov hlavného dozoru zasahujú na základe § 30 a nasl. zákona č. 44/1988 Zb. aj do oblasti kontroly a overovania racionálneho využívania výhradných ložísk organizáciami. Orgán hlavného dozoru pritom dbá, aby organizácie pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom dodržiavali zásady racionálneho a bezpečného využívania zásob nerastných surovín. Pritom zisťuje aj skutočný stav BOZP, BP, resp. PO v podzemí, v mnohých prípadoch vykonaním osobitných špecializovaných inšpekcií.

Prehľad o niektorých používaných dobývacích metódach pri dobývaní ložísk nerastných surovín v podzemí je uvedený v **Prílohách č. 38 a č. 39**.

5.1.1 Hlbinné dobývanie

V Slovenskej republike sú hlbinné bane v obvodoch pôsobnosti všetkých OBÚ. V roku 2019 sa hlbinné dobývanie vykonávalo vo všetkých obvodoch pôsobnosti OBÚ, okrem OBÚ v Košiciach. Hlbinným spôsobom sa dobýva najmä hnedé uhlie a lignit, rudy, magnezit a niektoré ostatné nerasty (napr. mastenec, baryt, sadrovec, anhydrit).

5.1.1.1 Bezpečnosť podzemných diel

Orgány hlavného dozoru kontrolujú pri výkone svojej činnosti okrem dodržiavania predpisov a zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky aj dodržiavanie technológií vedenia banských diel, ich stavu a udržiavanie banských diel v bezpečnom stave. Pokiaľ zistia nedostatky alebo porušenia predpisov, na odstránenie zistených nedostatkov vydajú banskí inšpektori záväzné príkazy, ktoré sú súčasťou zápisníc o vykonaných inšpekciách. Odstránenie nedostatkov nariadi rozhodnutím OBÚ.

V roku 2019 väčšina opatrení nariadených orgánmi hlavného dozoru smerovala k dodržiavaniu technologickej disciplíny, k doplneniu prevádzkovej dokumentácie, k zamedzeniu pádu horniny, k vybavenosti niektorých strojných a dopravných zariadení, k pracovným postupom pri manipulácii s bremenami, k údržbe banských diel a k protivýbuchovej a protizáparovej prevencii na uhoľných baniach. Pozornosť bola venovaná aj používaniu výbušnín pri trhacích prácach.

5.1.1.1.1 Dlhé banské diela

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave** boli v roku 2019 razené dlhé banské diela v organizácii HBP, a.s., Prievidza, v ŤÚ Čáry. Na ich razenie sa používali raziace kombajny typu GPK a vrtno-trhacie práce. Banské diela boli razené v kruhovom profile KC-0-04, KC-0-06, KC-0-08 a v profile 7-DVSP. Ako výstuž sa používala oceľová výstuž K-24, banské drevo, železobetónové pažnice UNION.

Celkom bolo vyrazené 3411,00 m otvárkových a prípravných chodieb pre zabezpečenie ďalších stenových porubov na IX. ŤÚ bane Čáry. Prevažná časť týchto chodieb - 95 % bola vyrazená raziacími kombajnami. Len 5 % bolo razené vrtno-trhacími prácami.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici** boli v roku 2019 razené dlhé banské diela len v organizácii Slovenská banská spol. s r. o. Hodruša Hámre, kde bolo vyrazených 2883,0 m dlhých banských diel, čo je v porovnaní s rokom 2018 o 124,2 m menej.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** neboli v roku 2019 razené dlhé banské diela.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Prievidzi** v roku 2019 bola prevažná časť dlhých banských diel vyrazená v uhlí, organizáciou HBP, a.s., Prievidza. Spôsob ich razenia sa nezmenil. Nové technológie neboli použité. Razenie bolo vykonávané ručným spôsobom vrtno-trhacími prácami, alebo mechanizovaným spôsobom raziacími kombajnmi typov GPK, GPK 4.

V bani (ŤÚ) Handlová bolo vyrazených 1 848 bm a v bani (ŤÚ) Nováky bolo vyrazených 2 741 bm. V bani (ŤÚ) Cigeľ sa dlhé banské diela nerazili. Spolu bolo vyrazené 4 589 bm dlhých banských diel. Pri razení nebol zaznamenaný žiadny pracovný úraz.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** boli v roku 2019 na rudných a nerudných ložiskách razené horizontálne banské diela. Spôsob ich razenia sa nezmenil. Vykonávajú sa spravidla vrtno-trhacími prácami, s použitím vrtných kladív VK-15 a VK-22 na pneumatických podperách P-100 RR 80/100, VS-1 B, VP 800, s odťahovou škrabákovými vrátkami ŠV-20, ŠV-30, s nakladaním rozpojenej horniny lopatovým nakladačom NL-12V, NL-15V a NLP 15, prepravníkovými nakladačmi MIS - 1P, PN - 1500, 1700, 2 200, UNC 200, do banských vozov, resp. nákladných áut.

Trhaviny sa používajú typu Danubit 1, DAP, želatinové typu Ecodanubit, Austrogel, Emulex a Poladyn.

Prehľad razenia dlhých banských diel v roku 2019 podľa jednotlivých organizácií:

- SLOVMAG, a. s. Lubeník – 281,3 m,
- SMZ, a.s. Jelšava – 226,5 m,
- GE.NE.S, a.s. Hnúšťa – 399,0 m,
- VSK, a.s. Novoveská Huta – 0 m,
- SABAR, s.r.o. Markušovce – 0 m,
- CRH (Slovensko) a.s. Rohožník, baňa Fortuna Gemerská Hôrka – 493,0 m,
- EUROTALC s.r.o. Gemerská Poloma – 171,5 m.

5.1.1.1.2 Likvidácia vyrúbaných priestorov

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave** sa v roku 2019 Likvidácia vyrúbaných priestorov nevykonávala.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici** v roku 2019 prebiehala ťažba rúd v bani Rozália Slovenskej banskej spol. s r. o. Hodruša – Hámre, kde je používaná dobývací metóda „Dovrchné zátinkovanie bez výstuže, krátkymi vrtmi, s odtlačbou škrabákovým vrátkom“, pri ktorej sa výstuž nepoužíva, je nahradená ochrannými vnútroblokovými piliermi.

Likvidácia bloku pozostávala z doťaženia bloku a likvidácie niektorých pilierov s bilančným zrudnením a príp. čiastočným podsadením jalovinou. Z 28,95 kt vyťaženej jaloviny bolo do vydobytých priestorov uložených 13,5 kt.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** sa v roku 2019 nevykonávali žiadne likvidačné práce. Prípadne vzniknuté nežiadúce napätovo - deformačné zmeny v masíve sú zaznamenávané požadovaným spôsobom na počítačovom systéme vyvedenom na dispečing (ide o baňu Bankov v DP Košice - MEOPTIS, s.r.o, Bratislava).

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Prievidzi** v roku 2018 bolo z dôvodu skončenia dobývania v jednotlivých ťažobných úsekoch dobývacích priestorov Cigel', Handlová a Nováky potrebné pristúpiť k likvidácii vyrúbaných priestorov. Išlo o plánovanú banskú činnosť, ktorá podlieha povoleniu orgánmi štátnej banskej správy. Predmetom tejto činnosti bola likvidácia hlavných banských diel spočívajúca v demontáži a vývoze (strojných, elektrických) zariadení a energetických sietí (kábllov, potrubí). Následne došlo k plieneniu výstroja a výstuže banských diel.

Finálnou fázou bolo uzatváranie banských diel projektovanými hrádzami a zaplavovanie vyrúbaných priestorov popolčekovou zmesou. Uzatváracie objekty (murované resp. betónové proti - prievalové hrádze) boli vybavené príslušnými vývodmi na odvádzanie banských vôd a plynov z vyrúbaných priestorov, ktoré sú monitorované. Ich kontrola a spôsob evidencie je vykonávaná zamestnancami HBP, a.s. Prievidza podľa príslušných ustanovení bezpečnostných predpisov pre podzemie.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** v roku 2019 bola vykonávaná likvidácia vyrúbaných priestorov v organizáciách dobývajúcich ložiská podzemným spôsobom:

- Slovomag, a. s. Lubeník – baňa Studená
- SMZ, a.s. Jelšava – baňa Miková a Dúbrava
- RIS, a.s. Spišská Nová Ves – baňa Poráč
- VSK, a.s. Novoveská Huta – baňa Maria
- GE.NE.S, a.s. Hnúšťa – baňa Mútnik

5.1.1.1.3 Dobývacie metódy

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave** sa v roku 2019 vykonávalo dobývanie v bani Čáry, na IX. ťažobnom úseku bane na stenových poruboch č. 109 021-70, č. 109 022-70 a č. 109 027-70 dvojhubným kombajnom EDW-150-2L. Rozsah dobývanej mocnosti je v rozpätí od 1,8 do 3,6 m. Ako dobývací metóda sa používalo stenovanie v lavici na zával.

Na zaistenie pracovného priestoru pri dobývaní lignitu sa na bani Čáry používala v roku 2019 mechanizovaná štítová banská výstuž BMV 1Mi, resp. BMV 1M. Priemerná mocnosť sloja bola 4,70 m, dobývaná výška bola cca 3,2 m. Šírka stenového porubu bola priemerne 55 m.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici** v roku 2019 prebiehala ťažba rúd v bani Rozália, Slovenskej banskej spol. s r. o. Hodruša – Hámre, kde je používaná dobývací metóda „Dovrchné zátinkovanie bez výstuže, krátkymi vrtmi, s odťažbou škrabákovým vrátkom“.

Pri tejto metóde sa výstuž nepoužíva, je nahradená ochrannými vnútroblokovými piliermi. Pri dobývaní a príprave bloku sa vytvárajú a ponechávajú ochranné piliere, o min. rozmeroch 3 x 3 m, čím sa dosiahne požadovaná bezpečnosť na dobývke.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** sa v roku 2019 nevykonávalo dobývanie v podzemí aj keď v podzemí bane Bankov, organizácie MEOPTIS, s.r.o. bol vykonaný jeden odstrel, ktorým sa rozpojilo 250 t magnezitu. Ďalšia činnosť tejto organizácie však bola ďalej zameraná len na zabezpečenie bezpečnosti práce a prevádzky banských podzemných objektov.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Prievidzi** v roku 2019 pri dobývaní uhoľných ložísk nedošlo k zmenám a dobývanie prebiehalo v súlade so schváleným POPD. Boli používané dobývacie metódy stenovanie s riadeným závalom v nadstropie s použitím komplexnej mechanizácie, stenovanie v lavici na riadený zával s použitím komplexnej mechanizácie a stenovanie s riadeným závalom v medzistropie s použitím komplexnej mechanizácie.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** sa v roku 2019 pri dobývaní ložísk v podzemí používali dobývacie metódy obdobne ako v predchádzajúcom období. V prevádzke bolo celkovo 56 dobývok.

V organizácii SABAR, s.r.o. Markušovce sa vykonávala ťažba barytových rúd dobývacou metódou otvorená komora – modifikácia „kapsovanie“ – 2 dobývky.

V organizácii CRH (Slovensko) a.s. Rohožník, baňa Fortuna v DP Gemerská Hôrka sa dobývanie vykonávalo na 1 dobývke dobývacou metódou otvorená komora.

V organizácii SMZ, a.s. Jelšava je najpoužívanejšou dobývacou metódou výstupkové dobývanie so zakladaním vyrúbaných priestorov na 9 dobývkach. Na 2 dobývkach, ktoré používali dobývaciu metódu otvorená komora sa vykonávali likvidačné práce.

V organizácii SLOVMAG, a.s. Lubeník sa používala dobývací metóda medziobzorové dobývanie na zával na 9 dobývkach.

V organizácii VSK, a.s. Novoveská Huta je dlhoročne zaužívané dobývanie na skládku na 2 dobývkach.

V organizácii Gemerská nerudná spoločnosť, a.s. Hnúšťa sa pre dobývanie magnezitu používa dobývací metóda medziobzorové dobývanie na zával v 2 dobývkach.

Organizácia EUROTALC s.r.o. Gemerská Poloma na ložisku mastenca v Gemerskej Polome pokračovala v skúšobnej prevádzke dobývacej metódy – „Dobývanie chodbičovaním so zakladaním vydobytych priestorov“. Vydobyté priestory boli vyplnené základkou, ktorá

bola pripravovaná v semimobilnej betonárke na povrchu a do podzemia sa prepravovala koľajovým remixérom typu KBM 11. Dobývanie bolo vykonané v 29 dobývkach.

Prehľad o priemernom počte a rozmiestnení stenových porubov a dobývok je uvedený v **Prílohách č. 38 a č. 39**.

5.1.1.1.4 Vetranie baní

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave** je v prevádzke jedno podzemné dielo – baňa Čáry. Vetranie tejto bane bolo zabezpečované hlavným ventilátorom typu ARB 1 – 1400 – 270° o výkone 75 kW, ktorý je umiestnený na povrchu vo ventilátorovni na výdušnom vrte VV 1. Systém vetrania je diagonálny (priečny).

Vŕažnými banskými dielami sú úpadnica U 1 a vrt VJ-1, výdušným banským dielom je vrt VV1 o priemere 1 600 mm. Prisávanie je vrtom VV 5.

V roku 2019 vetranie pracovísk v IX. ŤÚ bolo zabezpečené aj zapojením dvoch výpomocných ventilátorov APXE-630, ktoré boli zabudované vo vetracom objekte v chodbe č. 109 108.

Vetranie neprerazených banských diel bolo realizované separátnym vetraním – fúkacím. Na separátne vetranie sa používali lutnové ventilátory APXE – 400, APXE – 500 a APXE - 600, kovové a flexibilné vetračky (lutne). Utesňovanie spojov sa vykonávalo gumovým tesnením.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici** je vetranie prevádzkovej bane Rozália umelé, sacie, zabezpečené hlavným ventilátorom. Neprerazené banské diela sú odvetrávané separátnym vetraním. Na prelome rokov 2014 a 2015 nastala v tejto bani zásadná zmena vo vetraní, v rámci ktorej bol odstavený hlavný ventilátor v autotuneli, umiestnený nový hlavný ventilátor na XIV. obzore, zmenený smer vetrov v komínoch VK-0, VK-1 a na XII obzore (čerstvé vetry) s následným odvádzaním opotrebovaných vetrov smerom na šachtu Roveň a boli vybudované stavby usmerňujúcich a regulačných vetracích objektov.

Vŕažné vetry sú do podzemia privádzané dvoma prúdmi. Prvá vetva vŕažných vetrov prichádza cez úvodnú štôľňu a vetracie komíny V-KR-I a V-KR-II, ďalej cez I. a II. úklonnú jamu na XIV. obzor až po úpadnicu U-1, kde sa stretáva s druhou vetvou prechádzajúcou do podzemia cez vetracie komíny VK-0, VK-1 na VIII obzor, následne obzormi IX, X, XI a XII cez komín VK-I-XIV na XIV obzor nad úpadnicu U-1. Následne sa vetrací prúd delí na dve vetvy. Prvá ovetráva XIV. obzor a druhá prechádza cez U-15 a U-16 na XV, XVI, XVII obzor.

Výdušné vetry zo XVII., XVI., XV. obzoru sú odsávané pomocnými ventilátormi a privádzané do chodby na XIV. obzore, kde sa spájajú s výdušnými vetrami zo XIV. obzoru a ďalej sú vyvedené k HBV.

Na základe výsledkov vypracovanej vetracej bilancie bane Rozália je zrejmé, že privádzané množstvo vzduchu na ovetrávanie podzemných pracovísk je dostatočné. Pravidelné meranie banského ovzdušia podľa § 146 ods. 1 a 2 vyhl. SBÚ č. 21/1989 Zb. bolo vykonávané vo vlastnej réžii organizácie, vlastnými kalibrovanými meracími prístrojmi rovnakého typu aké pri meraniach používa HBZS Prievidza.

Napájanie hlavných ventilátorov je riešené v súlade s požiadavkami banských bezpečnostných predpisov dvoma prívodnými vedeniami.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** sa vetranie jedinej bane Bankov na základe rozhodnutia HBÚ o povolení výnimky z § 118 ods. 2 vyhlášky SBÚ č. 21/1989 Zb. (upustenie od požiadavky umelého vetrania bane) používaných banských diel vykonáva iba prirodzeným priechodným vetracím prúdom pri dodržiavaní podmienok určených vyššie uvedeným rozhodnutím.

Kontrola parametrov banského ovzdušia je zabezpečovaná pravidelným mesačným meraním.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Prievidzi** prevádzkuje podzemné diela organizácia HBP, a.s. Prievidza.

Na bani (ŤÚ) Cigel' v priebehu roka 2019 v prvej vetracej oblasti (stará baňa) nedošlo k zmenám vo vedení banských vetrov, výdušné vetry sú naďalej odvádzané na povrch vetracím vrtom V-1-12 a chodbou č. 103-0. V druhej vetracej oblasti (VII. pole) tak isto nedošlo k zmenám vo vedení banských vetrov, ale došlo k podstatnému zníženiu celkového objemového prietoku vetrov. Z dôvodu ukončenia ťažby a plienenia nebolo vytvorené žiadne nové samostatné vetracie oddelenie.

Hlavné vŕažné banské diela: Jama č. 173-0, vetrací vrt pri Jame č. 173-0, Hlavná štôlna č. 101-0 a štôlna č. 70 101-0.

Hlavné výdušné banské diela: Jama č. 275-0 (do konca mája 2019 bol hlavný ventilátor ARB 1 600, od 22. 05. 2019 sú hlavné ventilátory 2x APXE 630), vetrací vrt V-1-12, štôlna č. 103-0 (Južný vetrací prekop – Južná 3).

Na bani (ŤÚ) Handlová nebola v roku 2019 vykonaná žiadna zásadná zmena v systéme vetrania bane – sú tu dve vetracie oblasti: do vetracej oblasti Južná VI. patrí 7. a 12. pole; do vetracej oblasti Nová východná vetracia šachta (NVVŠ) patrí 8. pole.

Hlavné vŕažné vetracie banské diela na bani Handlová sú: štôlna - Nová štôlna, Stará štôlna; jamy - Centrálna jama, Južná V., Východná ťažná jama a jama Južná VII. (skratové vedenie vetrov).

Hlavné výdušné banské diela na ŤÚ Handlová sú: jamy – Južná VI., NVVŠ a Hlavná šachta. Samostatné vetracie oddelenie Hlavná šachta sa používa na vetranie hlavného skladu výbušnín v Bazalte.

Na bani (ŤÚ) Nováky nedošlo v roku 2019 k žiadnej zásadnej zmene vo vetraní. Vetrací systém bane tvoria tri vetracie oblasti vzájomne prepojené na vŕažnej strane.

- Vo vetracej oblasti výdušnej F-jamy sa nachádza bývalý 2. ťažobný úsek (I. horizont) a priestory 6. ťažobného poľa, revír „Juh“ (II. horizont). Vetranie bolo zabezpečené hlavným ventilátorom ARD 2800 s reguláciou otáčok cez frekvenčný menič.
- Vo vetracej oblasti výdušnej B-jamy došlo len k zníženiu výkonu hlavného ventilátora (na príkon cca 200 kW) ARK 2000, ktoré sú plynule regulovateľné dvojicou frekvenčných meničov. Hlavné ventilátory pracovali celoročne v striedavej prevádzke v mesačných intervaloch.
- Vo vetracej oblasti výdušnej H-jamy pracoval hlavný ventilátor ARD 2800 s príkonom cca 60 kW. Vŕažné vety boli vedené A-jamou, ďalej hlavným prekopom a paralelnou chodbou č. 07 103-0.

Hlavné vŕažné banské diela: A-jama, S-jama

Ostatné vŕažné banské diela: C-jama a J-jama.

Hlavné výdušné banské diela: B-jama, F-jama a H-jama.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** bolo v roku 2019 prevádzkovaných a samozrejme aj vetraných niekoľko podzemných banských diel. Každá baňa má z pohľadu vetrania svoje osobitné špecifiká:

SABAR, s.r.o. Markušovce – baňa Poráč - vetranie bane je umelé, sacie, využívajúce podtlak hlavného ventilátora na výdušnej jame Poráč. Vetráciu sieť tvorí jedno samostatné vetracie oddelenie (SVO Poráč). Hlavným vŕažným objektom čerstvých vetrov je štôlna Križová a Rochus štôlna. Podružným vŕažným objektom je úpadnica z povrchu na III. obzor, starecké dobývky, štôlne a komíny prepojené s povrchom.

SMZ, a.s. Jelšava - umelé vetranie pracovísk v podzemí je zabezpečené hlavným ventilátorom, ktorý je umiestnený na povrchu. Prevádzkovaný je ventilátor F – 04. Ventilátorom sú ovetrávané horizonty 323, 350 a 390 m n.m. a to pracoviská výstupkového dobývania sektorov D a E, otvorené komory a presýpacia stanica. Čerstvé vetry na tieto pracoviská sú privádzané cez hlavné vŕažné banské diela a postupne sú vedené cez pracoviská horizontu 323, 350 až na výdušný horizont 390 m n.m., odkiaľ sú hlavným ventilátorom odvádzané vetracou šachtou na povrch.

Ďalším ventilátorom typu FLÄKC WOODS PFSX–335-140, ktorý je umiestnený v podzemí na horizonte 306 m n.m. sú ovetrávané pracoviská výstupkového dobývania (sektor J1, J2, S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7) na horizonte 220 m n.m.. Čerstvé vetry na tieto pracoviská sú privádzané cez hlavné vŕažné diela a postupne sú vedené cez pracoviská horizontu 220 m n.m., cez systém výdušných komínov na horizont 306 m n.m. až na výdušný horizont 390 m n.m., odkiaľ sú hlavným ventilátorom odvádzané šachtou na povrch.

SLOVMAG, a.s. Lubeník má systém vetrania na bani Lubeník skoncentrovaný do jedného vetracieho oddelenia napojeného na hlavné výdušné dielo jamy Hlinka, kde sú nainštalované aj rezervné ventilátory, stabilne napojené na existujúci vetrací systém. Banské vetry boli vedené vŕažnými banskými dielami až na XI. obzor, výdušnými prekopmi na úrovni VII. a IX. obzoru vetracou jamou Hlinka na povrch. V zimnom období je používaný ohrev vŕažných vetrov na ohlbni Hlavnej jamy.

VSK, a.s. Novoveská Huta má pre zaistenie vetrania podzemných pracovísk vetrací systém spojený cez 0-tý obzor s povrchom štôľňou, ktorou je vedený vŕažný prúd a výdušným komínom s dovrchnou chodbou, ústiacou k sacej strane hlavného ventilátora – táto cesta slúži pre vedenie celkového výdušného veterného prúdu.

Vetranie 0-tého obzoru je zaistené vŕažným veterným prúdom cez štôľňu. Na I. obzor sú vŕažné vetry vedené 1. úpadnou chodbou – výdušný veterný prúd vedie systémom výdušných komínov vo východnej časti ložiska k hlavnému ventilátoru, ku ktorému vedie celkový výdušný prúd. Vŕažné vetry na II. obzore sú vedené z 0-tého obzoru 2. úpadnicou a z I. obzoru komínmi. Spojený výdušný veterný prúd je vedený komínmi ku hlavnému ventilátoru. Ovetrávanie III. obzoru nie je zabezpečené z dôvodu zatopenia obzoru.

Gemerská nerudná spoločnosť, a. s. Hnúšťa svoje pracoviská v podzemí ovetráva umele pomocou hlavného ventilátora, ktorý je umiestnený v povrchovej ventilátorovni nad vyústením vetracej šachty. Vŕažné banské diela sú ústie Nižnej štôlne, autotunel Barbora a rampa. Hlavné výdušné dielo je vetracia šachta situovaná v blízkosti autotunela.

CRH (Slovensko), a.s. Rohožník, baňa Fortuna v Gemerskej Hôrke ešte v roku 2017 dokončila a skolaudovala stavbu „Ventilátorovňa bane Fortuna Gemerská Hôrka“ v podzemí na horizonte 210 m n. m., vo vzdialenosti 185 m od vyústenia výdušnej štôlne na povrch, ktorá bola realizovaná ako druhé otvárkové a únikové banské dielo. V uvedenej ventilátorovni bol osadený hlavný banský ventilátor typu ALM 1250-420-6/36°-6/30,0 VSZ, ktorý zabezpečuje vetranie bane. Neprerazené banské diela sú ovetrávané separátne pomocou ľutňových ventilátorov.

EUROTALC s.r.o., štôľňa Elisabeth, Gemerská Poloma vetrá Baňu „Elisabeth“ v Gemerskej Polome pomocou hlavného banského ventilátora typu AVH 140.45.4.8. Ako hlavné vŕažné banské dielo slúži otvárková štôľňa, ako výdušné banské dielo slúži vetrací komín „Werner“. Neprerazené banské diela a dobývacie chodby sú ovetrávané separátnym lutňovým ťahom s priemerom 700 mm.

GEMER-ORR, s.r.o. Humenné, baňa „Mária“ Rožňava zabezpečuje vetranie banských diel a jednotlivých pracovísk umiestnením 7 ventilátorov v podzemí, z toho 5 ventilátorov je typu APXE 630, jeden ventilátor typu APXE 500 a jeden ventilátor typu APXE 400 a separátnym lutňovým ťahom o celkovej dĺžke 800 m.

5.1.1.1.5 Požiarna ochrana a prevencia v podzemí

Požiarna ochrana a prevencia v podzemí má zásadný, až existenčný význam najmä v prípade hlbinných uhoľných baní, kde je jednou zo základných požiadaviek na bezpečnosť práce pri banskej činnosti v podzemí.

Počiatkové štádiá vzniku požiarov v podzemí uhoľných baní sú zapríčinené samotnou oxidáciou uhoľnej hmoty a prejavujú sa tzv. záparami, t.j. zvýšenou teplotou uhoľnej hmoty a vylučovaním vodných pár a oxidov uhlíka a ďalších plynov z ohniska zápary. Ich sledovaním a kontrolou sú poverovaní osobitne vyškolení pracovníci ťažobných organizácií.

Požiarna ochrana a prevencia v podzemí má však zásadný význam aj pri činnosti vykonávanej banským spôsobom v podzemí, resp. pri banskej činnosti v neuhoľných baniach.

Zákon č. 51/1988 Zb. v § 8c ods. písm. e) klasifikuje hasiace prístroje, stabilné hasiace zariadenia, alebo hasiace systémy iné ako stabilné hasiace zariadenia v strojoch, mechanizmoch, technických zariadeniach, elektrickú požiarnu signalizáciu, alebo inú signalizáciu ohlasujúcu požiar, ako elektrickú signalizáciu v strojoch, mechanizmoch, technických zariadeniach, ak sú určené do podzemia, ako vybrané banské zariadenia, čo znamená, že pre ich použitie v podzemí je potrebné splniť osobitné náležitosti.

Orgány hlavného dozoru na prevenciu pred požiarom v podzemí vydali už v minulosti množstvo opatrení a naďalej jej venujú náležitú pozornosť.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave** je jedinou prevádzkovanou hlbinnou baňou **baňa Čáry**, ktorá je zaradená medzi bane neplnajúce.

Základom protipožiarnej prevencie na tejto bani sú vecné prostriedky slúžiace na zdolávanie požiaru. Sú to predovšetkým požiarny vodovod, požiarny voz, hasiace prístroje (práškové P-6 Te v podzemí a snehové S-5 KTe na zabezpečenie lokomotív), piesok a požiarny sklad.

Z výsledkov skúšok na stanovenie výbušnosti a horľavosti lignitového prachu, ktoré vykonal VVUÚ a.s. Ostrava – Radvanice (skúšobný protokol č. A01564-03-01 zo dňa 04. 05. 2001) vyplýva, že lignitový prach je horľavý ale nie je výbušný. Kontrolnými meraniami sa táto skutočnosť pravidelne preukazuje.

Zneškodňovanie uhoľného prachu sa vykonáva zmáčaním vodou na rezných orgánoch dobývacích a raziacich kombajnov a na presypoch skrúpaním, automaticky. Likvidácia usadeného uhoľného prachu sa vykonáva mechanicky čistením, zvlhčením lignitového prachu výdušnými vetrami o vlhkosti 96 až 100 %.

Zdroje prašnosti (presypy) sú ovetrávané výdušnými vetrami, ktoré lignitový prach zvlhčujú tak, že ho nemožno uviesť do vznosu.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici:**

Slovenská banská, spol. s r. o. má v bani Rozália v súlade s požiadavkou § 172 ods. 2 vyhl. SBÚ č. 21/1989 Zb. po dohode s HBZS, pre prípad potreby, na likvidáciu požiaru stanovené miesta s možnosťou odberu vody (nultý obzor – na ústí štôlne, na nárazisku I. úklonnej jamy, VIII. obzor – pri m. b. č. 6 stará HDS (za hrádzou), X. obzor - sever, v ochoznej chodbe, bývalá prečerpávací stanica, XII. obzor – sever v ochoznej chodbe pri m. b. č. 5, XIV. obzor, sever – voľná hĺbka II. úklonnej jamy, VDS, XIV. obzor, juh – Nová Rozália jama a NOS, XV. obzor - pomocné čerpacie stanice sú pod úpadnicami U-1 (na XV. obzore), U-15 (na XVI. obzore), a U-16 (na XVII. obzore), hlavná čerpacia stanica je v úpadnici U-6 (12 m pod XV. obzorom)).

Na prípadnú likvidáciu požiaru sú v podzemí rozmiestnené ručné hasiace prístroje nasledovne:

- 5 ks PHP v podzemí (sklad výbušnín, čerpacia stanica, strojovňa ŤS),
- 7 ks PHP je umiestnených v bankách dieslových lokomotívach,
- 8 ks PHP sú uložené v havarijnom sklade.

Spoločnosť ORTAC, s.r.o. zabezpečovala protipožiarnu ochranu bankým vodovodom.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** bola protipožiarne ochrana v podzemí jedinej bane - bane Bankov zabezpečovaná len rozmiestnením hasiacich prostriedkov (umiestnením prenosných hasiacich prístrojov v hlavnej čerpacej stanici a na náraziskách Jamy Východ a Hlavnej jamy) a minimálneho nevyhnutného množstva požiarnej výzbroje.

Skladovanie plynov, horľavých kvapalín a tuhých mazív v podzemí sa nevykonáva.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Prievidzi** - v uhoľných baniach hrozí nebezpečenstvo vzniku endogénnych požiarov (zápar), a preto sa na zabezpečenie požiarnej ochrany v podzemí používajú prístroje na sledovanie a včasné zistenie vznikajúcej zápary (kontinuálne analyzátory, čidlá „metánomernej ústredne“ a termočlánkové čidlá, ktoré sú umiestnené v miestach predpokladaných zápar).

Na zdoľvanie už vzniknutého endogénneho alebo exogénneho požiaru je v bankách dielach vedený požiarne vodovod a sú pripravené (rozmiestnené) hasiace prostriedky, najmä prenosné hasiace prístroje. Na uzatváranie požiariska je zriadený rozvod zaplavovacej popolčekovej zmesi a rozvod plynného dusíka na inertizáciu a chladenie požiariska.

Banké požiare sa likvidujú priamym zásahom, v prevažnej miere aj priestorovým uzatváraním požiariska filtračnými hrádzami zaplavovanými popolčekom dopravovaným v centrálnom zaplavovacom systéme.

Medzi preventívne protizáparové opatrenia patrí včasné uzatváranie vyrúbaných priestorov a opustených bankých diel, evidencia a vyplňanie nadvýlomov vznikajúcich pri razení bankých diel v slojoch náchylných na samovznietenie, budovanie nehorľavej výstuže alebo výstuže so zníženou horľavosťou a budovanie plášťov v chodbách (sádrové, sádrovo-popolčekové). Na tesné uzatváranie vyrúbaných priestorov sa používali hrádze plavené, murované, sádrové a klátikové. Na vyplnenie nadvýlomov sa používali damovacie vrecká a dvojzložková pena ROSCIL.

Na bani (ŤÚ) Handlová má banký požiarne vodovod dĺžku 28 210 m, počet prenosných hasiacich prístrojov (PHP) bol 214 ks.

Na bani (ŤÚ) Nováky má banký požiarne vodovod dĺžku 33 180 m, počet prenosných hasiacich prístrojov (PHP) bol 502 ks.

Na bani (ŤÚ) Cigel' má banký požiarne vodovod dĺžku 6200 m, počet prenosných hasiacich prístrojov (PHP) bol 132 ks. V roku 2019 nebola táto baňa prevádzkovaná, ale bola požiarne zabezpečená.

V oblasti **zneškodňovania uhoľného prachu** nedošlo k podstatnejším zmenám. Uhoľný prach sa zneškodňuje poprašovaním inertným vápencovým prachom (výrobca a dodávateľ – CLL, a.s.) alebo zmáčaním vodou z banského požiarneho vodovodu.

Na všetkých baniach (TÚ) sa do rozvodu banského požiarneho vodovodu zaraďuje zmiešavač typu DTS-100, ktorý sa plní zmäkčovačom Slovafol 909 a tiež aj čistič vody a tlakomer. Tieto opatrenia zvyšujú účinnosť skrúpania.

Tiež sa vykonáva aj odstraňovanie usadeného prachu (nakladanie do papierových vriec a ich odtransportovanie). Toto sa robí najmä pri presypoch dopravníkov a pri vetracích objektoch.

Intervaly zneškodňovania uhoľného prachu sú určené podľa zaradenia banských diel z hľadiska nebezpečenstva výbuchu uhoľného prachu. Podľa výsledkov rozborov vzoriek usadeného uhoľného prachu sa hodnotila aj správnosť zaradenia týchto priestorov.

Vznik uhoľného prachu pri mechanizovanom dobývaní a razení sa obmedzuje zvýšením účinnosti skrúpania na dobývacích a raziacich kombajnoch.

Na odťažbových dopravníkových trasách sa znižuje prašnosť na presypoch a pri drvičoch skrúpacími ružicami typu RK-1 ovládanými obsluhou alebo automatickými súpravami typu MJM 15. Niektoré presypy boli zakrytované, najmä v miestach, kde je veľký objemový prietok vetrov.

Ďalšou preventívnou činnosťou pred endogénnymi požiarimi je aplikácia metódy nástrekových plášťov a následného vyplnenia voľných priestorov za výstužou popolčekovými zmesami v banských dielach razených v uhlí za účelom eliminácie procesu samovznietenia uhoľnej hmoty a zároveň s výrazným efektom na stabilitu používaného banského diela. Uvedená metóda je v bani Nováky aktívne používaná už viac ako 12 rokov a v roku 2019 bolo uvedenou technológiou asanovaných 387 metrov banských chodieb

Vzorky polietavého prachu sa odoberajú osobným prachomerom CIP 10, DP 50 so zdrojom podtlaku OAP-3.

Na ochranu proti prenosu výbuchu uhoľného prachu v uhoľných baniach sa budujú protivýbuchové vodné uzávery z korýtok typu VK-4002 od výrobcu Technoplast Chropyně a polystyrénové korýtka typu ESP od výrobcu Synthesia a.s., Pardubice – Semtín s obsahom vody 40 l. Používajú sa na ochranu vo vŕťažných a výdušných banských dielach, v samostatných vetracích oddeleniach, vo vetracích spojkách medzi vetracími oddeleniami a pod. Podľa umiestnenia v banskom diele sú uzávery sústredené alebo delené.

V jednotlivých baniach sú vybudované len sústredené vodné uzávery v množstve:

- baňa Handlová – 34 ks,
- baňa Cigeľ – 0 ks,
- baňa Nováky – 61 ks.

Pretrvávajúcim nedostatkom tohto typu vodných protivýbuchových uzáver je veľká spotreba korýtok z dôvodu ich malej pevnosti, ich celkový nedostatok a problém s budovaním a udržiavaním vodných protivýbuchových uzáver v znížených prierezoch banských diel.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** je základom požiarnej prevencie v hlbinných baniach banský požiarne vodovod. Ten zároveň slúži aj ako zdroj technologickej vody potrebnej pre vŕtanie v podzemí. Taktiež v podzemí a na povrchu sú na určených miestach zriadené požiarne sklady. Prenosné hasiace prístroje sú rozmiestnené podľa jednotlivých havarijných plánov. Všetky mobilné mechanizmy s naftovými motormi nasadené v podzemí sú vybavené hasiacim zariadením so stabilným rozvodom a prenosnými hasiacimi prístrojmi.

Prehľadne sú údaje o počte zápar podľa miesta ich vzniku v roku 2019 uvedené v **Prílohe č. 37**.

5.1.1.1.6 Strojné a elektrické zariadenia používané v podzemí

Strojné zariadenia, ktoré sa používajú pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky a zároveň aj efektívnosti výroby.

Stupeň ich spoľahlivosti a dôsledky prípadných porúch a havárií majú zásadný vplyv na bezpečnosť práce a prevádzky pri vykonávaných činnostiach najmä v podzemí a tiež aj priamy dopad na celkovú efektívnosť podnikania v oblasti hlbínnej ťažby a využívania nerastov.

Dodržiavanie ustanovení špeciálnych aj všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré upravujú bezpečnosť strojných zariadení a elektrických zariadení v podzemí má pri prevádzke týchto zariadení zásadný význam.

Osobitným technickým zariadením s osobitným významom a vplyvom nielen na BOZP a BP v podzemí, ktoré si vyžaduje osobitnú pozornosť a starostlivosť a ktoré sa nevyskytuje v žiadnych iných povrchových prevádzkach je **ťažné zariadenie**. Je to technické dopravné zariadenie určené na zvislú dopravu zamestnancov, vyťaženej rúbaniny a materiálov potrebných pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom v podzemí, ktorého používanie a požiadavky na bezpečnosť prevádzky a bezpečnosť práce sú upravené osobitnými predpismi (banskými predpismi).

Prehľad o používaných strojných zariadeniach používaných v podzemí a o počte činných ťažných strojov, ktoré sú základom ťažných zariadení je uvedený v **Prílohách č. 40 a č. 41**.

5.2 Povrchové dobývanie

Povrchové dobývanie nerastov má vzhľadom k tomu, že ide o činnosť v kontakte s horninovým masívom svoje osobité špecifiká.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave** bolo povrchové dobývanie ložísk pevných nerastov vykonávané lomovým spôsobom v etážach, pomocou trhacích prác veľkého rozsahu clonovými a radovými odstrelními s doplnkovými trhacími prácami malého rozsahu.

Dobývanie ložísk nepevných nerastov (štrkov, pieskov, ílov a pod.) sa vykonávalo zemnými strojmi a plávajúcimi ťažobnými zariadeniami. Kultúrna vrstva pôdy (skrývka) sa pred dobývacími prácami deponovala na samostatné skládky a po ukončení dobývania sa využívala prevažne na rekultivačné práce.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici** bolo dobývanie nerastných surovín vykonávané, obdobne ako v predchádzajúcich rokoch, prevažne s použitím trhacích prác malého, alebo veľkého rozsahu. V hliniskách, íloviskách, štrkoviskách a pieskoviskách pomocou lyžicových rýpadiel. Neboli použité žiadne nové technológie dobývania.

Kultúrna vrstva pôdy (skrývka) bola pred dobývacími prácami deponovaná na osobitné skládky a po ukončení dobývania bola využívaná na rekultivačné práce.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** sa povrchové dobývanie v prevažnej časti vykonáva lomovým spôsobom v ťažobných rezoch v jamových a stenových lomoch rozpojovaním suroviny pomocou trhacích prác veľkého rozsahu (clonové odstrelý) aj malého rozsahu s doplnkovým druhotným rozpojovaním hornín trhacími prácami.

V organizácii CRH (Slovensko) a.s. sa v DP „Čaňa“ dobývanie vykonávalo pomocou plávajúcich ťažobných zariadení.

Cementárske, keramické a niektoré ostatné nerastné suroviny sú dobývané bežnými rýpadlami a stavebnými strojmi používanými na zemné práce mechanickým rozpojovaním v ťažobných rezoch alebo lávkach.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Prievdzi** pri povrchovom dobývaní nerastov nedošlo k podstatnejším zmenám oproti predchádzajúcemu obdobiu. Aj v roku 2019 sa vykonávalo lomovým spôsobom v rezoch s rozpojovaním pevných nerastov trhacími prácami veľkého a malého rozsahu, s druhotným rozpojovaním podľa miestnych podmienok trhacími prácami malého rozsahu alebo strojné rozpojovanie hydraulickými kladivami. Dobývanie nepevných druhov nerastov (štrkov, pieskov, ílov niektorých druhov slieňov a pod.) sa vykonávalo zemnými strojmi a plávajúcimi ťažobnými zariadeniami.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** bolo dobývanie stavebných surovín a vápencov vykonávané klasickým etážovým spôsobom pomocou clonových a pätných odstrelův a trhacími prácami malého rozsahu pri druhotnom rozpojovaní. Dobývanie štrkov, pieskov a tehliarskych surovín sa vykonávalo pomocou diesel-hydraulických rýpadiel a nakladačov, buldozéroův a korčekových rýpadiel.

5.2.1 Strojné a elektrické zariadenia pri povrchovom dobývaní

Pri povrchovom dobývaní používajú ťažobné organizácie väčšinou stroje moderné, s vysokým výkonom a tiež skonštruované a určené na zmýšľané použitie. Ide o rôzne kolesové nakladače, stabilné alebo mobilné drviče, triediče, potom čelné kolesové nakladače, nákladné motorové vozidlá s vyššou nosnosťou, dumpre, rýpadlá, buldozéry, pojazdné ale aj stabilné kompresory, pásové dopravníky, vrtné súpravy a pod.

5.2.2 Úprava a zušľacht'ovanie nerastov pri povrchovom dobývaní

Povrchovým spôsobom vyťažené horniny sa v lomových prevádzkach v roku 2019 upravovali na úpravárenských linkách, kde sa drvili a triedili na požadované frakcie. Niektoré organizácie investovali do nových triediacich zariadení za účelom rozširovania sortimentu ponúkaných výrobkov. V niektorých prípadoch organizácie využívali vo svojich prevádzkach mobilné a semimobilné úpravárenské linky. V mnohých lomových prevádzkach bola úprava a triedenie suroviny vykonávané na prenajatých mobilných linkách a staré stabilné, veľké úpravárenské linky boli nečinné, resp. dochádza k ich postupnej likvidácii.

V organizácii NAFTA a.s. bol na zberných plynových strediskách organizácie vyťažený zemný plyn upravovaný pred jeho expedovaním do plynárenskej siete modernizovanou, ale osvedčenou technológiou tak, aby vyhovoval požadovaným parametrom.

Poznámka:

Podrobnejšie informácie o hlbinnom dobývaní, o strojných a elektrických zariadeniach, o zvislej a vodorovnej doprave, odvodňovaní, či úprave nerastov pri hlbinnom dobývaní

a ďalšie informácie o povrchovom dobývaní, o strojnom a elektrickom zariadení, o doprave či úprave nerastov pri povrchovom dobývaní, ale aj doplnujúce informácie k iným kapitolám tejto správy nájde záujemca v správach o činnosti, ktoré vypracovali jednotlivé OBÚ. Ide o pomerne rozsiahle informácie, ktorých detailnejšie uvádzanie v tejto súhrnnej ročnej správe za rok 2019 by nebolo účelné.

Ročné správy o činnosti jednotlivých OBÚ za rok 2019 budú zverejnené na internetovej stránke orgánov hlavného dozoru www.hbu.sk.

5.3 Výbušniny

Ďalšou, vážnou a veľmi dôležitou kompetenciou orgánov štátnej banskej správy je ich pôsobnosť v oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície. V tejto oblasti sa legislatívne prostredie zmenilo zásadným spôsobom od 01. 06. 2014, odkedy začal platiť zákon č. 58/2014 Z. z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý upravuje práva a povinnosti osôb v oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície a zásadným spôsobom oproti pôvodnému právnomu stavu upravil aj pôsobnosť orgánov štátnej správy na úseku výbušnín, výbušných predmetov a munície.

OBÚ v Bratislave v roku 2019 pri dozornej činnosti v oblasti výbušnín vykonal celkom 33 kontrol. Kontroly boli zamerané na dodržiavanie zákona č. 58/2014 Z. z., s poukázaním na súvisiace predpisy, a to na vyhlášku MH SR č. 343/2014 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky prepravy a prenášania výbušnín, výbušných predmetov a munície v priestoroch oprávnenej osoby, vyhlášku MH SR č. 344/2014 Z. z., ktorou sa upravujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti pri prácach s výbušninami, výbušnými predmetmi a muníciou, vyhlášku MH SR č. 345/2014 Z. z. o ohňostrojných prácach, Nariadenia vlády SR č. 70/2015 Z. z. o sprístupňovaní pyrotechnických výrobkov na trh, vyhlášku MH SR č. 200/2015 Z. z. o trhacích prácach a vyhlášku MH SR č. 288/2015 Z. z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výrobe a spracúvaní výbušnín, výbušných predmetov a munície, vyhľadávania nevybuchnutej munície a podmienky uskladňovania výbušnín, výbušných predmetov a munície.

OBÚ sa v roku 2019 zúčastnil v 3 prípadoch na základe žiadostí právnických osôb poverených na výkon školenia a overovania na získanie odbornej spôsobilosti na práce s výbušninami, výbušnými predmetmi a muníciou, skúšok pri overovaní uvedenej odbornej spôsobilosti osôb. OBÚ v sledovanom období nevykonával žiadne preskúšanie pre odbornosť strelmajster.

OBÚ v Banskej Bystrici v roku 2019 vydal 3 povolenia na trvalý odber výbušnín. Pre výkon trhacích práce bolo vydaných 15 povolení, z toho 7 pri banskej činnosti, 6 pri činnosti vykonávanej bankým spôsobom a 2 pre ostatnú činnosť. Z uvedeného počtu boli samostatne povolené trhacie práce malého rozsahu v 5 prípadoch, z toho 1 pri banskej činnosti, 2 pri činnosti vykonávanej bankým spôsobom a v 2 prípadoch pre ostatnú činnosť. Ohňostrojné práce povolil OBÚ dvom organizáciám. Výučba strelmajstrov a overovanie odbornej spôsobilosti bolo vykonané v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre trhacie a víťacie práce Banská Bystrica. Boli zorganizované dva kurzy strelmajstrov.

Na základe úspešne vykonaných skúšok bolo vydaných 15 oprávnení strelmajstra. Z toho 4 oprávnenia „strelmajster pre povrch“, 9 oprávnenia „strelmajster pre podzemie“ a 2 oprávnenia „strelmajster pre osobitné druhy prác - uvoľňovanie materiálov v zásobníkoch“. Bola vykonaná 1 skúška, na základe ktorej bolo vykonané predĺženie platnosti oprávnenia strelmajstra.

OBÚ v Košiciach si v roku 2019 pripočítal do oblasti výkonu hlavného dozoru dozor nad skladovaním munície v 1 organizácii v skladovom údolí Strážske a povolil činnosť v siedmych skladoch munície.

OBÚ v Prievdzi v roku 2019 vydal 4 trvalé povolenia na odber výbušnín. Jednorazové povolenie na odber výbušnín úrad nevydával. Nevyskytli sa prípady, ktoré by boli riešené zamietnutím žiadosti. (príloha č. 42). Na výkon banskej činnosti OBÚ vydal jedno povolenie na trhacie práce veľkého rozsahu. Na činnosť vykonávanú banským spôsobom OBÚ vydal tri povolenia na trhacie práce malého rozsahu a jedno osobitné povolenie na trhacie práce malého rozsahu. Jedno povolenie vydal na výkon ohňostrojných prác.

OBÚ tiež v roku 2019 vykonal 22 inšpekčných prehliadok v oblasti výbušnín a pyrotechnických výrobkov, z toho 4 inšpekcie vo výrobe a spracovaní výbušnín, s dôrazom na vstupnú evidenciu výbušnín, evidenciu v procese výroby výbušnín a evidenciu hotových výrobkov, 3 inšpekcie pri skladovaní výbušnín, 3 kontroly pri povoľovaní činnosti, 1 kontrola trhacích prác v tuneli a 9 kontrol v predajniach pyrotechnických výrobkov.

V ZVS holding, a.s., Dubnica nad Váhom bola vykonaná inšpekcia v rámci koordinovanej inšpekčnej kontroly zameranej o. i. na kontrolu vypracovania, vedenia, aktualizácie a uchovávanía predpísanej dokumentácie, zavedenia systému hodnotenia rizika závažných priemyselných havárií a realizácie opatrení na prevenciu závažných priemyselných havárií.

OBÚ vykonal aj kontroly zamerané na predaj a uskladňovanie pyrotechnických výrobkov, ktoré boli vykonané hlavne v obchodných reťazcoch a riešil aj dva podnety na porušovanie právnych predpisov pri používaní pyrotechnických výrobkov a podnet na nebezpečné používanie pyrotechnických výrobkov v blízkosti lesného porastu.

OBÚ v Spišskej Novej Vsi v roku 2019 vydal 3 trvalé povolenia na odber výbušnín, 4 dlhodobé povolenia na trhacie práce malého rozsahu (2 pri povoľovaní BČ a 2 pri povoľovaní ČVBS) a jedno jednorazové povolenie trhacích prác (pri stavebných prácach). Na trhacie práce veľkého rozsahu vydal 5 dlhodobých povolení (dva pri BČ a 3 pri ČVBS). V roku 2019 vydal aj 1 povolenie ohňostrojných prác (v rámci výučby odpaľovačov ohňostrojov). Ďalej OBÚ vydal jedno nové rozhodnutie o umiestnení skladu výbušnín a následne stavebné povolenie skladu výbušnín pod povrchom 1 organizácii a vykonal 17 inšpekcií zameraných na výrobu výbušnín, vykonávanie trhacích prác, uskladňovanie výbušnín a predaj pyrotechnických výrobkov.

Podľa článku III. bodu B uznesenia Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky č. 238 z 26. novembra 2008 a metodiky na vypracúvanie správy o bezpečnosti Slovenskej republiky vypracoval Hlavný banský úrad o situácii na úseku výbušnín a pyrotechnických výrobkoch osobitnú „*Správu o bezpečnosti Slovenskej republiky*“, z ktorej vyplýva, že Orgány hlavného dozoru vykonali v roku 2019 v oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície spolu 99 inšpekcií. Tieto inšpekcie sú z hľadiska svojho zamerania a rozsahu, v akom sa vykonávajú, vlastne inšpekciami v oblasti BOZP a BP.

Prehľad o činnosti orgánov dozoru v oblasti výbušnín, je uvedený v **Prílohách č. 42 až č. 46.**

5.4 Verejne sprístupnené podzemné priestory

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave** sa nachádza jaskyňa Driny, v ktorej v roku 2019 bola vykonaná 1 inšpekcia pred začiatkom návštevníckej sezóny.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici** sú sprístupnené verejnosti tieto jaskyne prevádzkované ŠOP, SSJ L. Mikuláš: Demänovská ľadová jaskyňa, Demänovská jaskyňa Slobody, Harmanecká jaskyňa, Važecká jaskyňa, Bystrianska jaskyňa a Brestovská jaskyňa v k. ú. Zuberec. V týchto jaskyniach sa v r. 2019 nevykonávali práce na sprístupňovaní podzemných priestorov, vykonávali sa len práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave.

Okrem vyššie uvedených jaskýň sú v obvode pôsobnosti OBÚ verejnosti sprístupnené ešte Malá Stanišovská jaskyňa v Jánskej doline (sprístupnená v dĺžke 410 m z celkovej dĺžky 730 m) a Jaskyňa mŕtvych netopierov v Ďumbierskom vysokohorskom krase, ktorá je sprístupnená tromi exkurznými trasami. Jej dĺžka je 20,1 km a sprístupnené prehliadkové trasy majú dĺžku 1000, 1160 a 750 m. Ani v týchto jaskyniach v roku 2019 neboli vykonávané práce ani činnosť na ich sprístupňovaní.

Na muzeálne účely OBÚ povolil v Žiarskej doline sprístupnenie starého banského diela organizácii Ing. Ivan Kráľ, Liptovský Mikuláš.

V Banskej Štiavnici je zriadené Banské múzeum v prírode, v ktorom sú verejnosti sprístupnené staré banské diela v podzemí bývalej šachty Ondrej, na dvoch obzoroch (horizontoch): Bartolomej v hĺbke - 33,5 m a Ján v hĺbke - 41,1 m o celkovej dĺžke cca 1200 m. Sprístupnené banské diela boli vyrazené v 17. - 19. storočí. Banské múzeum prevádzkuje aj Dedičnú štôľňu Glanzenberg. V povrchovom lome pri areáli šachty Ondrej je vytvorená povrchová expozícia - lom s ukážkou povrchovej ťažby - clonovými a komorovými odstrelmi.

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša Hámre vykonávala v roku 2019 banskú činnosť - zabezpečenie starých banských diel podľa plánu zabezpečenia a likvidácie, ktorá bola povolená rozhodnutím OBÚ v bani Vsechsvätých a Dedičnej štôľni cisára Františka. Tieto diela sú využívané na muzeálne účely.

Organizácia ORTAC, s.r.o., Kremnica vykonávala v roku 2019 sprístupňovanie starých banských diel pre muzeálne účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave. Vykonávala aj zabezpečenie štôľne Milan, zabezpečenie lomu Šturec a prevádzku banského múzea v štôľni Andrej.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** sa v roku 2019 pokračovalo v sprístupňovaní jaskýň a to Jasovskej jaskyne v správe SSJ Liptovský Mikuláš, a jaskyne „Zlá diera“, ktorú prevádzkuje fyzická osoba Rudolf Košč. V obvode pôsobnosti OBÚ je v katastrálnom území Červenica sprístupnené staré banské dielo – štôľňa Jozef., Opálovej bane.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Prievdzi** sa v roku 2019 sa nevykonávali žiadne práce súvisiace s uvedenou činnosťou vykonávanou banským spôsobom.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** je sprístupnených 6 jaskýň a to Belianska jaskyňa, Dobšinská ľadová jaskyňa, Ochťinská aragonitová jaskyňa, Gombasecká jaskyňa a jaskyňa Domica. Pri obci Krásnohorské Podhradie je pre verejnosť sprístupnená Krásnohorská jaskyňa v limitovanom režime. Túto jaskyňu prevádzkuje fyzická osoba. Ostatné jaskyne sú prevádzkované Správou slovenských jaskýň Liptovský Mikuláš. Všetky jaskyne Národného parku Slovenský kras a Dobšinská ľadová jaskyňa sú začlenené do svetového dedičstva UNESCO.

Niektoré sprístupnené jaskyne poskytujú možnosť liečenia respiračných chorôb. Belianska jaskyňa je využívaná na liečbu dýchacích ciest počas celoročného obdobia.

V roku 2019 sa v uvedených jaskyniach zabezpečoval trvale bezpečný stav vykonávaním bežnej údržby. V jaskyni Domica bola vykonávaná rekonštrukcia elektroinštalácie pre speleoterapiu.

V roku 2019 vykonávalo mesto Gelnica banskú činnosť - udržiavanie starého banského diela - dedičnej štólne „Jozef“ v Gelnici a jeho sprístupnenie verejnosti v rámci zriadeného banského skanzenu, ako podzemnej múzejnej expozície, ktorá predstavuje 350 m banského diela.

Obec Hnilčík vykonávala banskú činnosť – sprístupnenie starého banského diela - štólne „Ľudmila“ pre múzejné účely a práce na jeho udržiavaní v bezpečnom stave, na základe rozhodnutia OBÚ.

Organizácia Tovarišstvo Poráčskeho baníctva o.z. Poráč - Poráčska dolina vykonávala banskú činnosť – udržiavanie štólne Peter, Pavol a Vsechsvätých v bezpečnom stave v k.ú. Poráč.

5.5 Osobitné zásahy do zemskej kôry

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave:**

Riadenie procesu uskladňovania zemného plynu, vtláčanie a ťažba aktívnych zásob z komplexu podzemného zásobníka zemného plynu (ďalej len „PZZP“) Láb sa odvíjalo od technickej kapacity zásobníka pri súčasnom rešpektovaní podmienok, dohodnutých v zmluvách o skladovaní zemného plynu, ktoré má NAFTA a.s., Bratislava a POZAGAS a.s., Malacky uzatvorené so svojimi obchodnými partnermi.

PZZP Láb v chránených územiach Plavecký Štvrtok a Gajary (1. – 3. a 5. stavba a uskladňovací objekt Gajary – báden - NAFTA a.s., Bratislava)

Objekty PZZP Láb v chránených územiach (ďalej len „CHÚ“) Plavecký Štvrtok a Gajary boli v roku 2019 v činnosti. Z dokumentovaného porovnania v časovom úseku vyplýva, že hodnoty vtláčania plynu dosiahnuté v roku 2019 boli o 526,1 mil. m³ nižšie v porovnaní s predchádzajúcim rokom. V roku 2019 bolo do objektov PZZP Láb v CHÚ Plavecký Štvrtok a v CHÚ Gajary zatlačených celkom 2 175,92 mil. m³ zemného plynu. Maximálny vtláčny výkon dosiahol v roku 2019 hodnotu 29,7 mil. Sm³ za deň (o 11,2 mil. m³ vyšší oproti roku 2018) a maximálny ťažobný výkon dosiahol hodnotu 25,3 mil. Sm³ za deň (o 4,1 mil. m³ nižší oproti roku 2018).

PZZP Láb v CHÚ Kostolište a v CHÚ Plavecký Štvrtok (4. stavba - POZAGAS a.s., Malacky)

Využitie zásobníkových objektov PZZP Láb v CHÚ Kostolište a v CHÚ Plavecký Štvrtok - 4. stavby a výška denných výkonov zodpovedala požiadavkám a.s. POZAGAS, Malacky. V roku 2019 bolo do objektov 4. stavby PZZP Láb zatlačených celkovo 487,700 mil. m³ zemného plynu. Maximálny denný výkon dosiahnutý v roku 2019 na 4. stavbe PZZP Láb bol 5,14 mil. m³ za deň počas vtláčnej sezóny a 5,28 mil. m³ za deň počas ťažobnej sezóny.

PZZP Veľké Kostolany

V roku 2019 organizácia SaveGas SR, s.r.o., Bratislava na PZZP Veľké Kostolany vypracovala nový projekt otvárky vhodných ložiskových celkov geologickej štruktúry Nižná pre konverziu na podzemný zásobník zemného plynu a súčasne riešila vypracovanie dokumentácie (zámeru) na posúdenie zmeny osobitného zásahu v umiestnení technologickej časti centrálného areálu, nových vrtov a expedičných a prírodných plynovodov. Vypracované boli aj príslušné projekty pre územné a stavebné konania v CHÚ Veľké Kostolany.

PZZP Golianovo (pôvodne „Čechynce“) (ENGAS spol. s r.o., Nitra)

V roku 2019 sa na PZZP Golianovo začala výstavba prípojného plynovodu Kompresorová stanica Ivanka pri Nitre – PZZP Golianovo. S ohľadom na to, že nedošlo v sledovanom období k odťaženiu potrebných zásob zemného plynu z ložiska v DP Golianovo v potrebnom objeme, zatiaľ nie sú vytvorené podmienky pre začatie vtlačania metánového zemného plynu na vytvorenie prechodovej zóny a následné aktívne uskladňovanie zemného plynu podľa nábehových kriviek získaných matematickou simuláciou postupu konverzie ložiska zemného plynu Ivanka pri Nitre – Golianovo na podzemný zásobník zemného plynu.

PZZP Križovany nad Dudváhom (J & F spol. s r.o., Križovany nad Dudváhom)

V roku 2019 sa na PZZP Križovany nad Dudváhom pokračovalo v príprave projektovej dokumentácie pre územné rozhodnutie umiestnenia centrálného areálu PZZP a prepojavacieho plynovodu na pripojovací uzol tranzitu vo VPS Špačince.

PZZP Cífer (M.S.C., spol. s r.o., Trnava)

V roku 2018 sa na PZZP Cífer pokračovalo v príprave projektovej dokumentácie pre územné rozhodnutie umiestnenia prepojavacieho plynovodu na pripojovací uzol tranzitu vo VPS Špačince.

V DP Závod, Gajary, Jakubov I a Láb sa do príslušných objektov zatlačilo cez určené sondy celkom 22 932 m³ banskej vody.

Na ochranu prírodnej horninovej štruktúry vhodnej na využívanie geotermálnej energie priemyselným spôsobom bolo určené Chránené územie Veľký Meder a zároveň bol organizácii Mestský podnik bytového hospodárstva, s.r.o., Veľký Meder, povolený osobitný zásah do zemskej kôry – využívanie geotermálnej energie v tomto chránenom území

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici** neboli v roku 2019 vykonávané osobitné zásahy do zemskej kôry.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** v roku 2019 organizácia NAFTA a.s. spracovávala podklady vhodnosti geologických štruktúr ložiska Ptrukša v DP „Kapušíanské Kľačany“ na uskladňovanie zemného plynu a likvidovala vyťažené banské vody zatláčaním do podzemných priestorov po odťažení primárnych zdrojov horľavého zemného plynu na sondách Senné 13, Ptrukša 35 a Trhovište 42 v množstve 1298 m³.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Prievdzi** neboli v roku 2019 vykonávané žiadne osobitné zásahy do zemskej kôry.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** neboli v roku 2019 vykonávané žiadne osobitné zásahy do zemskej kôry.

5.5.1 Hermetickosť

Hermetickosti, ktorá je súčasťou sledovania bezpečnosti prevádzky PZZP, bola v roku 2019 na komplexe PZZP Láb venovaná náležitá pozornosť. Na zásobníkových objektoch PZZP Láb sa sledovala karotážnymi meraniami (35 NAFTA + 15 POZAGAS a plynometrickými meraniami (14 - na sondách – NAFTA - PZZP Láb). Tieto merania boli sústredené najmä do stabilizačného obdobia po ukončení vtlačnej sezóny, kedy sú tlaky v uskladňovacích objektoch najvyššie. Okrem toho sa po ukončení vtlačnej sezóny a v období

po ukončení ťažobnej sezóny vykonával systematický tlakový výskum na všetkých vtlačno – odberových, pozorovacích a kontrolných sondách a tiež na vyústeniach všetkých technických kolón.

Podzemné opravy sond pri ťažbe ropy boli vykonávané v NAFTA a.s., Bratislava podľa harmonogramu a vypracovaného geologicko - technologického projektu celkovo na 14 sondách. Jednalo sa najmä o deparafináciu stúpačiek a termickú deparafináciu sond roztokom Termo U, výmenu a demontáž hlbinného čerpadla a umŕtvenie sond v súvislosti s prevádzkou PZZP a pod..

Podzemné opravy sond pri ťažbe zemného plynu boli realizované na 5 sondách. Jednalo sa najmä o perforáciu nižšieho, resp. vyššieho plynonosného obzoru a podpovrchové zabezpečenie sond a ich prípravu na likvidáciu.

Podzemné opravy sond PZZP Láb v prevádzke organizácie NAFTA a.s., Bratislava boli realizované na 87 sondách a v prevádzke organizácie POZAGAS a.s., Malacky na 4. stavbe PZZP Láb boli realizované celkovo na 5 sondách. Jednalo sa najmä o vystrojenie vtlačno – ťažobných sond komponentmi, ktoré podporujú ich integritu a bezpečnosť pri ich prevádzke, inštaláciu podpovrchového bezpečnostného ventilu, pakra, nového produkčného kríža, intenzifikáciu sond a kontrolu vývodov medzikruží a šachty.

5.6 Ostatné činnosti vykonávané banským spôsobom

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave** boli v roku 2019 vykonávané „ostatné činnosti vykonávané banským spôsobom“ týmito subjektmi:

- a) OÁZA - Vŕtanie studní, Radimov - Vladimír Sprušanský vykonával vrtné práce (vŕtanie studní) v počte 1 o celkovej hĺbke 90 m a 1 geotermálny vrt do hĺbky 200 m,
- b) Hydrodrilling s.r.o., Kuchyňa vykonávala vŕtanie geotermálnych vrtov pre tepelné čerpadlá v počte 18 ks v celkovej hĺbke 1 696 m a vŕtanie 3 studní nad 30 m do celkovej hĺbky 210 m,
- c) GEOVRTY - DRILLOCK, s.r.o., Žarnovica vykonávala vŕtanie hydrogeologických a inžiniersko-geologických prieskumných vrtov v počte 3 ks s celkovou hĺbkou 195 m,
- d) WELLdrilling, s.r.o., Bratislava vykonávala vŕtanie 15 hydrogeologických vrtov o celkovej hĺbke 1 070 m a 4 vrty pre tepelné čerpadlo do hĺbky cca. 360 m,
- e) Mário Jantošík, Nesluša vykonával vŕtanie 3 hydrogeologických vrtov do hĺbky 420 m o priemere 440 mm,
- f) GreenGas DPB, a.s., Paskov, ČR vykonávala vŕtanie 16 vrtov pre tepelné čerpadlo v celkovej hĺbke 1 630 m,
- g) Bratislavská vrtná spoločnosť s.r.o., Bratislava vykonávala vŕtanie geotermálnych vrtov pre tepelné čerpadlá v počte 2 ks v celkovej hĺbke 190 m, vŕtanie 12 studní nad 30 m do celkovej hĺbky 554 m a vŕtanie inžiniersko - geologických vrtov v počte 9 ks do celkovej hĺbky 350 m,
- h) ENVIGEO, a.s., Banská Bystrica vykonávala hydrogeologické prieskumné vrty v počte 2 ks s celkovou hĺbkou 90 m,
- i) INGEO a.s., Žilina realizovala 337 inžiniersko - geologických vrtov s celkovou hĺbkou 2 476 m,
- j) GEP vrty, s.r.o., Sliač vykonávala vŕtanie 1 hydrogeologického prieskumného vrtu do hĺbky 120 m,

- k) DORYT SK, s.r.o., Košice vykonávala pretláčanie sklolaminátových rúr na stavbe TWIN CITY SEVER – infraštruktúra Ø 1 800 mm v celkovej dĺžke 43 m popod ulicu Mlynské Nivy v Bratislave,
- l) RUDNÉ BANE, š.p., Banská Bystrica, stredisko Spišská Nová Ves vykonávalo zaistenie ústí starých banských diel štôlne Emil Ferdinand a štôlne Hermína v k.ú. Pezinok.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici** boli v roku 2019 vykonávané „ostatné činnosti vykonávané bankým spôsobom“ týmito subjektmi:

Organizácia Geops Bolkan Drilling Services Ltd. vykonávala vrtné práce pre ložiskový prieskum v prieskumnom území Jasenie pre organizáciu Prospech Slovakia, s.r.o., Banská Štiavnica, v rámci geologickej úlohy Jasenie Au, Ag, Pb, Sb, Te, W rudy.

Vrtné práce pre inžiniersko-geologický prieskum na geologickej úlohe „Diaľnica D1 Turany - Hubová podrobný inžinierskogeologický a hydrogeologický prieskum“ pre stavbu tunela Korbelka realizovala organizácia GEOVRTY – DRILLROCK s.r.o. Žarnovica. V roku 2019 organizácia odvrátila cca 6.127 m vrtov. GEOVRTY – DRILLROCK s.r.o. Žarnovica v roku 2019 organizácia odvrátila aj 625 m vrtov na geologickej úlohe „R1 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča, podrobný ig a hg prieskum, č. ú. 286/2019/ZA“ a 165 m vrtov na geologickej úlohe „Rýchlostná cesta R3 Krupina - obchvat“. Vrtné práce pre inžiniersko-geologický prieskum realizovala aj organizácia Mgr. Peter Jenčko – GEOVRT, Lieskovec (215 m vrtov) v lokalitách Zvolen – Lieskovec, Zvolen – Môťová, Kriváň, Vígľaš, Telgárt a Slovenská Ľupča, či INGEO a.s. Žilina v k. ú. Liptovský Trnovec (80 m).

Realizáciu prieskumných hydrogeologických vrtov, vŕtanie studní, odvodňovacích vrtov vykonávali organizácie Mário Jantošík, Nesluša, AQUAvt s.r.o. Sliač v katastrálnych územiach Banská Bystrica, Brezno, Lutila, Banská Štiavnica, Halič, Banský Studenec, Bacúrov..., ďalej Vladimír Sprušanský – Oáza, Radimov v lokalitách Banská Bystrica, Zvolen, Horná Mičiná, organizácia Aquacelpo, s.r.o., Detva v k. ú. Slovenská Ľupča, HAGEOS spol. s r. o. Liptovský Hrádok v k. ú. Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Liptovský Hrádok, Banská Bystrica, GEP Vrty, s.r.o., Sliač v k. ú. Budička, Dolná Lehota, Brezno, Lovča, Vígľašská Huta - Kalinka, Banská Bystrica, Slaská, Bystrá.

Organizácia GreenGas DPB a.s., Divízia Slovensko-organizačná zložka realizovala 6 vrtov pre kolektory na tepelné čerpadlá v celkovej dĺžke 600 m v lokalitách Dolný Kubín, Medzihradné a Banská Štiavnica.

ZAMGEO s.r.o. Rožňava realizovala opravu chodníka v Demänovskej ľadovej jaskyni.

Organizácia OHL ŽS a.s., Brno, organizačná zložka Bratislava a SLOVENSKÉ TUNELY, a.s., Bratislava pokračovali v razení prieskumného podzemného diela na stavbe „Diaľnica D1 Hubová – Ivachnová“ tunel Čebrať.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** boli v roku 2019 vykonávané „ostatné činnosti vykonávané bankým spôsobom“ subjektmi:

Organizáciou METROSTAV, a.s., ktorá vyrazila 1 406 m tunela Prešov, organizáciou TuCon, a.s., ktorá vyrazila 999 m tunela Prešov a organizáciou PB-Cell, s.r.o., ktorá vyrazila celkom 400 m pívnic.

V rámci vykonávania geofyzikálnych a vrtných prác organizácia ENVIGEO, s.r.o., zrealizovala 9 vrtov v celkovej dĺžke 1480 m a organizácia GEOVRTY, s.r.o. vyvrátila 3 vrty v celkovej dĺžke 545 m.

Organizácia Správa slovenských jaskýň Liptovský Mikuláš vykonávala v obvode pôsobnosti OBÚ Košice zabezpečenie trvale bezpečného stavu Jasovskej jaskyne.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Prievdzi** v roku 2019 vykonávali „ostatné činnosti vykonávané banským spôsobom“ tieto subjekty:

EKOHYDROGEO spol. s r.o., Záhradnícka 93, 821 08 Bratislava vykonala v dobe 22.2. – 22.4.2019 hydrogeologický vrt do hĺbky 200 m v k.ú. Topoľčany.

URANPRES spol. s r.o., Čapajevova 29, 080 01 Prešov ohlásila 4.2.2019 ukončenie vrtných prác na stavbe D1 Lietavská Lúčka – Višňové (lanové kotvy a odvodňovacie vrty nad 30 m).

GEOVRTY - DRILLROCK, s.r.o., Bystrická 901, 966 81 Žarnovica vykonala geologický prieskum v k.ú. Ladce od 4.3.2019 do 14.6.2019.

DÚHA, a.s., Prievozská 4D, 821 09 Bratislava 28.3.2019 ohlásila prerušenie ČVBS v tuneli Višňové – Dubná Skala. Ukončenie ČVBS bolo ohlásené 12.7.2019.

Bratislavská vrtná spoločnosť s.r.o., Kopčianska 89, 851 01 Bratislava vykonala v dobe od 31.7. - 2.8.2019 hydrogeologický 80 m vrt v k.ú. Tesáre, okres Topoľčany.

Ing. Peter Gajdoš EKOVRT s.r.o., Moravská 349/56A, 040 01 Košice ohlásil 07.11.2019 pod č.1016-2574/2019 stornované vrtanie.

Mário Jantošík, Nesluša 1177, 023 41 Nesluša ohlásil 14.11.2019 realizáciu 3 vrtov o dĺžke 80 m pre tepelné čerpadlo v k.ú. Žilina.

Mário Jantošík, Nesluša 1177, 023 41 Nesluša ohlásil 15.11.2019 realizáciu 2 vrtov o dĺžke 100 m pre tepelné čerpadlo v k.ú. Bánová.

Národná diaľničná spoločnosť, a.s., Dúbravská cesta 14, 841 04 Bratislava ohlásila od 11.7.2019 začatie ČVBS v tuneli Višňové.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** v roku 2019 vykonávali „ostatné činnosti vykonávané banským spôsobom“ tieto subjekty:

- organizácia ZAMGEO s.r.o. Rožňava v bani Fortuna Gemerská Hôrka organizácie CRH (Slovensko) a.s. Rohožník v roku 2019 spevňovala stávajúcu TH výstuž v miestach, kde hrozí jej deštrukcia vplyvom horských tlakov v celkovej dĺžke 280 metrov. Pre organizáciu CE Metals s.r.o. Bratislava v katastrálnom území Dobšiná v rámci geologicko - prieskumnej činnosti zameranej na výskyt Ni, Co rúd vykonala zmáhacie práce na štôlni Jóremeny, Gotthard a Stredná a taktiež vykonala prípravu troch vrtných komôr pre podzemné vrty. V rámci inžiniersko - geologického prieskumu pre rýchlostnú cestu R2 v k.ú. Bátka vyrazila 28 metrov šachtíc.
- organizácia GEOVRTY-DRILLROCK s.r.o., Žarnovica – hydrogeologický prieskum - činnosť spočívala z realizácie 10 vrtov v k.ú. Babinec, Padarovce, Vyšné Velice, Tornaľa, Kesovce, Sútor, Neporadza, Konrádovce, Hajnáčka a Nová Bašta o celkovej dĺžke 1350,0 m, dĺžka vrtov bola v rozsahu 100,0 - 150,0 m,
- organizácia GEP Vrty, s.r.o. Sliač – prieskumný hydrogeologický vrt v k.ú. Vyšné Valice, o dĺžke 150,0 m,
- organizácia GEP Vrty, s.r.o. Sliač – prieskumný hydrogeologický vrt v k.ú. Babinec, o dĺžke 150,0 m,
- organizácia GEP Vrty, s.r.o. Sliač – prieskumný hydrogeologický vrt v k.ú. Konrádovce, o dĺžke 100,0 m,
- organizácia GEP Vrty, s.r.o. Sliač - prieskumný hydrogeologický vrt v k.ú. Kesovce o dĺžke 100,0 m,
- organizácia ENVIGEO, a.s. Banská Bystrica – prieskumné hydrogeologické vrty v k.ú. Figa, Barca, Padarovce, Sútor, Hajnáčka, Nová Bašta, Tornaľa, Neporadza – 8 dvojíc vrtov o dĺžke 100 - 150m, spolu 1100 m + 1100 m,

- URANPRES, spol. s.r.o. Prešov – hydrologický vrt pre zdroj pitnej vody v k.ú. Hrabušice o dĺžke 40m,
- EKOVRT s.r.o. Košice - vrt pre tepelné čerpadlo o dĺžke 130 m - FO Skokanová, k.ú. Poprad,
- EKOVRT s.r.o. Košice - vrt pre tepelné čerpadlo o dĺžke 130 m – FO Vagaš, k.ú. Poprad.

Zoznam všetkých dozorovaných organizácií (právnických a fyzických osôb), im príslušných závodov alebo výrobných stredísk a ich rozdelenie podľa druhu ťaženého nerastu v jednotlivých obvodoch pôsobnosti OBÚ je uvedený v **Prílohe č. 49** tejto správy.

5.7 Vyhradené technické zariadenia

Vyhradené technické zariadenia (ďalej len „VTZ“) používané pri činnostiach upravených zákonom č. 51/1988 Zb. resp. pri činnostiach podľa zákona č. 58/2014 Z. z. sa vzhľadom na rozsah a miesto ich nasadenia, klasifikujú minimálne ako zariadenia so zvýšenou mierou ohrozenia podľa vyhlášky MPSVRSR č. 508/2009 Z. z.. Bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky pri ich používaní upravujú špeciálne banské predpisy a tiež všeobecne záväzné právne predpisy.

Dodržiavanie ustanovení špeciálnych aj všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré upravujú bezpečnosť technických zariadení všeobecne, má pri ich prevádzke zásadný vplyv na úroveň bezpečnosti, resp. vznik úrazov alebo nebezpečných stavov.

HBÚ má v oblasti technických zariadení kompetenciu povoľovať, resp. schvaľovať na používanie niektoré skupiny technických zariadení, a to dopravníkové pásy a plastické hmoty na ich použitie v podzemí podľa § 8b zákona č. 51/1988 Zb., ďalej technické zariadenia klasifikované ako vybrané banské zariadenia podľa § 8c zákona č. 51/1988 Zb. a technické zariadenia klasifikované ako vybrané zariadenia podľa § 6 a § 7 zákona č. 58/2014 Z. z. Požiadavky pre používanie týchto zariadení určujú priamo tieto osobitné predpisy, prípadne ich doplní HBÚ na základe preskúmania vlastností príslušného zariadenia a podmienok vyplývajúcich z prevádzky, v ktorej budú nasadené.

6. Banská záchranná služba

Banskú záchrannú službu ustanovuje v § 7 zákon č. 51/1988 Zb. a zabezpečujú ju banské záchranné stanice. Ich úlohy ustanovuje vyhláška SBÚ č. 69/1988 Zb. o banskej záchrannej službe v organizáciách vykonávajúcich banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom. Banským záchranným staniciam však vyplývajú úlohy aj zo zákona č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V roku 2019 zabezpečovali plnenie úloh banskej záchrannej služby pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom v podzemí a tiež v prípadoch určených HBÚ aj na povrchu, dve hlavné banské záchranné stanice (HBZS)

- Hlavná banská záchranná stanica Malacky, ktorá má sídlo v obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave,
- Hlavná banská záchranná stanica, o.z. Prievidza, ktorá má sídlo v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi

a ďalej 6 závodných banských záchranných staníc (ZBZS).

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Bratislave** je zriadená **HBZS Malacky** v cvičnom Polygóne v Lozorne, a je organizačne začlenená do organizácie NAFTA a.s., Bratislava. Zabezpečuje bankú záchrannú službu v organizáciách, ktoré vykonávajú vrtné a geofyzikálne práce z povrchu s možnosťou výskytu plynu, ropy alebo vody pod tlakom, ťažbu, úpravu alebo podzemné uskladňovanie kvapalných nerastov a plynov na území Slovenskej republiky.

V roku 2018 patrili do pôsobnosti HBZS Malacky organizácie NAFTA a.s., Bratislava, ďalej POZAGAS a.s., Malacky, ktoré vykonávajú bankú činnosť spojenú s podzemným uskladňovaním zemného plynu a s dobývaním zemného plynu, gazolínu a ropy a ENGAS s.r.o., Nitra, ktorá dobýva zemný plyn v DP Golianovo.

HBZS Malacky metodicky riadi činnosť a kontroluje závodné banké záchranné stanice (ZBZS) NAFTA a.s.. Bratislava a to ZBZS Západ a ZBZS Východ. Na základe objednávok vykonáva HBZS Malacky činnosť pre rôzne organizácie požadujúce služby technika požiarnej ochrany, výkon protiplynovej služby, servis dýchacej a oživovacej techniky alebo školenia zamestnancov v rozsahu činnosti HBZS.

HBZS Malacky mala v roku 2019 spolu 49 zásahov z toho 4 havarijné a 45 plánovaných nehavarijných.

K 31. 12. 2019 banký záchranný zbor NAFTA a.s., Bratislava evidoval 88 aktívnych bankých záchranárov, z toho 17 profesionálnych.

V obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave je tiež ZBZS zriadená na bani Čáry, ktorú riadi a kontroluje HBZS v Prievidzi. Táto ZBZS má 12 bankých záchranárov. V roku 2019 sa na bani Čáry nevyskytla mimoriadna udalosť, ktorá by si vyžiadala zásah HBZS v Prievidzi. HBZS v Prievidzi však vykonala 2 revízie tejto ZBZS.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Banskej Bystrici** si organizácie, ktoré sú povinné zabezpečovať bankú záchrannú službu, plnili túto povinnosť dohodou príslušnej organizácie a HBZS Prievidza. Boli to organizácie:

- Slovenská banká, spol. s r.o. Hodruša Hámre
- Kremnická banká spoločnosť, s.r.o. Kremnica
- Rudné bane, š. p. Banská Bystrica
- ORTAC, s.r.o. Kremnica
- OHL ŽS a.s., Brno, organizačná zložka Bratislava
- SLOVENSKÉ TUNELY, a.s., Bratislava

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Košiciach** je zriadená jedna závodná banká záchranná stanica ZBZS Východ organizácie NAFTA a.s. Bratislava pod organizačným vedením a kontrolou HBZS Malacky. ZBZS Východ mala 20 dobrovoľných záchranárov. Predpísané úlohy plnila účasťou na školeniach, spoločných cvičeniach, výcviku a pri plánovaných zásahoch (11) na plynových sondách a zberných plynových strediskách pri ťažbe a úprave horľavého zemného plynu v dobývacích priestoroch „Kapušíanske Kľačany“, „Pavlovce nad Uhom“, „Pavlovce nad Uhom I“ a „Pozdišovce I“

HBZS Prievidza zabezpečovala bankú záchrannú službu v obvode pôsobnosti úradu v organizáciách MEOPTIS, s.r.o. Bratislava – Baňa Bankov, Slovenské opáľové bane s.r.o., Prešov, METROSTAV a.s., Bratislava a TuCon a.s. Žilina (při razení diaľničného tunela „Diaľnica D 1 Prešov – západ – Prešov – juh“).

V obvode **pôsobnosti OBÚ v Prievidzi** má sídlo HBZS, o.z. Prievidza. V roku 2019 dozorovala a metodicky usmerňovala 2 závodné banké záchranné stanice a to:

- ZBZS pri HBP, a.s. Prievidza (má 4 strediská),
- ZBZS SMZ, a.s., Jelšava.

Poznámka: ZBZS pri HBP, a.s., Prievidza sa skladá zo 4 samostatných stredísk (Nováky, Cigeľ, Handlová a Čáry), každé stredisko je na úrovni samostatnej ZBZS.

V období roku 2019 zasahovali banské záchranné zbory ZBZS pri HBP a.s., Prievidza:

- na SLaR Cigeľ nebol uskutočnený žiadny havarijný ani plánovaný lezecký zásah,
- na TÚ Čáry nebol uskutočnený žiadny havarijný ani plánovaný lezecký zásah,
- na TÚ Handlová bol realizovaný jeden plánovaný nehavarijný zásah,
- na TÚ Nováky bol realizovaný jeden havarijný zásah a päť plánovaných, nehavarijných zásahov, s použitím lezeckej techniky,
- banský zbor ZBZS SMZ Jelšava zasahoval trinásť krát pri kontrole ovzdušia po trhacích prácach veľkého rozsahu, resp. likvidácii ochranných pilierov.

V roku 2019 mala HBZS, o.z. Prievidza na základe zákona č. 128/2015 o prevencii závažných priemyselných havárií podpísané dohody o poskytovaní banskej záchrannej služby s organizáciami, ktoré nemajú zriadenú závodnú banskú záchrannú stanicu, ale aj s organizáciami, ktoré vykonávajú činnosť bankským spôsobom, resp. ich činnosť je v súlade s kontrolnou a výkonnou činnosťou HBZS.

Zabezpečovala tiež banskú záchrannú službu pre 23 organizácií v banskom rezorte, aj mimo rezortu baníctva.

Z dôvodu, že ZBZS Slovmag Lubeník ukončila svoju činnosť k 01. 01. 2019, zabezpečovala HBZS Prievidza na základe uzavretej zmluvy, banskú záchrannú službu pre túto organizáciu.

Podľa zákona č. 129/2002 o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov pôsobí HBZS Prievidza aj ako základná zložka v Integrovanom záchrannom systéme (IZS). Počas roka 2019 zasahovala v rámci IZS jeden krát (06. 12. 2019) - výbuch zemného plynu v bytovom dome v Prešove.

V obvode pôsobnosti **OBÚ v Spišskej Novej Vsi** mali organizácie zabezpečenú banskú záchrannú službu takto:

Pri banskej činnosti v podzemí si organizácia SMZ, a.s. Jelšava zabezpečovala banskú záchrannú službu prostredníctvom vlastnej závodnej banskej záchrannej stanice.

Ostatné organizácie vykonávajúce BČ v podzemí mali zabezpečenú banskú záchrannú službu na základe zmlúv s HBZS Prievidza. Išlo o tieto organizácie:

- SLOVMAG, a.s. Lubeník,
- Gemerská nerudná spoločnosť, a.s. Hnúšť'a,
- CRH (Slovensko), a.s. Rohožník – baňa Fortuna v Gemerskej Hôrke,
- SABAR, s.r.o. Markušovce,
- Rudné bane, š.p. Banská Bystrica, stredisko Spišská Nová Ves,
- VSK, a.s. Novoveská Huta,
- EUROTALC s.r.o. Gemerská Poloma,
- GEMER-ORR s.r.o. Humenné – baňa Mária v Rožňave.

Organizácie vykonávajúce banskú činnosť na povrchu (kameňolomy), ktoré majú niektoré pracoviská aj v podzemí (na odťažbu kameniva z lomového plata cez komín a cez odbernú štôľňu), ako Calmit, s.r.o. Bratislava lom Tisovec a lom Margecany, alebo Carmeusse Slovakia, s.r.o. Slavec, ktorá síce v súčasnosti presýpací komín nevyužíva, mali zabezpečenú banskú záchrannú službu na základe zmluvy s HBZS Prievidza.

7. Baníctvo a životné prostredie

Ochrana životného prostredia pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom je čiastočne zabezpečovaná už pri jej povoľovaní, pretože ku každému povoleniu týchto činností sa vyžaduje vyjadrenie alebo súhlas orgánu ochrany prírody (príslušného Okresného úradu, Odboru starostlivosti o životné prostredie v sídle kraja, podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).

Orgány hlavného dozoru však aj počas činnosti organizácií, v rámci svojich kompetencií pri rôznych konaniach vo veciach činností organizácií, vychádzajú z predpisov platných v oblasti životného prostredia a tiež z predpisov s nimi súvisiacich napr. zákona č. 51/1988 Zb., vyhlášky Slovenského banského úradu č. 89/1988 Zb. o racionálnom využívaní výhradných ložísk, o povoľovaní a ohlasovaní banskej činnosti a ohlasovaní činnosti vykonávanej banským spôsobom v znení neskorších predpisov, zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a pod.

V obvode pôsobnosti OBÚ v Bratislave:

OBÚ v roku 2019 sledoval vývoj situácie súvisiacej s prehodnotením území sústavy NATURA 2000 – chránených vtáčích území a území európskeho významu, ktorým sa mal vyriešiť kolízny stav tejto sústavy s inými chránenými záujmami podľa platnej legislatívy SR.

Na bani Čáry sa vykonávanie hlbinného dobývania lignitu prejavilo na povrchu vytvorením poklesov, preto bola v roku 2019 vykonaná rekultivácia banskou činnosťou ovplyvneného pozemku v k.ú. Čáry o výmere 1,35 ha. Banské vody čerpané na bani Čáry boli výtlačným potrubím vyvedené na povrch do čistiarne odpadových vôd, odkiaľ boli po mechanickom prečistení vypúšťané do potoka Had'máš.

V rámci aktivít spojených s Územným plánovaním OBÚ vydával stanoviská k návrhom územných plánov obcí, k jednotlivým stavbám a stavebným zámerom posudzovaných z hľadiska ich vplyvu na životné prostredie, ako aj z hľadiska ich vplyvu na obmedzenie dobývania výhradných ložísk a vplyvu na prevádzku podzemných zásobníkov zemného plynu. V niektorých prípadoch bol OBÚ nútený upozorniť spracovateľov návrhov územných plánov obcí na absenciu zakresu určených chránených ložiskových území a chránených území v územnoplánovacej dokumentácii. Za sledované obdobie úrad vydal celkom celkom 331 záväzných stanovísk, stanovísk a vyjadrení, z toho k územným plánom obcí, miest a vyšších územných celkov spolu 116, k projektom na realizáciu banskej činnosti, činnosti vykonávanej banským spôsobom a k iným projektom spolu 187, k návrhom prieskumných území spolu 6, k iným zámerom na ploche chráneného ložiskového územia alebo chráneného územia pre osobitné zásahy do zemskej kôry spolu 4 záväzné stanoviská a ku konaniam iných orgánov štátnej správy spolu 18 stanovísk.

V roku 2019 nebol určený žiadny nový DP, boli určené 2 nové CHLÚ (Feld a Záhorská Ves I) a bola vykonaná 1 zmena DP (Záhorská Ves) a 1 zmena CHLÚ (Záhorská Ves). Bola vykonaná zmena oprávnenej organizácie k DP Hubina a k DP Jablonica po zániku pôvodnej ťažobnej organizácie v dôsledku jej zlúčenia s terajšou ťažobnou organizáciou. Bolo tiež určené Chránené územie Veľký Meder na ochranu prírodnej horninovej štruktúry vhodnej na využívanie geotermálnej energie priemyselným spôsobom. Nebol zrušený žiadny DP, ani CHLÚ.

Odvaly, výsyvky a odkaliská: OBÚ evidoval v príslušnej kategórii celkom 8 úložísk odpadov z ťažobnej činnosti, z toho 6 odvalov vzniknutých v súvislosti s výkonom banskej

činnosti a 2 odkaliská z toho 1 vzniknuté v súvislosti s výkonom banskej činnosti a 1 vzniknuté v súvislosti s výkonom činnosti vykonávanej banským spôsobom.

Rekultivácia plôch bola vykonaná v DP Gbely III po banskou činnosťou ovplyvnenom pozemku o výmere 1,35 ha. Ďalej organizácia NAFTA a.s., Bratislava zabezpečovala monitoring na ploche zlikvidovanej Odvodňovacej stanice Gbely v DP Gbely a realizovala likvidáciu sond v DP Závod, v DP Jakubov I, v DP Unín I a v PÚ Bažantnica.

V sledovanom období organizácia LB MINERALS SK, s.r.o., Košice v DP Šaštín na ploche 0,34 ha zabezpečila rozhrnutie skrývkového materiálu v objeme 10 000 ton v rámci technickej rekultivácie vydobytej plochy výhradného ložiska zlievarenských pieskov. Ďalej organizácia CRH (Slovensko) a.s., Rohožník zabezpečila čiastočnú technickú rekultiváciu ťažobného priestoru na ložisku nevyhradeného nerastu v k.ú. Podunajské Biskupice na ploche 0,9 ha a organizácia AX STAVAS, s.r.o., Prievidza zabezpečila technickú rekultiváciu časti ťažobného priestoru na ložisku nevyhradeného nerastu v k.ú. Želiezovce na ploche 2,4291 ha, ktorá bola vrátená späť do poľnohospodárskej pôdy.

V obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici

V roku 2019 bolo evidovaných celkom 26 odvalov, z toho 23 činných. V dobývacích priestoroch sa nachádza 14 činných odvalov a 9 činných odvalov mimo dobývacieho priestoru. Celkový plošný záber činných odvalov je 30,46 ha.

V obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici bolo v roku 2019 evidovaných celkom 5 odkalísk mimo dobývacích priestorov. Činné odkaliská OBÚ v Banskej Bystrici eviduje 4 a 1 nečinné odkalisko.

V roku 2019 nebola vykonávaná technická rekultivácia plôch. Ochrana povrchových objektov je riešená schválenými ochrannými piliermi. V dobývacom priestore Modrý Kameň nie je od roku 2015 vykonávané dobývanie a preto i v tomto roku dochádzalo len k doznievaniu poklesov terénu. Žiadna organizácia si neuplatnila nárok na úhradu banských škôd z titulu poddolovania.

V obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach

Odkalisko nachádzajúce sa v DP „Pozdišovce I“ je uzavreté.

Odkalisko „Moravany“ organizácie NAFTA a.s., bolo zaradené do kategórie B.

OBÚ eviduje 10 odvalov, ktoré sú zaradené do kategórie B a 1 uzavreté odkalisko zaradené do kategórie B.

Rekultivácia plôch: Organizácia Ing. Anton Bujňák – SVIP v roku 2019 na lokalite Šarišské Michaľany vykonávala technickú úpravu svahov a plochy v rozsahu 0,1 ha.

V lome Drienovec, organizácia Poľnohospodárske družstvo Drienovec, pri činnosti vykonávanej banským spôsobom vytvárala záverné steny so sklonom 60°. Plošiny budú slúžiť na zachytávanie vápencov po zvetraní, kde sa časom vytvorí vhodná litosféra pre rast vegetácie.

Organizácia CRH (Slovensko) a.s. v DP „Čaňa“, k.ú. Geča v priebehu roka 2019 pokračovala v rekultivácii parciel č. 474/14, celkom zrekultivovala 1,0 ha plochy.

Organizácia Carmeuse Slovakia, s.r.o. v DP „Včeláre“ po vydobytom neraste vytvárala záverné steny so sklonom 70° a plánovaným generálnym uhlom 55°. V DP „Trebejov“ pokračovala v rekultivácii záverečnej lomovej steny na 4. etáži, na západnej hranici dobývacieho priestoru a to zavážaním do polovice jej výšky materiálom vhodným pre vegetáciu a zalesnenie a začala s rekultiváciou 5. etáže na severnej strane DP.

Organizácia LB MINERALS SK, s.r.o. v DP „Ťahanovce“ súčasne s postupom ťažby postupuje s rekultiváciou vytŕažených plôch v súlade s projektom rekultivácie. V roku 2019 sa

čiasťočne realizovala biologická rekultivácia nasadením drevín a bola vykonaná udržiavacia ochranná rekultivačná činnosť (vyžínanie, ochrana proti škodcom, postrek).

V DP „Michalany“ pokračuje rekultivácia navozením skrývkového materiálu na severnú stranu vyťaženej časti lomovej steny, kde bola dosiahnutá báza ložiska.

Organizácia Ing. Miroslav Kostovčík, PhD. Štrkopiesky na ložisku Strážske a Biel realizuje rekultiváciu priebežne, mechanickú a biologickú.

Organizácia NAFTA a.s. v obvode pôsobnosti OBÚ v Košiciach vykonávala podpovrchové práce v DP „Michalovce 1“ a na sonde Michalovce 2 boli ukončené povrchové práce. Odovzdanie pozemku je plánované na rok 2020. Na odkalisku Moravany ukončené terénne úpravy a vykonaná rekultivácia odkaliska a naďalej pokračuje monitoring odkaliska.

Ochrana povrchu: Organizácia Rudné bane, š.p. Banská Bystrica vykonávala opatrenia na odstránenie nebezpečného stavu týkajúceho sa banského diela – štôlna Slávik v k.ú. Červenica. Banské dielo bolo v úvodných 8,0 m vyzmáhané a vo vzdialenosti 8,0 m od ústia diela bola vybudovaná pevná železobetónová hrádza s otvormi. Cez jestvujúcu banskú haldu pred ústím diela bol vybudovaný odtokový žľab na odvádzanie banských vôd do recipientu miestneho vodného toku.

Organizácia MEOPTIS, s.r.o. v DP „Košice“, na bani Bankov v roku 2019 vykonávala zabezpečovacie práce, predovšetkým na zabezpečenie bezpečnosti banských podzemných objektov a meranie napätovo-deformačných stavov v horninovom masíve a prehliadky závalového pásma.

V DP „Prešov I - Solivary“ zabezpečovacie práce už nie sú vykonávané, ústia jednotlivých vrtov a nebezpečné časti podrúbaného územia nie sú označené a zabezpečené. V lúhovacom poli dochádza k výtoku soľanky do voľného priestoru na povrchu najmä v dôsledku devastačného poškodenia povrchového zariadenia vrtov, resp. sond. Pre DP „Prešov I – Solivary“ sú v platnosti OBÚ nariadené opatrenia naposledy známemu vlastníkovi vrtov – organizácii EKOFARMA, s.r.o. na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky a zariadení lúhovacieho poľa, táto organizácia je v súčasnosti nezastihnuteľná. Tunajší úrad v súčinnosti s Hlavným banským úradom v roku 2019 vykonal sporadické prehliadky územia v rámci DP „Prešov I - Solivary“ za účelom zistenia aktuálneho stavu povrchu.

V obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi

K 31. 12. 2019 bolo evidovaných 48 DP, z nich 3 na ložiskách uhlia a 45 na ložiskách nerudných surovín. Ochrana ložísk je zabezpečená aj na ďalších 17 výhradných ložiskách. Spolu je evidovaných 68 výhradných ložísk. Ďalej je evidovaných a do B kategórie zaradených celkom 22 odvalov a odkalísk. Z nich však jeden odval a jedno odkalisko boli v roku 2019 uzatvorené (DP Beckov - lokalita Zelená voda).

Rekultivácia plôch: Organizácia CRH (Slovensko) a.s. – vykonaná technická rekultivácia v lome Borinka (DP Rožňové Mítice) na ťažobnom reze 325 m. n. m a v juhozápadnej časti DP Čachtice na ťažobných rezoch 233 m. n. m. a 247 m. n. m.

Organizácia HBP, a.s. – Vykonávala revitalizáciu potoka Cigľanka v oblasti preložky – vykonával sa monitoring prietoku vody v revitalizovanej časti koryta potoka Cigľanka a bola zabezpečená zmena povolenia na vodnú stavbu (predĺženie doby na uskutočnenie stavby). Zmena povolenia bola potrebná k príprave a zabezpečovaniu určených dokladov ku kolaudácii.

Ďalej vykonávala úpravu terénu na stabilizačnom násype v k.ú. Handlová v SZ časti (živá časť), splanírovanie kôp haldového materiálu a uloženej zeminy v JZ (uzavretá časť) za šachtou OŠ 2 a HV 3, vytýčenie šachty HV3 a následne odkopanie zeminy k vrchnému

poklopu zasypanej šachty, objednanie a osadenie v teréne 2. Vykonávala aj rekultiváciu územia v intraviláne obce Koš – na stavbe „Predbežná rekultivácia územia v priestore ulíc Hviezdoslavova a Nová v k.ú. Koš – 3. Etapa“ sa vykonávali zemné práce na stavebnom objekte „HTÚ – Hrubé terénne úpravy“. Realizáciou tohto opatrenia sa zamedzilo prenikaniu povrchových vôd na poľnohospodársky pozemok Hon č. 31 a zároveň sa podarilo odvodniť dovtedy zaplavenú plochu o výmere 2 428 m². Stav upravenej plochy umožnil užívateľovi (Agrodan Koš) osiať v jeseni oziminu. Bola vykonaná aj oprava vozovky na štátnej ceste č. III/1773 v oblasti cintorína v dolnej časti obce Koš. Oprava sa vykonala použitím asfaltových výfrezkov (asfaltový recyklát frakcie 0-80mm) v množstve 15 t.

Technická rekultivácia pozemkov v oblasti bývalej G-jamy – dočasne uložená zbytková stavebná suť z povrchových objektov Jamy – G bola použitá ako výplňový a nosný podklad na vyplnenie poklesových kotlín po hlbínnej ťažbe. Suť bola prevrstvená výkopovou zeminou v hrúbke do 1cm.

V rámci ochrany povrchových záujmov sú dôležité povrchové objekty chránené proti negatívnym vplyvom hlbinného dobývania ochrannými piliermi. Takto sú chránené zvislé úvodné banské diela uhoľných baní a iné dôležité objekty, napr. časť mesta Nováky, časť obce Koš, štátna cesta medzi Prievidzou a Novákmi, vrátane parovodu, železničná trať a pod. K dôležitým chráneným objektom patrí aj ochrana kúpeľného mesta Bojnice (ochrana termálnych prameňov). Náhrada škôd spôsobených banskou činnosťou je vysporiadavaná priebežne v súlade s ustanoveniami §§ 36 a 37 banského zákona s Dohodami o vysporiadaní škôd s jednotlivými účastníkmi konania, po ich preukázaní a uplatnení voči organizácii.

Pri hlbinnom dobývaní zásob ložiska hnedého uhlia organizáciou Hornonitrianske bane a.s., Prievidza bolo zaznamenané nasledovné: V priebehu roka 2019 sa vykonávala operatívna kontrola povrchu podrúbaného územia. Na základe zistení v teréne boli vykonané opatrenia. V DP Handlová sa uskutočnila úprava terénu na stabilizačnom násype v k.ú. Handlová. V DP Cigel' sa uskutočnila činnosť monitoringu prietoku vody v revitalizovanej časti koryta potoka Cigľanka a bola zabezpečená zmena povolenia na vodnú stavbu (predĺženie doby na uskutočnenie stavby).

V obvode pôsobnosti OBÚ v Spišskej Novej Vsi

Rekultivácia plôch - Organizácia SLOVMAG, a.s. Lubeník vykonávala v dobývacom priestore „Lubeník I“ technickú rekultiváciu zavážaním priestoru dolomitickými štrkami a pieskami v rozsahu 8,05 ha. Organizácia CRH (Slovensko) a.s. Rohožník pokračovala vo vykonávaní rekultivácie na pozemkoch KN C 3261, 3233, 3234, 3237, 3238, 3239 v katastrálnom území Plaveč. V priebehu roka 2019 bola celkovo zrekultivovaná plocha o výmere 0,5 ha. Organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. vykonávala v roku 2019 technickú rekultiváciu v dobývacom priestore Husiná na pozemkoch KN C 413/2 a 413/3 v katastrálnom území Husiná na ploche 1,9069 ha.

Ochrana povrchu pred účinkami hlbínnej banskej činnosti napríklad pred nepriaznivými účinkami hlbinného dobývania výhradných ložísk je jednou z prioritných otázok obvodných banských úradov a býva riešená už v štádiu povoľovania banskej činnosti. Organizácie sú prostredníctvom poskytovaných konzultácií usmerňované už pri spracovávaní plánov otvárk, prípravy a dobývania, aké dobývacie metódy sú najvýhodnejšie z hľadiska minimalizácie vplyvov banskej činnosti na zemský povrch. V prípade uloženia ložiska blízko pod povrchom, kde je možné s určitosťou očakávať prejavy banskej činnosti, je ochrana chránených objektov a zariadení riešená vypočítaním parametrov ponechaných ochranných pilierov. Ak je ložisko nerastov uložené v strmšej polohe, je ochrana povrchu riešená používaním dobývacích metód so zakladaním vyrúbaného priestoru. Za zmienku stojí

organizácia SMZ, a.s. Jelšava, ktorá dobývaciu metódu so zakladaním vyrúbaného priestoru využíva aj naďalej. Nahromadený materiál na odvaloch tak znovu nachádza cestu do podzemia.

Ochrana povrchu pri povrchovom dobývaní - pri povrchovom dobývaní ložísk ide v každom prípade o zásadný zásah do konfigurácie okolitej prírody a krajiny. Preto už v procese povoľovania banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom je kladený dôraz na príslušné kritéria ochrany prírody a krajiny. Tieto požiadavky sú uplatňované už pri určovaní dobývacieho priestoru, ale najmä pri samotnom povoľovaní banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom. Tu sa majú možnosť vyjadriť účastníci konania ako i dotknuté orgány štátnej správy na úseku ochrany prírody a krajiny. Predmetná dokumentácia, t.j. plán otvárky, prípravy a dobývania, plán zabezpečenia alebo plán likvidácie, musí riešiť okrem racionálneho a bezpečného využívania ložiska nerastu aj ochranu životného prostredia a tiež následné využívanie rekultivovaných plôch.

Prehľadne sú údaje o odvaloch a odkaliskách uvedené v **Prílohách č. 47 a č. 48**.

V Banskej Štiavnici 28. 04. 2020

Ing. Bohumír Zvrškovec
predseda úradu